

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**PRIMERJALNA ANALIZA VPLIVA JAVNE UPRAVE NA
KONKURENČNOST GOSPODARSTEV SLOVENIJE, AVSTRIJE IN
ITALIJE S Poudarkom NA ČEZMEJNEM SODELOVANJU**

Ljubljana, junij 2012

VERONIKA PETKOVŠEK

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Veronika Petkovšek, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Primerjalna analiza vpliva javne uprave na konkurenčnost gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije s poudarkom na čezmejnem sodelovanju, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Stanko Setnikar Cankar in sosvetovalko prof. dr. Nevenko Hrovatin.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 12.06.2012

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 KONKURENČNOST GOSPODARSTVA	3
1.1 Opredelitev konkurenčnosti gospodarstva	3
1.2 Metode spremljanja konkurenčnosti	4
1.2.1 Metodologija Inštituta za razvoj managementa (IMD)	5
1.2.2 Metodologija Svetovnega gospodarskega foruma (WEF)	6
1.2.3 Primerjalna analiza metodologij IMD in WEF	9
1.3 Konkurenčnost slovenskega gospodarstva	11
1.3.1 Konkurenčnost slovenskega gospodarstva po metodologiji IMD	11
1.3.2 Konkurenčnost slovenskega gospodarstva po metodologiji WEF	13
1.3.3 Povzetek ugotovitev konkurenčnosti slovenskega gospodarstva po metodologijah IMD in WEF	16
1.3.4 Mnenja, predlogi in ukrepi za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva	19
1.4 Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije	21
1.4.1 Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije po metodologiji IMD	21
1.4.2 Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije po metodologiji WEF	30
1.4.3 Povzetek ugotovitev primerjalne analize konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije po metodologijah IMD in WEF	34
1.4.4 Dejavniki konkurenčnosti, ki so v letu 2010 odločilno vplivali na uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovnih lestvicah konkurenčnosti IMD in WEF	38
1.4.4.1 Odločilni dejavniki konkurenčnosti po metodologiji IMD	38
1.4.4.2 Odločilni dejavniki konkurenčnosti po metodologiji WEF	41
2 KAKOVOST JAVNE UPRAVE KOT DEJAVNIK KONKURENČNOSTI GOSPODARSTVA.....	43
2.1 Opredelitev javne uprave	44
2.2 Kakovost javne uprave	45
2.2.1 Kakovost javne uprave in odprava administrativnih ovir v Sloveniji, Avstriji in Italiji	46
2.3 Dejavniki kakovosti javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji	49
2.3.1 Vladna učinkovitost po metodologiji IMD	49
2.3.2 Kakovost delovanja institucij po metodologiji WEF	54
2.3.3 Dejavniki konkurenčnosti, ki so v letu 2010 odločilno vplivali na uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na lestvicah IMD in WEF na področju kakovosti javne uprave	56

2.3.3.1	Odločilni dejavniki konkurenčnosti javne uprave po metodologiji IMD.....	56
2.3.3.2	Odločilni dejavniki konkurenčnosti javne uprave po metodologiji WEF.....	60
3	PRIMERJALNA ANALIZA PRENOSA DOBRIH PRAKS PRI ČEZMEJNEM SODELOVANJU SLOVENIJE, AVSTRIJE IN ITALIJE Z NAMENOM POVEČANJA KAKOVOSTI JAVNE UPRAVE TER KONKURENČNOSTI GOSPODARSTVA	62
3.1	Raziskava »Čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na območju Alpe-Jadran« in vloga javne uprave	64
3.2	Metodologija	64
3.3	Rezultati raziskave	65
3.3.1	Struktura vzorca	65
3.3.2	Čezmejno sodelovanje Slovenije, Avstrije in Italije na območju Alpe-Jadran	68
3.3.3	Pričakovanja pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije na območju Alpe-Jadran	73
3.3.4	Prednosti čezmejnega sodelovanja za konkurenčnost gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije ter dejavniki spodbujanja čezmejnega sodelovanja.....	77
3.3.5	Potencialne ovire za uspešno čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo.....	80
3.3.6	Predlogi za izboljšanje čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na območju Alpe-Jadran.....	83
3.3.7	Vloga javne uprave pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije na območju Alpe-Jadran	84
3.3.8	Predlogi prenosa dobrih praks med Slovenijo, Avstrijo in Italijo v okviru čezmejnega sodelovanja z namenom povečanja konkurenčnosti gospodarstva.....	87
	SKLEP.....	90
	LITERATURA IN VIRI.....	93
	PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava metodologij WEF in IMD v letu 2010	10
Tabela 2: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti po IMD v letu 2010	12
Tabela 3: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja učinkovitosti vlade po IMD v letu 2010	12
Tabela 4: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja učinkovitosti podjetij po IMD v letu 2010	13
Tabela 5: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja infrastrukture po IMD v letu 2010	13
Tabela 6: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih skupine osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010	14
Tabela 7: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih skupine dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010	15
Tabela 8: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih dejavnikov inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010	16
Tabela 9: Uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD na štirih glavnih področjih konkurenčnosti v letih 2009 in 2010	17
Tabela 10: Uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF na treh konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010.....	18
Tabela 11: Pregled najboljše in najslabše uvrščenih poddejavnikov področij konkurenčnosti po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010	39
Tabela 12: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri dejavnih konkurenčnosti po metodologiji WEF v letu 2010	41
Tabela 13: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja državne učinkovitosti po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010	57
Tabela 14: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja odprtosti po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010.....	58
Tabela 15: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja konkurence in predpisov po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010	58
Tabela 16: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja delovnopравnih predpisov po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010	59
Tabela 17: Pregled najboljše in najslabše uvrščenih kazalnikov izbranega področja konkurenčnosti javne uprave po WEF v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010	61
Tabela 18: Struktura vzorca.....	66
Tabela 19: Pomembnost čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji v prihodnosti	73
Tabela 20: Najpomembnejša področja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo v prihodnosti	77
Tabela 21: Splošne prednosti čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije	77

Tabela 22: Dejavniki spodbujanja čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije	79
Tabela 23: Predlogi za izboljšanje čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije.....	83
Tabela 24: Pomembnost čezmejnega sodelovanja v prihodnosti na področju javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji	87

KAZALO SLIK

Slika 1: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD v letih 2009 in 2010	22
Slika 2: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju gospodarske uspešnosti po IMD v letih 2009 in 2010.....	23
Slika 3: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti po IMD v letu 2010	24
Slika 4: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti vlade po IMD v letih 2009 in 2010	25
Slika 5: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti vlade po IMD v letu 2010	25
Slika 6: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti podjetij po IMD v letih 2009 in 2010.....	26
Slika 7: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti podjetij po IMD v letu 2010.....	27
Slika 8: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju infrastrukture po IMD v letih 2009 in 2010.....	28
Slika 9: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja infrastrukture po IMD v letu 2010.....	29
Slika 10: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF v letih 2009 in 2010	30
Slika 11: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010.....	31
Slika 12: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010.....	31
Slika 13: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010	32
Slika 14: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010.....	32
Slika 15: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010.....	33
Slika 16: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010	33
Slika 17: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici IMD in na štirih konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010	35

Slika 18: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici WEF in na treh konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010.....	37
Slika 19: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov državne učinkovitosti v letu 2010	50
Slika 20: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov odprtosti v letu 2010	51
Slika 21: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov konkurence in predpisov v letu 2010	53
Slika 22: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov delovnopravnih predpisov v letu 2010	54
Slika 23: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri kazalnikih področja institucij v letu 2010	55
Slika 24: Struktura vzorca	66
Slika 25: Struktura vzorca podjetij	67
Slika 26: Struktura vzorca javne uprave.....	67
Slika 27: Dosedanje čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo	68
Slika 28: Področja čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji (skupaj)	69
Slika 29: Področja čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji	70
Slika 30: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji (skupaj)	71
Slika 31: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji	72
Slika 32: Področja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Avstrijo, ki bodo pomembna v prihodnosti	74
Slika 33: Področja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo, ki bodo pomembna v prihodnosti	75
Slika 34: Področja čezmejnega sodelovanja med Avstrijo in Italijo, ki bodo pomembna v prihodnosti	76
Slika 35: Splošni pogoji kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije (skupaj).....	80
Slika 36: Splošni pogoji kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije.....	81
Slika 37: Administrativne ovire kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije.....	82
Slika 38: Dosedanje čezmejno sodelovanje na področju javne uprave med Slovenijo, Avstrijo in Italijo	84
Slika 39: Področja čezmejnega sodelovanja javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji.....	85
Slika 40: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja na področju javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji	86

UVOD

Opredeleitev problematike. Svetovna gospodarska in finančna kriza je povzročila velika makroekonomska neravnovesja. V času okrevanja gospodarstev in krepitve gospodarske rasti je nujno povečevanje konkurenčnosti podjetij na tujih trgih, kot tudi domačega poslovnega okolja ter privlačnosti za investitorje. Aktivna vloga podjetniškega sektorja je ključnega pomena pri izboljšanju konkurenčnosti gospodarstva. Ukrepi za izboljšanje konkurenčnosti so pomemben korak pri odpravljanju ovir za hitrejši razvoj in oblikovanju spodbudnejšega poslovnega okolja (Vlada Republike Slovenije, 2011, str. 3).

Konkurenčnost gospodarstev se analizira z različnimi metodami in različnim ideološkim izhodiščem. Konkurenčnost merijo različne svetovne institucije, kot so Svetovna banka, Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj, Mednarodni denarni sklad, Inštitut za razvoj managementa, Svetovni gospodarski forum in druge. Poročila posameznih institucij se med seboj razlikujejo zaradi uporabe različnih metodologij pri merjenju konkurenčnosti. V današnjem času sta najbolj priznani instituciji za merjenje konkurenčnosti Svetovni gospodarski forum in Inštitut za razvoj managementa, ki letno izdajata poročili o konkurenčnosti izbranih svetovnih gospodarstev. Obe instituciji pri poročanju uporabljata kombinacijo anketnih in statističnih podatkov, vendar pri tem uporabljata različne načine merjenja, kar pripelje do opaznih razlik med obema metodologijama (Kovačič, 2005, str. 4, 12).

Merjenje in ocenjevanje konkurenčnosti gospodarstev je podlaga za oblikovanje in preverjanje ekonomskih politik in razvojnih strategij. Eden izmed pomembnejših dejavnikov konkurenčnosti gospodarstva je delovanje javne uprave in eden nujnih pogojev vzpostavljanja konkurenčnosti gospodarstva je visoka kakovost institucionalnega okolja. Za kakovostnejše in učinkovitejše delovanje javne uprave je potrebna večja podjetniška usmerjenost pri delovanju, usmerjenost k uporabnikom, večja kakovost storitev, odprava administrativnih ovir, poenostavitev in standardizacija upravnih postopkov (Učinkovita javna uprava in pravosodje, n.l., str. 1–5).

Višjo kakovost delovanja javne uprave lahko dosežemo z izboljšanjem upravnih procesov. Uredbe, določene s strani javne uprave, vplivajo na konkurenčnost poslovnega okolja in gospodarstva kot celote. Izboljšanje upravnih postopkov tako pozitivno prispeva h konkurenčnosti gospodarstva. Ena od možnosti za izboljšanje upravnih procesov in zvišanje kakovosti delovanja javne uprave je prenos dobrih praks med sosednjimi državami v okviru čezmejnega sodelovanja. S pomočjo prenosa dobrih praks, predvsem na področju javne uprave, lahko hitreje in bolj učinkovito odpravimo pomanjkljivosti delovanja javne uprave, na primer odprava administrativnih ovir, poenostavitev upravnih postopkov in drugo, ter tako povečamo kakovost institucionalnega okolja, konkurenčnost poslovnega okolja in tudi konkurenčnost celotnega gospodarstva (Setnikar Cankar & Petkovšek, 2011a, str. 1).

Namen in cilj magistrskega dela. Namen magistrskega dela je prikazati konkurenčnost slovenskega gospodarstva in kakovost slovenske javne uprave v primerjavi z Avstrijo in Italijo ter možnosti za zvišanje kakovosti javne uprave in posledično povečanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva preko čezmejnega sodelovanja z Avstrijo in Italijo, predvsem s prenosom dobrih praks.

Cilj magistrskega dela je pokazati priložnosti za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva s pomočjo čezmejnega sodelovanja z Avstrijo in Italijo, predvsem s prenosom dobrih praks na področju javne uprave in gospodarstva.

Temeljne hipoteze magistrskega dela. V okviru magistrskega dela bom preverila štiri hipoteze:

H1: Na uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti vplivajo enaki dejavniki konkurenčnosti kot v Avstriji in Italiji.

H2: Kakovost javne uprave je v Sloveniji manjša kot v Avstriji in približno na enakem nivoju kot v Italiji.

H3: Čezmejno sodelovanje bo za Slovenijo, Avstrijo in Italijo v prihodnosti pomembno tako za javni kot zasebni sektor.

H4: Prenos dobrih praks iz Avstrije, v okviru čezmejnega sodelovanja, lahko pozitivno vpliva na večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Metode raziskovanja v magistrskem delu. Metodološko je magistrsko delo razdeljeno na dva dela. Prvi del je teoretični prikaz obravnavane tematike, na podlagi proučevanja relevantne domače in tuje literature in virov, z namenom podrobnejšega prikaza in analize stanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva ter kakovosti delovanja slovenske javne uprave v primerjavi z Avstrijo in Italijo.

Drugi del obsega primerjalno analizo na področju možnosti čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, na področju prednosti in ovir pri čezmejnem sodelovanju in na področju možnosti prenosa dobrih praks v okviru čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, s pomočjo česar lahko zvišamo kakovost javne uprave in posledično povečamo konkurenčnost gospodarstva. Podatki za analizo so bili pridobljeni s pomočjo elektronskega anketnega vprašalnika v Sloveniji, Avstriji in Italiji, nato pa obdelani s pomočjo statističnega programa SPSS.

Struktura magistrskega dela. Magistrsko delo je razdeljeno na pet poglavij. V uvodnem poglavju je predstavljena problematika magistrskega dela, namen in cilj, hipoteze in metode raziskovanja v magistrskem delu. Drugo poglavje je namenjeno predstavitvi konkurenčnosti gospodarstva in metodam spremljanja le-te. Vključuje prikaz konkurenčnosti slovenskega gospodarstva ter primerjalno analizo z Avstrijo in Italijo, poleg tega pa tudi odločilne dejavnike konkurenčnosti v proučevanih državah in možnosti za prenos dobrih praks med

proučevanimi državami. V tretjem poglavju je prikazana kakovost delovanja javne uprave in primerjalna analiza dejavnikov kakovosti in konkurenčnosti javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji. Prikazane so tudi možnosti za zvišanje kakovosti javne uprave in s tem konkurenčnosti gospodarstva preko prenosa dobrih praks.

Četrto poglavje je osredotočeno na predstavitev rezultatov mednarodne raziskave o možnostih čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, prednostih in ovirah pri čezmejnem sodelovanju ter možnostih prenosa dobrih praks v okviru čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo z namenom zvišanja kakovosti javne uprave in konkurenčnosti gospodarstva. Zadnje poglavje predstavlja sklep, v katerem so povzete glavne ugotovitve magistrskega dela in podani predlogi za nadaljnja raziskovanja na proučevanem področju.

1 KONKURENČNOST GOSPODARSTVA

Konkurenčnost gospodarstva predstavlja enega ključnih dejavnikov svetovne gospodarske tekme. Ekonomska uspešnost sodobnega gospodarstva je precej odvisna od vloge, položaja in povezanosti gospodarstva z drugimi državami sveta (Jaklič, 2002, str. 35). Preverjanje nacionalne konkurenčnosti pripomore k prepoznavnosti gospodarstva in njegovega konkurenčnega položaja.

1.1 Opredelitev konkurenčnosti gospodarstva

Konkurenčnost gospodarstva je postala ena od osrednjih tematik vsake države. Kljub temu ne moremo podati enotne definicije konkurenčnosti, saj se le-ta analizira z različnimi metodami in različnimi ideološkimi izhodišči. Nekateri konkurenčnost gospodarstva vidijo kot makroekonomski pojav, drugi iščejo vzroke v bogatih naravnih virih gospodarstva, tretji menijo, da konkurenčnost ustvarja vladna politika in nekateri menijo, da je konkurenčnost posledica različnih pristopov managementa. Nobena od teh opredelitev ni popolnoma zadovoljiva, pravi Porter (1992, str. 76).

Po Porterju (1992, str. 76) je najbolj smiseln koncept nacionalne konkurenčnosti produktivnost gospodarstva. Glavni cilj posameznega naroda je proizvajati visok in rastoč življenjski standard za svoje državljane. Produktivnost je glavna determinanta narodnega dolgoročnega življenjskega standarda. Življenjski standard je odvisen od zmogljivosti podjetij, ki dosegajo visoke ravni produktivnosti in jo povečujejo v času. Trajna rast produktivnosti zahteva, da se gospodarstvo neprestano nadgrajuje, kar pomeni, da morajo podjetja razvijati potrebne zmožnosti za konkuriranje v vedno bolj razvitih industrijskih segmentih in tudi za konkuriranje v popolnoma novih panogah (Porter, 1992, str. 76–77). Porter torej meni, da nacionalno konkurenčnost lahko krepimo s povečanjem nacionalne produktivnosti, ki je odraz nenehnih izboljšav, inovacij in tekmovalnosti na strani podjetij.

Država je tista, ki je odgovorna za ustvarjanje ustreznega gospodarskega okolja, to je konkurenčnega in spodbudnega okolja.

Nacionalno konkurenčnost opredeljujejo različne mednarodne institucije, med njimi tudi Svetovni gospodarski forum (angl. *World Economic Forum*) (v nadaljevanju WEF) in Inštitut za razvoj managementa (angl. *Institute for Management Development*) (v nadaljevanju IMD). WEF nacionalno konkurenčnost opredeljuje kot skupek dejavnikov, politik in institucij, ki določajo raven produktivnosti nekega gospodarstva in stopnjo razvoja (Bergsteiner & Avery, 2011, str. 15). Konkurenčno gospodarstvo je tisto, ki je zmožno srednjeročno oziroma dolgoročno dosegati visoko gospodarsko rast (Lopez-Claros, 2006, str. 13). Bolj konkurenčna gospodarstva naj bi bila sposobna proizvajati višje ravni dohodka za svoje državljane. Koncept konkurenčnosti po WEF tako vključuje statične in dinamične komponente. Produktivnost po eni strani opredeljuje sposobnost vzdrževati visoko raven dohodka, po drugi strani pa je tudi ena ključnih determinant privabljanja investicij, katere so glavni dejavnik potencialne gospodarske rasti (World Economic Forum, 2010, str. 4).

IMD nacionalno konkurenčnost opredeljuje kot ekonomsko vedo, ki preučuje vlado in njene aktivnosti, s katerimi vlada vzpostavlja pogoje za razvoj ustreznega gospodarskega okolja. Konkurenčnost države po metodologiji IMD določa predvsem poslovno okolje v državi, ki ga sestavljajo štiri skupine dejavnikov, in sicer privlačnost, bližina, bogastvo in družbena kohezija (Kovačič, Stanovnik & Drnovšek, 2009, str. 8).

Garelli (2010, str. 482) nacionalno konkurenčnost definira kot področje ekonomske teorije, ki analizira dejstva in politike, ki oblikujejo možnosti gospodarstvu, da ustvarja in vzdržuje okolje, ki bo zmožno ustvarjati večje vrednosti v podjetjih in večjo blaginjo za ljudi.

1.2 Metode spremljanja konkurenčnosti

Konkurenčnost gospodarstev spremljajo in merijo različne mednarodne institucije, na primer Svetovna banka, Mednarodni denarni sklad, Evropska komisija in že omenjeni instituciji Svetovni gospodarski forum in Inštitut za razvoj managementa. WEF in IMD izdajata letna poročila o nacionalni konkurenčnosti, ki jih lahko štejemo med najbolj uveljavljena poročila na tem področju (Kovačič et al., 2009, str. 6).

WEF izdaja publikacijo Poročilo globalne konkurenčnosti (angl. *The Global Competitiveness Report*), ki poda celovito oceno ekonomskega uspeha države in je namenjeno predvsem načrtovalcem nacionalnih ekonomskih politik. IMD izdaja Letopis konkurenčnosti (angl. *IMD World Competitiveness Yearbook*), ki izpostavlja najšibkejše in najmočnejše vidike konkurenčnosti, na podlagi katerih lahko vladni uradniki preverjajo uspešnost regulativnih in podpornih politik in jih primerjajo z drugimi, investitorji pa lahko pridobijo ustrezne informacije za investicijsko in poslovno odločanje (Kovačič et al., 2009, str. 6, 8).

1.2.1 Metodologija Inštituta za razvoj managementa (IMD)

Na podlagi teorije IMD država oblikuje svoje okolje s štirimi področji, ki so rezultat tradicije, zgodovine in vrednot. Prvo področje predstavlja **privlačnost v nasprotju z agresivnostjo**. Nekaterе države so tradicionalno nagnjene k agresivnosti, kar pomeni, da so usmerjene na izvoz in neposredne tuje investicije. Po drugi strani, pa so nekatere države privlačne. Agresivne države dosegajo visoke nacionalne dohodke, privlačne države pa ustvarjajo delovna mesta za neposredne tuje investitorje. Če želi biti država konkurenčna v današnjem času, se mora osredotočiti tako na agresivnost kot na privlačnost. Drugo področje je **bližina v nasprotju z globalnostjo**. Gospodarstva bližine so osredotočena na tradicionalne aktivnosti in ustvarjajo dodano vrednost blizu končnih potrošnikov. Globalna gospodarstva pa so sestavljena iz podjetij, ki delujejo mednarodno. Taka gospodarstva so običajno prikazana kot konkurenčna in stroškovno učinkovita (Institute for Management Development, 2010, str. 488–489).

Tretje področje je **bogastvo v nasprotju s procesi**. Nekaterе države imajo lahko veliko bogastva (zemlja, ljudje, naravni viri), vendar niso nujno konkurenčne. Na drugi strani so države, ki imajo malo naravnih virov in sredstev, vendar so osredotočene na transformacijske procese. Take države so lahko bolj konkurenčne kot prve. Četrto področje predstavlja **osebno prevzemanje odgovornosti v nasprotju z družbeno kohezijo**. Na eni strani je anglosaksonski model države, ki je povezan z osebnim prevzemanjem odgovornosti, ki se kaže v tveganju, deregulaciji in privatizaciji. Na drugi strani je kontinentalni evropski model, ki temelji na socialni koheziji, ki posamezniku zagotavlja večjo varnost. Danes vse bolj prevladuje anglosaksonski model (Institute for Management Development, 2010, str. 489–490).

Metodologija IMD konkurenčnost držav določa predvsem na podlagi poslovnega okolja države, ki ga sestavljajo štirje glavni dejavniki, vsakega od njih pa še 5 poddejavnikov. Teh 20 poddejavnikov skupaj vključuje več kot 300 kazalnikov. IMD torej ocenjuje agregatni indeks konkurenčnosti, ki se imenuje indeks svetovne konkurenčnosti (angl. *World Competitiveness Index*), na podlagi štirih indeksov na specifičnem področju in podideksov za vsako specifično področje (Institute for Management Development, 2010, str. 28).

Nacionalno okolje je tako po IMD razdeljeno na štiri najpomembnejše dejavnike konkurenčnosti, ki tvorijo indeks svetovne konkurenčnosti. Prvi dejavnik je **gospodarska uspešnost**, ki prikazuje makroekonomsko uspešnost domačega gospodarstva in vključuje domače gospodarstvo, mednarodno trgovino, mednarodne investicije, zaposlenost in cene. Znotraj prvega dejavnika se je v letu 2010 izračunavalo 76 kazalnikov. Drugi dejavnik je **učinkovitost vlade**, ki kaže vpliv ekonomskih politik na konkurenčnost in vključuje javne finance, fiskalno politiko, institucionalni okvir, podjetniško zakonodajo in družbeni okvir. V sklopu tega dejavnika se je leta 2010 izračunavalo 71 kazalnikov. Tretji dejavnik je **učinkovitost podjetij**, ki kaže do kakšne mere podjetja poslujejo na inovativen, donosen in

odgovoren način. Vključuje produktivnost in učinkovitost, trg dela, finančni trg, izkušnost managerjev ter vedenje in vrednote. Pri tretjem dejavniku se je leta 2010 izračunavalo 67 kazalnikov. Četrty dejavnik je **infrastruktura**, ki pokaže do katere mere osnovni, tehnološki, znanstveni in človeški viri zadovoljujejo potrebe podjetij. Sem uvrščamo osnovno, tehnološko in znanstveno infrastrukturo, zdravstvo in okolje ter izobraževanje. Znotraj tega dejavnika se je v letu 2010 izračunavalo 113 kazalnikov (Institute for Management Development, 2010, str. 474).

Vsak izmed predstavljenih štirih dejavnikov je razdeljen na pet poddejavnikov, ki so še dalje razdeljeni na kategorije, ki podrobneje opredeljujejo konkurenčnost. Vsak poddejavnik ne vključuje enakega števila kazalnikov, je pa vsakemu poddejavniku pripisana enaka teža 5 % (Institute for Management Development, 2010, str. 29–30). Izračun nacionalne konkurenčnosti temelji na standardni meri odklona, ki je uporabljena za vsak posamezni kazalnik. Izračun posamezno državo uvršča glede na agregatni rang, po dejavnikih in poddejavnikih konkurenčnosti, od najbolj do najmanj konkurenčne. IMD tako letno objavlja indeks svetovne konkurenčnosti, ki je izračunan na podlagi kombinacije izbranih trdih in mehkih kazalnikov. Tako imenovani trdi kazalniki so statistični podatki mednarodnih, narodnih in regionalnih organizacij (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Svetovna banka, Združeni narodi, Svetovna trgovinska organizacija, itd.), ki analizirajo konkurenčnost, ki se jo da izmeriti. Tako imenovani mehki kazalniki so anketni podatki gospodarstvenikov in podjetnikov in predstavljajo predvsem kategorije, ki so težko kvantitativno merljive (na primer: izkušnje managementa, delovanje vodstva, delovna razmerja, korupcija, kvaliteta življenja). Mehki kazalniki analizirajo konkurenčnost na način, kot se jo zaznava. Statistični podatki predstavljajo dve tretjini in anketni podatki eno tretjino splošne ocene konkurenčnosti. Rangji so bili nato v letu 2010 izračunani na podlagi 246 rangiranih kazalnikov oziroma 131 trdih in 115 mehkih kazalnikov. Poleg tega IMD meri še 81 dodatnih kazalnikov, ki niso vključeni v agregatni rang, temveč so prikazani le kot osnovni podatki (Institute for Management Development, 2010, str. 475–477, 480).

1.2.2 Metodologija Svetovnega gospodarskega foruma (WEF)

WEF prikazuje celovito oceno ekonomskega uspeha države na osnovi izračunavanja dveh indeksov, in sicer indeksa konkurenčne rasti (angl. *Growth Competitiveness Index*) in indeksa poslovne učinkovitosti (angl. *Business Competitiveness Index*). Indeks konkurenčne rasti (v nadaljevanju GCI) se osredotoča na makroekonomske dejavnike oziroma prikazuje globalno konkurenčnost, na primer: institucionalna ureditev, tržne strukture, ekonomske politike. GCI je sestavljen iz treh podindeksov, ki imajo različne ponderje glede na doseženo razvojno stopnjo države. Države so razdeljene na dve skupini, na podlagi števila patentov, na inovativne in mejno inovativne. Meja med skupinama je 15 patentov na prebivalca. Za države inovatorke GCI izračunajo kot ponderirano povprečje tehnološkega indeksa, indeksa javnih institucij in indeksa makroekonomskega okolja. Za mejno inovativne države pa GCI računajo

kot ponderirano povprečje indeksa javnih institucij in indeksa makroekonomskega okolja (Kovačič et al., 2009, str. 6–7).

Indeks poslovne učinkovitosti (v nadaljevanju BCI) se osredotoča na mikroekonomski pristop. Sestavljen je iz dveh podindeksov, in sicer iz indeksa izpopolnjenosti poslovnih strategij in indeksa kakovosti poslovnega okolja. BCI tako analizira uspešnost države v izrabi lastnih naravnih virov (Kovačič et al., 2009, str. 8). Zaradi enotnosti in preglednosti WEF od leta 2005 uporablja tudi krovni agregatni indeks globalne konkurenčnosti (angl. *Global Competitiveness Index*), ki povzema oba zgoraj omenjena indeksa GCI in BCI. Indeks globalne konkurenčnosti naj bi razvil celovito pojmovanje razvoja in razumevanje globalne konkurenčnosti tako z mikroekonomskega kot makroekonomskega vidika (World Economic Forum, 2010, str. 4). Indeks globalne konkurenčnosti naj bi torej izkazoval poslovne možnosti in konkurenčnost posameznih držav oziroma prednosti in omejitve gospodarske rasti v njih. Izračunavajo ga na podlagi statističnih makroekonomskih podatkov in ocen raziskovalnih institucij in gospodarstvenikov (Mencinger, 2012, str. 7).

Indeks globalne konkurenčnosti zajema dvanajst dejavnikov konkurenčnosti gospodarstva. Prvi dejavnik so **institucije**, ki jih določa pravni in administrativni okvir, znotraj katerega delujejo posamezniki, podjetja in vlade z namenom ustvarjati dohodek in bogastvo v gospodarstvu. Kvaliteta institucij ima velik vpliv na konkurenčnost in gospodarsko rast, saj vpliva na odločitve o investicijah in organizacijo proizvodnje. Vloga javnih institucij ima pri tem največjo težo. Sem lahko uvrstimo lastninske pravice, učinkovitost vlade, etiko, korupcijo in varnost. Poleg javnih institucij imajo pomembno vlogo tudi zasebne institucije, predvsem pri ustvarjanju bogastva gospodarstva. Drugi dejavnik predstavlja **infrastruktura**. Obsežna in učinkovita infrastruktura je ključnega pomena za zagotavljanje uspešnega delovanja gospodarstva in tudi pomemben dejavnik pri izbiri lokacije gospodarskih aktivnosti. Kvalitetna infrastruktura pripomore k združevanju domačih in tujih trgov ter k zmanjševanju razlik med državami. Dobro razvita infrastruktura poveča pretok informacij, omogoča pravočasno dostavo blaga, lažje povezovanje med podjetji, boljšo oskrbo z energetskimi viri in posledično višjo konkurenčnost (World Economic Forum, 2010, str. 4–5).

Tretji dejavnik je **makroekonomsko okolje**. Stabilno makroekonomsko okolje je pomembno za podjetništvo in posledično za celotno konkurenčnost gospodarstva. Pomembne komponente, ki vplivajo na stabilnost makroekonomskega okolja so inflacija, javnofinančni primanjkljaj, javnofinančni presežek, javni dolg, stopnja domačega varčevanja in obrestne mere. Četrty dejavnik predstavljata **zdravstvo in primarno izobraževanje**. Zdrava delovna sila je ključnega pomena za konkurenčnost in produktivnost gospodarstva. Bolna in oslabela delovna sila povzroča manjšo produktivnost in višje stroške poslovanja. Potrebna je tudi izobražena delovna sila, saj je le-ta produktivnejša in lahko sodeluje pri izboljšavi proizvodov in proizvodnega procesa. Peti dejavnik predstavljata **visokošolsko izobraževanje in usposabljanje**, ki sta prav tako zelo pomembna pri napredovanju gospodarstva. Današnja globalizirana gospodarstva zahtevajo hitro in učinkovito prilagajanje delavcev pritoku novih

informacij in tehnologij, zato je dobro izobrazena in usposobljena delovna sila ključnega pomena (World Economic Forum, 2010, str. 5).

Šesti dejavnik je **učinkovitost trga blaga**. Zdrava tržna konkurenca, domača in tuja, je pomembna za tržno učinkovitost in podjetniško produktivnost. Najboljše okolje za izmenjavo blaga zahteva minimalno interveniranje države pri delovanju podjetij. Tržna učinkovitost je odvisna tudi od pogojev povpraševanja. Sedmi dejavnik predstavlja **učinkovitost trga dela**. Učinkovit in fleksibilen trg dela je ključen za omogočanje, da je delovna sila najučinkoviteje razporejena v gospodarstvu in da se lahko premika iz ene na drugo ekonomsko aktivnost hitro in po nizkih stroških. Osmi dejavnik je **razvoj finančnega trga**. Učinkovit finančni sektor razporeja prihranke državljanov in prihranke iz tujine k čim bolj produktivni uporabi. Za produktivnost so ključnega pomena poslovne investicije, zaradi česar potrebujejo gospodarstva razvite finančne trge, ki nudijo kapital podjetnikom za poslovne investicije (World Economic Forum, 2010, str. 5, 7).

Deveti dejavnik je **tehnološka pripravljenost**. Pomemben je dostop do novih tehnologij, s katerimi podjetja lahko tekmujejo in se razvijajo. Vedno bolj je pomembno tudi sprejemanje tujih tehnologij za hitrejši razvoj. Deseti dejavnik je **velikost trga**. V času globalizacije so mednarodni trgi postali substitut za domače trge, še posebej pri manjših državah. Odprtost države je pozitivno povezana z gospodarsko rastjo. Če v velikost trga vključimo domače in tuje trge, damo prednost izvozno usmerjenim gospodarstvom. Enajsti dejavnik je **poslovna izdelanost**. Poslovna izdelanost vodi do višje učinkovitosti v proizvodnji dobrin in storitev. To vodi do večje produktivnosti. Poslovna izdelanost se navezuje na kvaliteto celotne poslovne mreže gospodarstva, kot tudi na kvaliteto posameznih postopkov in strategij podjetij. Dvanajsti dejavnik predstavljajo **inovacije**. Inovacije dolgoročno zvišujejo življenjski standard, zlasti v državah, ki so že dosegle svoj razvojni prag. Javni in zasebni sektor morata podpirati in spodbujati inovativnost ter vlagati v raziskave in razvoj (World Economic Forum, 2010, str. 7–8).

Dvanajst dejavnikov konkurenčnosti ni samostojnih, temveč se med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Kljub temu, da so vsi omenjeni dejavniki pomembni za posamezno državo, velja, da je njihov vpliv v eni državi nekoliko drugačen kot v drugi. Zato je WEF dvanajst dejavnikov razdelil na tri širše skupine, glede na stopnjo gospodarskega razvoja države. V vsaki stopnji razvoja države ima skupina dejavnikov, ki so bolj pomembni za to razvojno stopnjo, pripisane večje uteži. V prvi skupini, kamor sodijo države v razvoju, so višje uteži pripisane prvim štirim osnovnim dejavnikom gospodarskega razvoja. Te dejavniki so: dobro delujoče institucije, dobro razvita infrastruktura, stabilno makroekonomsko okolje in zdrava ter vsaj primarno izobrazena delovna sila. V drugi skupini, kjer so srednje razvite države, so višje uteži pripisane šestim dejavnikom, ki pospešujejo učinkovitost proizvodnih procesov. Te dejavniki so: visokošolsko izobraževanje in usposabljanje, učinkovit trg blaga, dobro delujoč trg dela, razviti finančni trgi, sposobnost izkoristiti prednosti obstoječe tehnologije in velik domač ali tuj trg. V tretji skupini, kjer so najbolj razvite države, so višje uteži pripisane

zadnjima dvema dejavnikoma, to sta inovacije in podjetniško delovanje. Na tej stopnji razvoja gospodarstva morajo podjetja konkurirati s proizvodnjo novih in drugačnih proizvodov, preko uporabe najbolj izdelanih proizvodnih procesov in preko inovacij. Stopnje gospodarske razvitosti se integrirajo v indeks s pripisovanjem relativno visokih uteži tistim dejavnikom, ki so relativno bolj pomembni za državo z določeno razvojno stopnjo (World Economic Forum, 2010, str. 9–10).

1.2.3 Primerjalna analiza metodologij IMD in WEF

Metodološka pristopa IMD in WEF se med seboj razlikujeta po razmerju statističnih in anketnih podatkov, vrsti statističnih podatkov in številu vključenih držav. Metodologija IMD v izračune vključuje dve tretjini statističnih podatkov in eno tretjino anketnih podatkov, medtem ko metodologija WEF v svoje izračune vključuje kar štiri petine mehkih podatkov in le eno petino trdih podatkov. Trdi podatki vstopajo predvsem v kvantitativno merljive vidike konkurenčnosti, mehki podatki pa so uporabljeni večinoma za merjenje kvalitativnih vidikov konkurenčnosti (Kovačič et al., 2009, str. 10–11). Visok delež mehkih podatkov pri WEF je posledica teoretičnega izhodišča metodologije merjenja, ki temelji na Porterjevem diamantu konkurenčnih prednosti. Tako pridobljeni podatki natančneje prikazujejo pomen poslovnega okolja, ki je ključni element konkurenčnih prednosti po Porterju in tudi metodologije WEF (Kovačič, 2004). Velik delež mehkih podatkov omogoča, da WEF v letopis vključuje precej večje število gospodarstev kot IMD, saj je skoraj nemogoče pridobiti toliko trdih podatkov, da bi z njimi lahko pokrili toliko proučevanih gospodarstev, kot jih WEF lahko vključi na podlagi anketnih podatkov (Institute for Management Development, 2010, str. 481).

Uvrstitve držav se izračunavajo na osnovi zbranih trdih in mehkih podatkov, primerjalno glede na vse vključene države. Uvrstitve so izračunane z metodo standardnega odklona za vsak posamezni kazalnik. Države so razvrščene glede na agregatni rang države, po skupinah in podskupinah konkurenčnosti (Kovačič et al., 2009, str. 10–11). Tabela 1 prikazuje, da je bilo v letopis WEF v letu 2010 vključenih 139 držav, v letopis IMD pa v istem letu 58 držav. WEF vsako leto v merjenje nacionalne konkurenčnosti vključi nova gospodarstva, medtem ko je povečevanje števila obravnavanih gospodarstev pri IMD manjše. Zaradi nespreminjanja sestave agregatnega indeksa nacionalne konkurenčnosti metodologija IMD ohranja boljšo primerljivost agregatne ocene nacionalne konkurenčnosti v daljšem obdobju. Pri merjenju konkurenčnosti gospodarstva so pri metodologiji IMD za leto 2010 uporabili 327 kazalnikov, medtem ko so pri metodologiji WEF uporabili le 117 kazalnikov. Pri WEF so zbrani le tisti kazalniki, ki dejansko vplivajo na ustvarjanje dolgoročne konkurenčnosti. Pri IMD je širok nabor kazalnikov posledica teoretičnega izhodišča nacionalne konkurenčnosti, ki temelji predvsem na privlačnosti nacionalnega poslovnega okolja (Granić, 2007, str. 24; Institute for Management Development, 2010, str. 480, 481).

Tabela 1: Primerjava metodologij WEF in IMD v letu 2010

Metodologija	Število vključenih držav	Število kazalnikov	Delež trdih podatkov	Delež mehkih podatkov
IMD	58	327	2/3	1/3
WEF	139	117	1/5	4/5

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 475–477, 480–481; World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 11.

Svetovni letopis konkurenčnosti je namenjen dvema skupinama uporabnikov, in sicer investitorjem oziroma poslovni praksi in upravljavcem oziroma vladni politiki, ustanovam in programom. Letopis izpostavlja najšibkejše in najmočnejše vidike konkurenčnosti, na podlagi katerih lahko vladni uradniki preverjajo uspešnost regulativnih in podpornih politik, poslovna praksa pa pridobi ustrezne analitične informacije za investicijsko in poslovno odločanje. Pristop IMD se osredotoča predvsem na ekonomsko-poslovne vidike konkurenčnosti in ne na celostno konkurenčno sliko. Indeks konkurenčnosti po metodologiji IMD je osredotočen na merjenje sposobnosti nacionalnih gospodarstev, da privabi nove in obdrži obstoječe investitorje z oblikovanjem konkurenčnega poslovnega okolja. Osredotočen je predvsem na kratkoročne premike konkurenčnosti. Po metodologiji IMD so tako najbolj konkurenčna tista gospodarstva, ki so globalno usmerjena, privlačna za naložbe, imajo najvišjo delovno produktivnost in delovno motivacijo. Poročilo globalne konkurenčnosti je po drugi strani namenjeno predvsem načrtovalcem nacionalnih ekonomskih politik. Poročilo poda celovito oceno ekonomskega uspeha države, z mikroekonomskega in makroekonomskega vidika. Indeks konkurenčne rasti po metodologiji WEF je dolgoročno naravnani in osredotočen na spremljanje nacionalnega potenciala za vzdržno ekonomsko rast. Vsebinska predpostavka metodološkega pristopa je nujnost stabilne makroekonomske politike, ki pa ni zadosten pogoj za zagotavljanje blaginje (Kovačič et al., 2009, str. 11; Stanovnik & Uršič, 2010a).

Razlike v metodologijah so vzrok, da se ista država uvršča na različna mesta na lestvicah konkurenčnosti pri IMD in WEF. Rezultati analiz mednarodnih konkurenčnosti gospodarstev po metodologijah IMD in WEF se dopolnjujejo in dajejo celovito sliko o konkurenčnih prednostih in slabostih posameznega gospodarstva (Stanovnik & Uršič, 2010a). Pri tem moramo upoštevati dejstvo, da ocene konkurenčnosti gospodarstev izhajajo iz različnih kombinacij trdih in mehkih podatkov, ki pa so odvisni od ideologije posamezne ocenjevalne institucije. Koliko so ocene posameznih ocenjevalnih institucij zanesljive, da lahko z njimi presojamo gospodarsko in socialno stanje v neki državi, lahko približno preverimo z medsebojno skladnostjo ocen in njihovo skladnostjo s standardnimi merili gospodarske uspešnosti, kot so BDP na prebivalca, zaposlenost, stabilnost cen, socialna kohezija, ter z indikatorji, pomembnimi za razvoj, kot sta delež dobičkov in število prijavljenih patentov (Mencinger, 2012, str. 6, 12).

1.3 Konkurenčnost slovenskega gospodarstva

Slovenija je v letu 2010 močno nazadovala na svetovnih lestvicah konkurenčnosti. Slabosti, ki se kažejo na področju spodbujanja dejavnikov konkurenčnosti slovenskega gospodarstva so predvsem premajhna povezava podjetniškega sektorja z raziskovalno-razvojno dejavnostjo in nizka učinkovitost terciarnega izobraževanja. Slovenija se še vedno srečuje z zapletenimi birokratskimi postopki, kateri otežujejo ustanovitev in poslovanje podjetij. Tog trg dela v Sloveniji prav tako predstavlja oviro za hitrejši podjetniški razvoj in za priliv neposrednih tujih investicij, ki prinesejo tudi nova znanja in tehnologijo. Izpostavimo lahko tudi plačilno nedisciplino in nestabilen finančni sistem, ki predstavljata oviro na področju zagotavljanja potrebnih virov financiranja podjetij. Ključno za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva je aktivna vloga podjetniškega sektorja, za kar pa potrebujemo oblikovanje spodbudnejšega poslovnega okolja (Vlada Republike Slovenije, 2011, str. 3).

1.3.1 Konkurenčnost slovenskega gospodarstva po metodologiji IMD

Slovenija se je na svetovni lestvici konkurenčnosti po IMD v letu 2010 uvrstila na 52. mesto od 58 proučevanih držav, kar je za 20 mest nižje kot v letu 2009. Močan padec na lestvici je pripisan posledicam svetovne gospodarske krize, predvsem velikemu padcu BDP, ki mu IMD pripisuje veliko težo, in pesimističnim ocenam predstavnikov slovenskih podjetij (Institute for Management Development, 2010, str. 246).

V letu 2010 se je Slovenija po IMD srečevala z naslednjimi konkurenčnimi izzivi: dolgoročna vzdržnost javnih financ, zmanjšanje proračunskega primanjkljaja, reforma pokojninskega in zdravstvenega sistema ter prestrukturiranje proizvodnega in storitvenega sektorja (Institute for Management Development, 2010, str. 246).

Konkurenčnost slovenskega gospodarstva, tako konkurenčne prednosti kot tudi slabosti, je razvidna iz uvrstitev Slovenije glede na štiri glavne dejavnike konkurenčnosti in njihove poddejavnike. Slovenija je v letu 2010 najmočneje nazadovala pri dejavnih gospodarske uspešnosti, učinkovitosti podjetij in učinkovitosti vlade.

Na področju **gospodarske uspešnosti** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na 42. mesto od 58 proučevanih držav. Pri poddejavnikih gospodarske uspešnosti, ki jih prikazuje Tabela 2, se je leta 2010 najbolje uvrstila pri cenah, sledila je mednarodna trgovina, zaposlenost, najslabše pa sta se uvrstila poddejavnika domače gospodarstvo in mednarodne investicije. Glede na uvrstitve sledi, da je Slovenija v letu 2010 na področju gospodarske uspešnosti imela konkurenčne prednosti pri izvozu dobrin, turizmu, mednarodni trgovini, izvozu komercialnih storitev in pri stopnji brezposelnosti. Po drugi strani je imela konkurenčne slabosti pri realokaciji R&R zmogljivosti, realokaciji storitev, BDP na prebivalca in pri neposrednih tujih naložbah (Institute for Management Development, 2010, str. 248).

Tabela 2: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti po IMD v letu 2010

Gospodarska uspešnost*	Poddejavniki*				
	Domače gospodarstvo	Mednarodna trgovina	Mednarodne investicije	Zaposlenost	Cene
42	52	29	55	36	15

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010*, str. 248.

Na področju **učinkovitosti vlade** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na 53. mesto od 58 proučevanih držav. Pri poddejavnikih učinkovitosti vlade, prikazanih v Tabeli 3, se je leta 2010 najslabše uvrstila na področju fiskalne politike in podjetniške zakonodaje, sledila so področja institucionalnega okvira in družbenega okvira ter javnih financ. Na področju učinkovitosti vlade je imela Slovenija v letu 2010 konkurenčne prednosti pri postopkih in številu dni za ustanovitev podjetja, carinskih omejitvah, stabilnosti deviznih tečajev in davku na dobiček pravnih oseb. Konkurenčne slabosti so se kazale pri predpisih o delu, davkih fizičnih oseb, zakonodaji o brezposelnosti, deviznih rezervah in fleksibilnosti trga dela (Institute for Management Development, 2010, str. 248).

Tabela 3: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja učinkovitosti vlade po IMD v letu 2010

Učinkovitost vlade*	Poddejavniki*				
	Javne finance	Fiskalna politika	Institucionalni okvir	Podjetniška zakonodaja	Družbeni okvir
53	44	53	46	49	46

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010*, str. 248.

Na področju **učinkovitosti podjetij** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na predzadnje 57. mesto od 58 proučevanih držav. Tabela 4 prikazuje, da se je Slovenija leta 2010 pri poddejavnikih učinkovitosti podjetij najslabše uvrstila pri vedenju in vrednotah, izkušnosti managerjev in trgu dela, sledili so finance ter produktivnost in učinkovitost. Konkurenčne prednosti na področju učinkovitosti podjetij so bile v Sloveniji v letu 2010 vidne pri stroških dela na enoto v proizvodnem sektorju, pri ženski delovni sili, plačilih managementa, delovni sili in investicijskem tveganju. Konkurenčne slabosti so bile vidne pri izkušnjah revizije in računovodstva, privabljanju in obdržanju talentiranih delavcev, fleksibilnosti in prilagodljivosti ljudi, nacionalni kulturi in pri upravljanju (Institute for Management Development, 2010, str. 249).

Tabela 4: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja učinkovitosti podjetij po IMD v letu 2010

Učinkovitost podjetij*	Poddejavniki*				
	Produktivnost in učinkovitost	Trg dela	Finance	Izkušnost managerjev	Vedenje in vrednote
57	50	54	53	54	57

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 249.*

Na področju **infrastrukture** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na 34. mesto od 58 proučevanih držav. Pri poddejavnikih infrastrukture, prikazanih v Tabeli 5, je bila leta 2010 najbolje uvrščena pri izobraževanju, sledila sta zdravstvo in okolje, tehnološka infrastruktura, znanstvena infrastruktura in nazadnje osnovna infrastruktura. Na področju infrastrukture so bile v letu 2010 zaznane konkurenčne prednosti pri investicijah v telekomunikacije, pri razmerju učitelj – učenec v sekundarnem izobraževanju, deležu vzdrževanega prebivalstva, zeleni tehnologiji in pri skupnem številu R&R osebja na prebivalca. Konkurenčne slabosti so se v letu 2010 pokazale na področjih razvoja in uporabe tehnologij, tehnološke ureditve, zdravstva, kvalifikacije inženirjev in okoljskih zakonov in predpisov (Institute for Management Development, 2010, str. 249).

Tabela 5: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih področja infrastrukture po IMD v letu 2010

Infrastruktura*	Poddejavniki*				
	Osnovna	Tehnološka	Znanstvena	Zdravstvo in okolje	Izobraževanje
	infrastruktura				
34	40	36	38	30	25

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 249.*

1.3.2 Konkurenčnost slovenskega gospodarstva po metodologiji WEF

Slovenija se je leta 2010 na svetovni letvici konkurenčnosti po metodologiji WEF uvrstila na 45. mesto od 139 proučevanih držav, kar je za 8 mest nižje kot leta 2009. Konkurenčnost slovenskega gospodarstva je razvidna iz uvrstitve glede na dvanajst dejavnikov konkurenčnosti pri WEF, ki so razdeljeni v tri širše skupine glede na fazo gospodarskega razvoja države (World Economic Forum, 2010, str. 300).

V sklopu **osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja** se je Slovenija leta 2010 uvrstila na 34. mesto od 139 proučevanih držav. Tabela 6 prikazuje, da se je najbolje uvrstila na področju zdravstva in primarnega izobraževanja, sledila sta makroekonomsko okolje in infrastruktura, najslabše pa so bile uvrščene institucije (World Economic Forum, 2010, str. 300).

Tabela 6: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnih skupine osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010

Osnovni dejavniki gospodarskega razvoja*	Poddejavniki*			
	Institucije	Infrastruktura	Makroekonomsko okolje	Zdravstvo in primarno izobraževanje
34	50	36	34	23

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti WEF v letu 2010 vključuje 139 držav.

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 300.

Na področju **institucij** so se najbolje uvrstili kazalniki: poslovni stroški zaradi terorizma, kriminala in nasilja, transparentnost vladnih politik, zaščita investitorjev, neredna plačila in podkupnine, zaščita intelektualne lastnine in organizirani kriminal. Najslabše so se uvrstili naslednji kazalniki: zaščita interesov malih delničarjev, učinkovitost upravljanja podjetij, potratnost vlade, učinkovitost zakonodajnega okvirja pri sporih in pri izpodbijanju predpisov. Na področju **infrastrukture** so se najbolje uvrstili: fiksne telefonske linije, kvaliteta električne energije, kvaliteta splošne infrastrukture, kvaliteta pristaniščne infrastrukture in kvaliteta cest. Na področju **makroekonomskega okolja** sta se najbolje uvrstila kreditna sposobnost države in inflacija, najslabše pa uravnoteženost vladnega proračuna in vladni dolg. Na področju **zdravja in primarnega izobraževanja** so se dobro uvrstili smrtnost dojenčkov, življenjska doba in kvaliteta primarnega izobraževanja (World Economic Forum, 2010, str. 300–301).

V skupini **dejavnikov pospeševanja učinkovitosti** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na 46. mesto od 139 proučevanih držav. Najbolje se je uvrstila na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja, sledili sta tehnološka pripravljenost in učinkovitost trga blaga, slabše pa so se uvrstili razvoj finančnega trga, velikost trga in učinkovitost trga dela, kar prikazuje Tabela 7 (World Economic Forum, 2010, str. 300).

Tabela 7: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih skupine dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010

Dejavniki pospeševanja učinkovitosti*	Poddejavniki*					
	Visok. izobr. in usposabljanje	Učinkovitost trga		Razvoj finančnega trga	Tehnološka pripravljenost	Velikost trga
		blaga	dela			
46	21	39	80	77	35	78

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti WEF v letu 2010 vključuje 139 držav.

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 300.

Na področju **visokošolskega izobraževanja in usposabljanja** se je Slovenija najbolje uvrstila pri kazalnikih: delež vključenosti v terciarno izobraževanje, kvaliteta izobraževanja matematike in znanosti, dostop do interneta v šolah. Najslabše sta se na omenjenem področju uvrstila kvaliteta izobraževalnega sistema in obseg izobraževalnega osebja. Na področju **učinkovitosti trga blaga** so bili najbolje uvrščeni kazalniki: carinske omejitve, število postopkov za ustanovitev podjetja, potrebni čas za ustanovitev podjetja in ovire pri carinskih postopkih. Najslabše so bili uvrščeni kazalniki: razširjenost tujega lastništva, vpliv poslovnega sveta na pravila neposrednih tujih investicij, obseg in vpliv obdavčevanja ter usmerjenost kupcev. Na področju **učinkovitosti trga dela** sta bila bolje uvrščena le dva kazalnika, in sicer vključenost ženske delovne sile in beg možganov. Slabo so se uvrstili kazalniki: izkušnje pri zaposlovanju in odpuščanju, rigidnost zaposlovanja, fleksibilnost določanja plač ter sodelovanje med delodajalci in zaposlenimi. Pri **razvoju finančnega trga** se je večina kazalnikov uvrstila slabše. Najbolje med njimi sta se uvrstila razpoložljivost tveganega kapitala in lajšanje dostopa do posojil. Slabše pa so se uvrstili stabilnost bank, financiranje preko lokalnih trgov, preskrba s finančnimi storitvami in razpoložljivost finančnih storitev. Na področju **tehnološke pripravljenosti** so se najbolje uvrstili: širokopasovni dostop do interneta, uporabniki interneta, pasovna širina interneta in dostopnost najnovejših tehnologij. Najslabše pa sta se uvrstila prenos neposrednih tujih investicij in tehnologije ter raven tehnološke sprejemljivosti na ravni podjetij. Pri **velikosti trga** sta se kazalnika velikost domačega in velikost tujega trga uvrstila med slabšo sredino.

V sklopu dejavnikov **inovacije in podjetniško delovanje** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na 35. mesto od 139 proučevanih držav. Tabela 8 prikazuje, da se je Slovenija na področju inovacij uvrstila za dve mesti bolje kot na področju podjetniškega delovanja (World Economic Forum, 2010, str. 300).

Tabela 8: Uvrstitev Slovenije pri poddejavnikih dejavnikov inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010

Inovacije in podjetniško delovanje*	Poddejavniki*	
	Inovacije	Podjetniško delovanje
35	34	36

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti WEF v letu 2010 vključuje 139 držav.

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 300.

Pri **podjetniškem delovanju** so se dobro uvrstili kazalniki: kvaliteta lokalnih dobaviteljev, narava primerjalnih prednosti, širina vrednostne verige in nadzor mednarodne distribucije. Nekoliko slabše pa so se uvrstili kvantiteta lokalnih dobaviteljev, obseg trženja in stanje na področju razvoja grozdov. Pri **inovacijah** so se dobro uvrstili kazalniki: zmogljivosti za inovacije, kakovost znanstvenih raziskovalnih institucij, koristnost patentov na milijon prebivalcev, izdatki podjetij za raziskave in razvoj ter sodelovanje univerz in gospodarstva v raziskavah in razvoju. Precej slabše so se uvrstili razpoložljivost znanstvenikov in inženirjev ter vladna javna naročila nadstandardnih tehnoloških proizvodov.

WEF v svojem letopisu objavlja tudi najbolj problematične dejavnike za poslovanje. V Sloveniji so bili v letu 2010 najbolj problematični dejavniki za poslovanje dostop do financiranja, neučinkovita vladna birokracija, restriktivni delovni predpisi, davčne stopnje in davčna zakonodaja, sledili so korupcija, slaba delovna etika pri domači delovni sili, neustrezna infrastruktura, neustrezno izobražena delovna sila, nestabilnost politik, nestabilnost vlade, inflacija, kriminal in tatvine, devizna zakonodaja in slabo javno zdravstvo (Pavlič Damijan, 2011; World Economic Forum, 2010, str. 300).

1.3.3 Povzetek ugotovitev konkurenčnosti slovenskega gospodarstva po metodologijah IMD in WEF

Po metodologiji IMD se je Slovenija v letu 2010 uvrstila na zadnji del svetovne lestvice konkurenčnosti, to je na 52. mesto od 58 proučevanih držav. Iz Tabele 9 je razvidno, da je bila Slovenija v letu 2010 najbolj konkurenčna na področju infrastrukture, sledilo je področje gospodarske uspešnosti, nato vladna učinkovitost in učinkovitost podjetij. Najmanjši padec je Slovenija v letu 2010 utrpela na področju infrastrukture, kjer je uvrstitev padla za 7 mest v primerjavi z letom 2009. Najšibkejša točka so bile anketne ocene glede tehnološkega razvoja, ki v premajhni meri podpira razvoj in poslovanje podjetij; glede inovativnosti in podjetništva, glede vpliva zdravja na poslovanje podjetij in glede na pomanjkanje usposobljenih inženirjev, kar kaže, da je prilagajanje izobraževalnega sistema na potrebe trga prepočasno. Na področju učinkovitosti podjetij je uvrstitev Slovenije v letu 2010 padla za 18 mest glede na leto 2009. Poslabšanje je bilo posledica gospodarskih razmer in neugodnega poslovnega okolja za poslovanje podjetij. Glavni razlogi za slabšo uvrstitev so poslabšanje kazalnikov poslovanja

podjetij, upad BDP na zaposlenega, zmanjšanje tržne kapitalizacije podjetij in slabe anketne ocene glede upoštevanja etičnih načel v podjetjih, učinkovitosti nadzornih svetov, nizke prožnosti in prilagodljivosti spremembam ter sposobnosti izkoriščanja poslovnih priložnosti. Pomembno oviro pri poslovanju podjetij je v letu 2010 predstavljala visoka zadolženost podjetij in posledično otežen dostop do finančnih virov. Na področju vladne učinkovitosti je Slovenija leta 2010 na lestvici izgubila 15 mest v primerjavi s predhodnim letom. Tako velik padec je povzročilo izrazito poslabšanje stanja javnih financ ter poslabšanje anketnih ocen glede prilagodljivosti vladnih politik na spremembe v gospodarstvu, glede davčne in delovnopravne zakonodaje in splošnega družbenega okvira. Največ, kar 21 mest, je v letu 2010 Slovenija izgubila na področju gospodarske uspešnosti. Vzroki za to se kažejo v velikem padcu BDP, velikem upadu izvoza in nizkem toku vhodnih in izhodnih neposrednih investicij (IMD: kriza Slovenijo na lestvici konkurenčnosti potisnila navzdol za 20 mest, 2011; Institute for Management Development, 2010, str. 246–249; Strokovni svet SDS – Odbor za gospodarstvo, 2010, str. 2; Urad za makroekonomske analize in razvoj, 2010, str. 31–32).

Tabela 9: Uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD na štirih glavnih področjih konkurenčnosti v letih 2009 in 2010

Uvrstitev*	Področje			
	Gospodarska uspešnost	Učinkovitost vlade	Učinkovitost podjetij	Infrastruktura
2009	21	38	39	27
2010	42	53	57	34

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2009 vključuje 57 držav, v letu 2010 pa 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 248–249.

Svetovna gospodarska kriza je Slovenijo kot majhno in odprto gospodarstvo prizadela, zato se kaže potreba po bolj konsistentnem makroekonomskem okviru za vodenje učinkovitih ekonomskih politik in hitrem odzivanju na priložnosti in šoke v zunanjem in domačem okolju (Strokovni svet SDS – Odbor za gospodarstvo, 2010, str. 3). Na podlagi uvrstitev po metodologiji IMD potrebuje Slovenija izboljšanje na področju učinkovitosti podjetij, predvsem pri izkušnjah revizije in računovodstva, privabljanju in zadržanju talentiranih delavcev, fleksibilnosti in prilagodljivosti ljudi, nacionalni kulturi in pri upravljanju. Izboljšave so potrebne tudi na področju vladne učinkovitosti, predvsem pri predpisih o delu, davkih fizičnih oseb, zakonodaji o brezposelnosti, deviznih rezervah in fleksibilnosti trga dela. Na področju gospodarske uspešnosti so potrebne izboljšave pri realokaciji R&R zmogljivosti, realokaciji storitev, BDP na prebivalca in pri neposrednih tujih naložbah. Na področju infrastrukture so izboljšave potrebne pri razvoju in uporabi tehnologij, tehnološki ureditvi, zdravstvenih težavah, kvalificiranih inženirjih in okoljskih zakonih in predpisih (Institute for Management Development, 2010, str. 248–249).

Po metodologiji WEF, kar prikazuje Tabela 10, se je Slovenija v letu 2010 uvrstila v zgornjo tretjino najboljše uvrščenih držav, na 45. mesto od 139 proučevanih držav. Uvrstitev Slovenije v letu 2010 je za osem mest nižja kot v predhodnem letu. V sklopu osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja se je Slovenija v letu 2010 uvrstila pet mest nižje kot v letu 2009. Najboljša uvrstitev v letu 2010 v sklopu osnovnih dejavnikov je bila na področju zdravja in primarnega izobraževanja. Dobro se je uvrstila tudi pri makroekonomskem okolju in infrastrukturi. Nekoliko manj konkurenčno je bilo področje institucij. Po ocenah managerjev se je Slovenija v letu 2010 uvrstila v spodnjo četrtino držav na lestvici glede na zaščito pravic malih delničarjev in glede na učinkovitost upravljanja podjetij, v spodnji polovici držav na lestvici pa se je uvrstila glede na učinkovitost javne porabe in učinkovitost zakonodaje. V sklopu dejavnikov pospeševanja učinkovitosti se je Slovenija v letu 2010 uvrstila devet mest nižje kot leto prej. V sklopu teh dejavnikov se je v letu 2010 najboljše uvrstila na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja, tehnološke pripravljenosti in učinkovitosti trga blaga. Precej slabše se je uvrstila na področju učinkovitosti trga dela, razvoja finančnega trga in velikosti trga. Na področju učinkovitosti trga dela je Slovenija v letu 2010 padla za 24 mest v primerjavi z letom 2009, predvsem zaradi zakonodaje na področju najemanja in odpuščanja delavcev, rigidnosti zaposlovanja in nefleksibilnosti določanja plač. Na področju razvoja finančnega trga je Slovenija v letu 2010 padla za 29 mest. Na to je vplivala likvidnost bank, možnost financiranja podjetij z izdajo delnic na domači borzi in restriktivna zakonodaja na področju kapitalskih tokov. V tretjem sklopu dejavnikov, inovacije in podjetniško delovanje, se je Slovenija leta 2010 uvrstila za pet mest nižje kot v letu 2009. Na področju inovacij se je Slovenija uvrstila za dve mesti bolje kot na področju podjetniškega delovanja (Stanovnik & Uršič, 2010b; World Economic Forum, 2010, str. 300).

Tabela 10: Uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF na treh konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010

Uvrstitev*	Področje		
	Osnovni dejavniki gospodarskega razvoja	Dejavniki pospeševanja učinkovitosti	Inovacije in podjetniško delovanje
2009	29	37	30
2010	34	46	35

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti WEF v letu 2009 vključuje 133 držav, v letu 2010 pa 139 držav.

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 300.

Na podlagi rezultatov metodologije WEF mora Slovenija v prvi vrsti izboljšati svojo konkurenčnost na področju učinkovitosti trga dela, kjer je potrebno povečati izkušnje pri zaposlovanju in odpuščanju, zmanjšati rigidnost zaposlovanja, povečati fleksibilnost določanja plač ter povečati sodelovanje med delodajalci in zaposlenimi. Poleg tega mora precej izboljšati konkurenčnost na področju razvoja finančnega trga, kjer je potrebno

izboljšati stabilnost bank, financiranje preko lokalnih trgov, preskrbo s finančnimi storitvami in razpoložljivost finančnih storitev. Konkurenčnost bi bilo potrebno izboljšati tudi na področju institucij, predvsem pri zaščiti interesov malih delničarjev, učinkovitosti upravljanja podjetij, potratnosti vlade ter učinkovitosti zakonodajnega okvirja pri sporih in pri izpodbijanju predpisov. Nekatere težave bi bilo potrebno odpraviti tudi na področju poslovanja. V letu 2010 so bile tako najbolj izpostavljene težave pri dostopu do financiranja, neučinkoviti vladni birokraciji, restriktivnih delavskih predpisih, davčnih stopnjah in davčni zakonodaji (Stanovnik & Uršič, 2010b; World Economic Forum, 2010, str. 300).

1.3.4 Mnenja, predlogi in ukrepi za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva

Po mnenju OECD bo v prihodnje kakovost slovenskega poslovnega okolja v veliki meri odvisna od uspešnih inovacijskih politik. Kot ključni izziv pri tem se kaže optimizacija sodelovanja in stikov med raziskovalno skupnostjo, gospodarstvom in državo. Po drugi strani Evropska komisija meni, da potrebujemo boljše in jasnejšo organiziranost ukrepov podpornega okolja za podjetništvo. Mikro, mala in srednje velika podjetja potrebujejo nove rešitve za financiranje rasti in razvoja ter za spodbujanje podjetništva in inovacij. Slovenija je v zadnjem obdobju precej izboljšala poslovno okolje za mikro, mala in srednja podjetja z aktivnostmi za spodbujanje njihovega delovanja, s poenostavitvami administrativnih zahtev, z uvedbo storitev »vse na enem mestu« za registracijo podjetja, s skrajšanjem časa, z znižanjem stroškov za zagon podjetja ter s spodbujanjem rasti in inovativnih projektov mikro, malih in srednjih podjetij. Tudi v obdobju gospodarskega okrevanja po posledicah svetovne gospodarske krize se ukrepom podpornega okolja za podjetja namenja veliko pozornosti. Program ukrepov temelji na štirih osnovnih stebrih: na spodbujanju podjetništva in podjetništvu prijaznega okolja, na znanju za gospodarstvo, na razvoju in inovacijah v gospodarstvu ter na spodbujanju malih in srednje velikih podjetij z lastniškimi in dolžniškimi viri. Z navedenimi ukrepi želi Slovenija izboljšati podjetniško kulturo, ustvariti učinkovito in popolno podporno okolje, zagotoviti zadostno in popolno infrastrukturo, povečati vlaganja v razvoj, izboljšati povezovanje gospodarstva z znanostjo, zagotoviti prehod visoko usposobljenih kadrov v gospodarstvo, ustvariti učinkovito okolje za razvoj in inovacije ter zagotoviti ugodne finančne vire (Radić, 2010, str. 4–5).

Vlada Republike Slovenije (2011, str. 27–39) je v smeri izboljšanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva pripravila ukrepe na petih področjih. Prvo področje je **zaposlovanje**, kjer so izpostavljeni sledeči ukrepi: zmanjšanje ovir pri zaposlovanju in odpuščanju (znižanje stroškov najemanja in odpuščanja za pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, odprava nepotrebnih formalnih postopkov, znižanje administrativnih bremen in poenostavitev postopkov in zahtev, ki jih nalagajo predpisi pri varstvu in zdravju pri delu), modernizacija socialnega dialoga (uveljaviti socialni dialog kot način za dogovor o ključnih zadevah v odnosu med delodajalci in delojemalci), aktivna politika zaposlovanja (povečati obseg izvajanja javnih del, povečati obseg izvajanja programov izobraževanja in

usposabljanja za zaposlene in povečati vključenost brezposelnih v programe usposabljanja), deregulacija poklicev, lažji pritok kadrov iz tujine in priznavanje diplom (na novo urediti seznam in evidenco reguliranih poklicev in določiti okvir poklicev javnega interesa, ki bodo ostali regulirani, sprejem novega Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja in sprememba področnih zakonodaj, ki določajo pogoje za regulacijo poklicev) in učinkovitost visokega šolstva (okrepitev sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom). Drugo področje ukrepov je **plačilna disciplina**, kjer se ukrepi nanašajo na preprečevanje zamud pri plačilih (sprejem in uveljavitev zakona o preprečevanju zamud pri plačilih z uvedbo obveznega 60 dnevnega plačilnega roka in obveznega večstranskega pobota medsebojnih obveznosti), odbitek iz naslova DDV (sprejem in uveljavitev novele zakona o DDV, ki določa, da bo moral davčni zavezanec povečati svojo davčno obveznost v višini uveljavljenega odbitka DDV, če računa ne plača v predpisanem roku) in zaščito podizvajalcev v javnih naročilih (sprejem in uveljavitev novele zakona o javnih naročilih v določbah o zaščiti podizvajalcev ter glede vpogleda neizbranega ponudnika v ponudbe).

Tretje področje predstavlja **učinkovito financiranje podjetij in spodbujanje razvojnih naložb**. To področje vključuje naslednje ukrepe: prestrukturiranje podjetij (nadzorni sveti bank v delni državni lasti morajo zagotoviti možnost prodaje zaseženih delnic podjetij zasebnim investitorjem z znanjem in finančno močjo za prestrukturiranje podjetij, nadzorni sveti bank v delni državni lasti morajo zahtevati oblikovanje oddelkov za prestrukturiranje slabih naložb in najeti specialiste za saniranje teh naložb), dokapitalizacija bank (dokapitalizacija Nove Ljubljanske banke in Nove kreditne banke Maribor), obdavčitev bank in hranilnic za zagotavljanje dolgoročnejših virov financiranja podjetij (uvedba posebnega davka za banke in hranilnice), zagon delovanja razvojne platforme (celovita sistemska rešitev ter določitev in sprejem podrobnejših pravil za dodeljevanje sredstev finančnega inženiringa) in podporo razvojnim naložbam podjetij (večanje deleža sredstev za raziskovalno razvojno in inovacijsko dejavnost v strukturnih skladih, uvedba sistema inovativnih javnih naročil, posodobitev in krepitev spodbud za zaposlovanje raziskovalcev in razvojnikov v poslovnem sektorju). Četrto področje ukrepov je **upravljanje**. Pri upravljanju so potrebni ukrepi pri upravljanju s kapitalskimi naložbami (določitev strategije kapitalskih naložb v lasti Republike Slovenije z upoštevanjem gospodarskih, infrastrukturnih in razvojnih ciljev) in pri učinkovitosti gospodarskih javnih služb (sprememba zakona o gospodarskih javnih službah, s katero bi omogočili večjo učinkovitost izvajanja obveznih nalog lokalnih javnih služb in bolj kakovosten nadzor).

Peto področje ukrepov za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva so **administrativni postopki in ovire**. Sem sodijo ukrepi za pridobivanje soglasij za umeščanje v prostor (skrajšati postopke pridobitve različnih soglasij in z njimi povezanih projektnih pogojev za investitorje, definiranje posameznih problemov in njihove odprave s temeljnim ciljem optimizacije procesov), vpis lastništva nepremičnine v zemljiško knjigo (sprejem in uveljavitev zakona o zemljiški knjigi, ki bo zagotovil celovito informatizacijo vseh postopkov v zvezi s poslovanjem zemljiške knjige), uvedbo davčnih blagajn (sprejem in uveljavitev

zakona o davčnih blagajnah, ki uvaja sistem običajnih registrskih blagajn z dodatno elektronsko napravo, ki varno beleži izdane račune in vodi podatke o prometu in obračunanem davku), poenostavitev plačevanja davkov (zmanjšanje števila podračunov in uveljavitev prehodnih podračunov po vrstah javnofinančnih blagajn), učinkovitejše delovanje sodišč v gospodarskih zadevah (novela zakona o državnem tožilstvu, novela kazenskega zakonika, novela zakona o kazenskem postopku, novela zakona o sodiščih) in zagotavljanje ustrežnejšega podpornega okolja ter hitrejšega črpanja evropskih sredstev (racionalizacija in poenostavitev v sistemu črpanja sredstev strukturnih skladov) (Setnikar Cankar & Petkovšek, 2011a, str. 3–5; Vlada Republike Slovenije, 2011, str. 27–39).

Vlada Republike Slovenije meni, da je omenjena področja ukrepov za večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva potrebno obravnavati v kontekstu tudi ostalih sprememb in strukturnih reform, kot so odprava administrativnih ovir v skladu s Programom za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 % do leta 2012, odprava ovir na področju reguliranih poklicev, tehnološko prestrukturiranje delovnih mest, večje vlaganje v človeške vire, ustvarjanje zaposlitvenih možnosti za starejše in razvoj novih storitev (Vlada Republike Slovenije, 2011, str. 27).

1.4 Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije

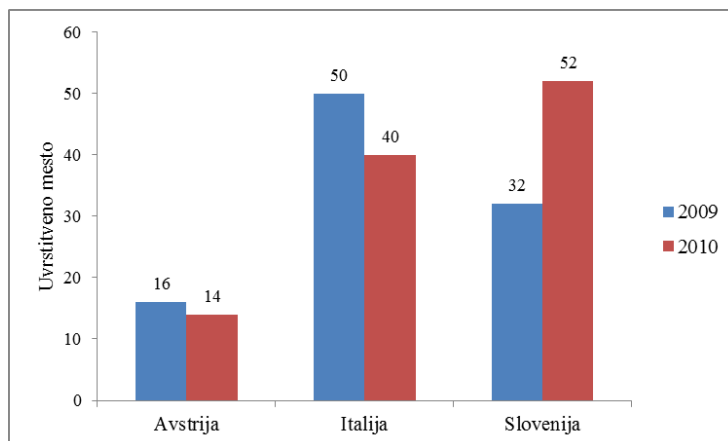
Proučevana gospodarstva Slovenije, Avstrije in Italije se glede na konkurenčni položaj gospodarstva med seboj razlikujejo. Kljub temu lahko odkrijemo nekatere skupne točke vseh treh držav, ki spodbujajo ali zavirajo njihovo konkurenčnost gospodarstva.

1.4.1 Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije po metodologiji IMD

Slovenija se je v letu 2010 v primerjavi z Avstrijo in Italijo na svetovni lestvici konkurenčnosti po metodologiji IMD uvrstila slabše. Avstrija se je uvrstila 38 mest višje na lestvici, Italija pa 12 mest višje kot Slovenija (Institute for Management Development, 2010, str. 70, 162, 246).

Slika 1 prikazuje, da sta Avstrija in Italija svojo uvrstitev na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD v letu 2010 izboljšali glede na uvrstitev v letu 2009, Avstrija za dve mesti in Italija kar za deset mest, medtem ko je Slovenija svoj položaj v letu 2010 poslabšala za kar 20 mest. Svetovna gospodarska kriza je vplivala na konkurenčnost vseh treh proučevanih držav. Vpliv krize se je na konkurenčnost v Avstriji in Italiji pokazal že v letu 2008 in se nadaljeval tudi v letu 2009, v letu 2010 pa sta državi že uspeli odpraviti nekatere posledice krize, ki so vplivale na konkurenčnost. Po drugi strani so se posledice gospodarske krize na konkurenčnost Slovenije pokazale nekoliko kasneje, in sicer šele v letu 2010, čemur tudi pripisujemo tako velik padec pri uvrstitvi na svetovni lestvici.

Slika 1: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD v letih 2009 in 2010

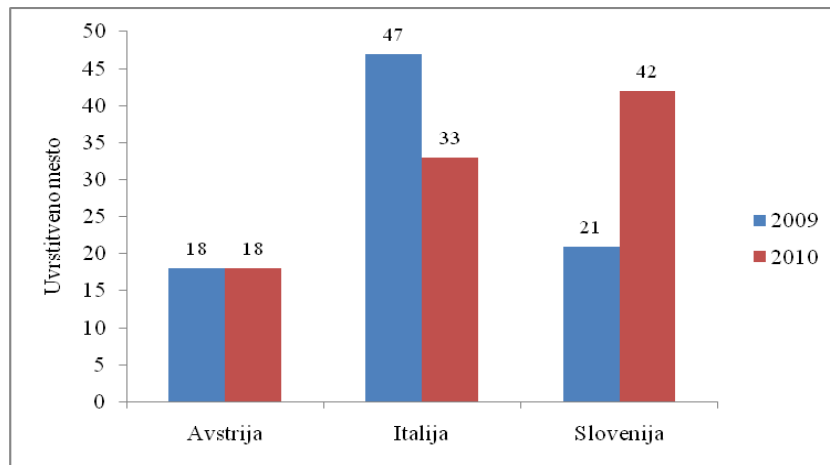
Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 70, 162, 246.

Konkurenčni izzivi, s katerimi so se srečevale proučevane države v letu 2010, se med seboj ne razlikujejo veliko. Vse tri države so se srečevale z izzivi različnih reform v javnem sektorju: Slovenija s pokojninsko in zdravstveno reformo, Avstrija z reformo javne uprave in Italija z reformo šolskega sistema in fiskalno reformo. Slovenija se je srečevala tudi z dolgoročno vzdržnostjo javnih financ in zmanjševanjem proračunskega primanjkljaja, Avstrija s fiskalno konsolidacijo na regionalni in lokalni ravni ter Italija z večjo učinkovitostjo javne uprave in javnih storitev (Institute for Management Development, 2010, str. 70, 162, 246).

Na štirih konkurenčnih področjih, ki jih proučuje IMD, se je v letu 2010 Avstrija uvrstila precej bolje kot Slovenija in Italija, Italija pa le nekoliko bolje kot Slovenija. Na področju **gospodarske uspešnosti** si je Slovenija v letu 2010 svoj položaj v primerjavi z letom 2009 poslabšala kar za 21 mest. Italija si je v letu 2010 izboljšala svoj položaj za 14 mest glede na leto 2009, Avstrija pa je v letu 2010 ohranila visoko uvrstitev na tem področju iz leta 2009 in se tako uvrstila bolje kot Slovenija in Italija.

Slika 2 prikazuje, da je Slovenija na področju gospodarske uspešnosti v letu 2010 za Italijo zaostajala za 9 mest, za Avstrijo pa kar za 24 mest. Na podlagi podatkov lahko sklepamo, da je imela Avstrija v letu 2010 precej bolj uspešno gospodarstvo kot Italija in Slovenija, Italija pa je bila le nekoliko bolj uspešna kot Slovenija. Kateri dejavniki so vplivali na večjo uspešnost gospodarstva v Avstriji in Italiji, v primerjavi s Slovenijo, so prikazani v nadaljevanju, v sklopu poddejavnikov področja gospodarske uspešnosti (Institute for Management Development, 2010, str. 72, 164, 248).

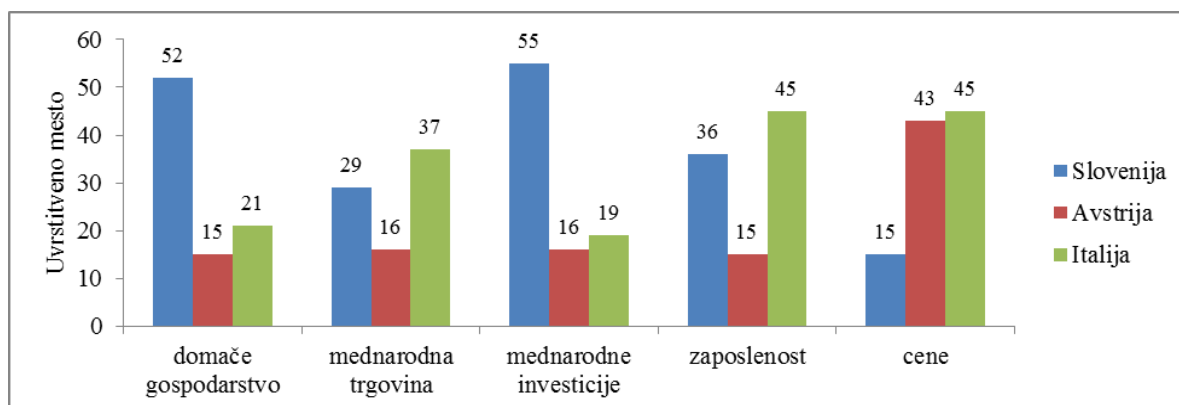
Slika 2: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju gospodarske uspešnosti po IMD v letih 2009 in 2010

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 72, 164, 248.

Avstrija je, v primerjavi s Slovenijo in Italijo, v letu 2010 dosegla precej boljše uvrstitve pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti, in sicer pri domačem gospodarstvu in zaposlovanju ter pri mednarodni trgovini in mednarodnih investicijah, kar kaže Slika 3. Italija se je Avstriji približala le pri mednarodnih investicijah, pri ostalih poddejavnikih pa je dosegla precej slabše uvrstitve. Obe državi sta imeli najslabšo uvrstitev pri poddejavniku cene. V nasprotju z Avstrijo in Italijo je Slovenija v letu 2010 pri poddejavniku cene dosegla najboljšo uvrstitev in pri tem premagala tako Avstrijo kot Italijo. Pri ostalih poddejavnikih pa je dosegla precej slabše uvrstitve v primerjavi z Avstrijo, v primerjavi z Italijo pa je bila boljša pri poddejavnikih mednarodna trgovina in zaposlovanje ter slabša pri domačem gospodarstvu in mednarodnih investicijah. Iz uvrstitev proučevanih držav sledi, da so h gospodarski uspešnosti v letu 2010 v Sloveniji najbolj prispevale cene in mednarodna trgovina, v Avstriji domače gospodarstvo in zaposlovanje ter v Italiji domače gospodarstvo in mednarodne investicije. Najslabše pa so na uspešnost proučevanih gospodarstev vplivale mednarodne investicije in domače gospodarstvo v Sloveniji, cene v Avstriji ter cene in zaposlovanje v Italiji. Nekateri poddejavniki so tako povzročali večjo uspešnost gospodarstva v eni državi, hkrati pa manjšo uspešnost gospodarstva v drugi proučevani državi (Institute for Management Development, 2010, str. 72, 164, 248).

Slika 3: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti po IMD v letu 2010

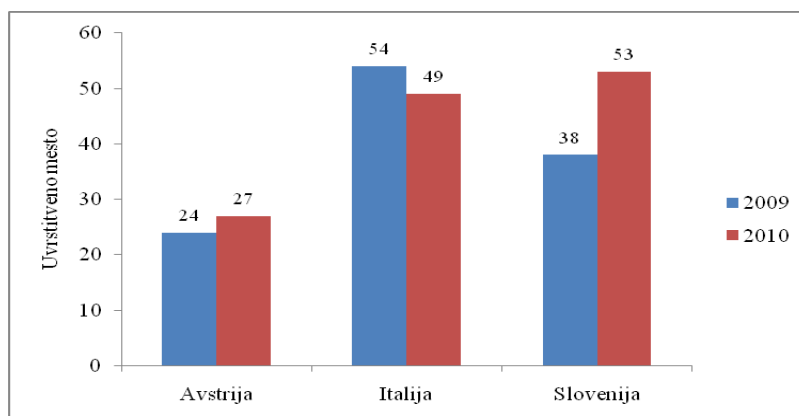
Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 72, 164, 248.

Konkurenčne prednosti na področju gospodarske uspešnosti v letu 2010 so bile v proučevanih državah podobne in tudi različne. Slovenija in Italija sta, na primer imeli konkurenčne prednosti pri izvozu dobrin in pri izvozu komercialnih storitev, Slovenija in Avstrija na področju turizma in stopnje brezposelnosti. Slovenija je, poleg že omenjenih, imela konkurenčne prednosti tudi pri zunanji trgovini, Avstrija pri raznolikosti gospodarstva, realokaciji storitev in BDP na prebivalca, Italija pa pri obveznostih portfolio investicij in pri neposrednih vhodnih in izhodnih investicijah. Konkurenčne slabosti na področju sredstev portfolio investicij in pri stroških življenjskih potrebščin so se v letu 2010 pokazale v Avstriji in Italiji, na področju rasti BDP pa v Avstriji in Sloveniji. Poleg tega so se proučevane države srečevale tudi z drugimi konkurenčnimi slabostmi, in sicer Slovenija z realokacijo R&R zmogljivosti, realokacijo storitev ter stanjem in tokom neposrednih vhodnih investicij. Na drugi strani se je Avstrija srečevala s konkurenčnimi slabostmi, kot so neposredne izhodne investicije in pogoji menjave, Italija pa z zaposlenostjo, bilanco tekočega računa in brezposelnostjo mladih (Institute for Management Development, 2010, str. 72, 164, 248).

Na področju **učinkovitosti vlade** je v letu 2010 najboljšo mesto izmed proučevanih treh držav dosegla Avstrija, čeprav si je svoj položaj iz leta 2009 poslabšala za 3 mesta. Sledila je Italija, ki je svoj položaj na področju učinkovitosti vlade v letu 2010 izboljšala za 5 mest v primerjavi z letom 2009. Najslabše se je uvrstila Slovenija, ki je svoj položaj v primerjavi z letom 2009 poslabšala za 15 mest (Institute for Management Development, 2010, str. 72, 164, 248).

Slika 4 prikazuje, da je Slovenija na področju učinkovitosti vlade v letu 2010 za Italijo zaostajala za 4 mesta, za Avstrijo pa kar za 26 mest. Iz podatkov sledi, da je imela izmed proučevanih držav v letu 2010 najbolj učinkovito vlado Avstrija, sledila ji je Italija in nato Slovenija. Skupina poddejavnikov na področju učinkovitosti vlade nam podrobneje prikaže, pri katerih kazalnikih so se proučevane države izkazale bolje ter pri katerih slabše.

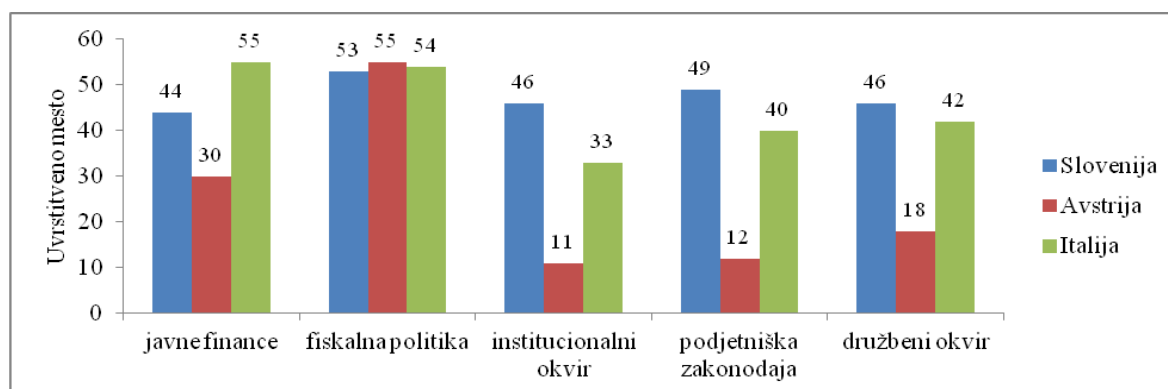
Slika 4: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti vlade po IMD v letih 2009 in 2010

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 72, 164, 248.

Pri poddejavnikih učinkovitosti vlade, ki jih prikazuje Slika 5, je v letu 2010 izmed proučevanih držav izstopala Avstrija, predvsem pri institucionalnem okvirju, podjetniški zakonodaji in družbenem okvirju, nekoliko slabše pa se je uvrstila pri javnih financah, vendar je bila uvrstitev kljub temu boljša od Italije in Slovenije. Najslabše se je Avstrija uvrstila pri poddejavniku fiskalna politika in bila tako na tem področju manj konkurenčna celo od Slovenije in Italije. Italija se je v primerjavi s Slovenijo, poleg fiskalne politike, slabše uvrstila še pri poddejavniku javne finance, pri ostalih poddejavnikih pa se je uvrstila bolje kot Slovenija. K uspešnosti vlade v Sloveniji so tako v letu 2010 največ prinesle javne finance in najmanj fiskalna politika, v Avstriji največ institucionalni okvir in podjetniška zakonodaja, najmanj pa fiskalna politika, tako kot v Sloveniji. V Italiji je k uspešnosti vlade največ prinesel institucionalni okvir in najmanj javne finance (Institute for Management Development, 2010, str. 72, 164, 248).

Slika 5: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti vlade po IMD v letu 2010

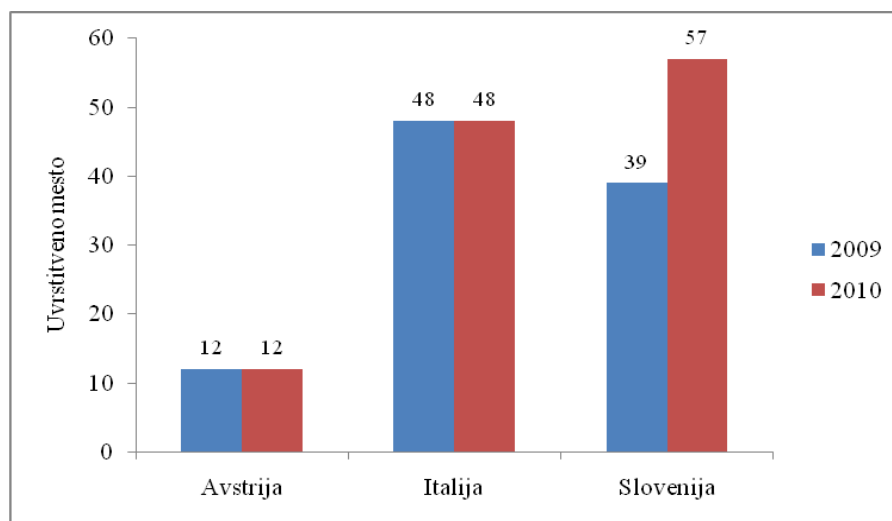

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 72, 164, 248.

Konkurenčne prednosti na področju učinkovitosti vlade so bile v letu 2010 v Sloveniji in Italiji podobne, medtem ko je imela Avstrija nekoliko drugačne. V Sloveniji in Italiji so bile prisotne konkurenčne prednosti pri številu dni za ustanovitev podjetja, carinskih omejitvah in stabilnosti menjalnega tečaja. Slovenija je imela, poleg že navedenih konkurenčnih prednosti, prednosti tudi pri postopkih za ustanovitev podjetja in pri davku na dobiček pravnih oseb. Italija je imela, poleg že omenjenih, konkurenčne prednosti še pri deviznih rezervah in pri stroških odpuščanja, kar je bila konkurenčna prednost tudi v Avstriji. V Avstriji so bile konkurenčne prednosti na področju osebne varnosti in zasebne lastnine, konkurenčne zakonodaje, tveganja politične nestabilnosti in na področju pravic. Po drugi strani so bile konkurenčne slabosti v letu 2010 zelo različne v vseh treh proučevanih državah. Skupna konkurenčna slabost je bila le v Avstriji in Sloveniji, in sicer davki fizičnih oseb in v Avstriji in Italiji celotni davčni prihodki. Slovenija je imela konkurenčne slabosti na področjih ureditve dela, zakonodaje o brezposelnosti, deviznih rezerv in fleksibilnosti trga dela. Avstrija je imela konkurenčne slabosti na področju učinkovite davčne stopnje davka na osebni dohodek, stopnje prispevkov za socialno varnost delojemalcev in delodajalcev. Italija je imela v letu 2010 konkurenčne slabosti pri javnem dolgu države, ustanovitvi podjetij, davkih pravnih oseb in pri investicijskih spodbudah (Institute for Management Development, 2010, str. 72, 164, 248).

Na področju **učinkovitosti podjetij** se je Slovenija v letu 2010 uvrstila najslabše izmed proučevanih treh držav. V primerjavi z letom 2009 si je svoj položaj na tem področju poslabšala za 18 mest, medtem ko sta Avstrija in Italija v letu 2010 ohranili uvrstitev iz leta 2009 (Institute for Management Development, 2010, str. 73, 165, 249).

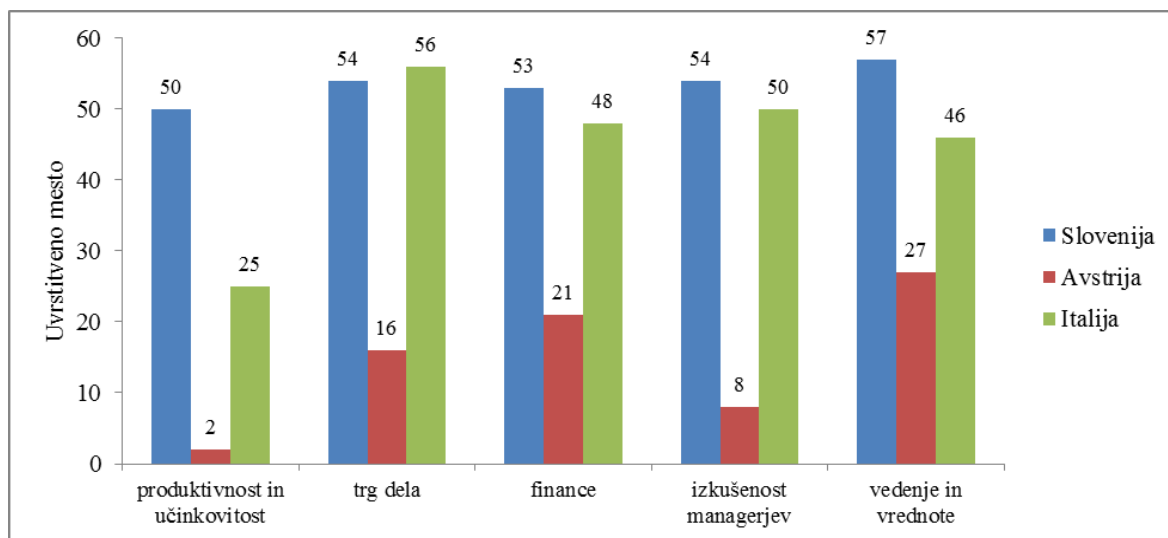
Slika 6: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti podjetij po IMD v letih 2009 in 2010

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

Slika 6 prikazuje, da je Slovenija v letu 2010 na področju učinkovitosti podjetij za Italijo zaostajala za 9 mest. V primerjavi z Avstrijo je Slovenija v letu 2010 na proučevanem področju zaostajala kar za 45 mest. Tudi na tem proučevanem področju je bila Avstrija precej bolj učinkovita kot Italija in Slovenija, Italija pa je bila bolj učinkovita od Slovenije. Zakaj se Slovenija na proučevanem področju uvršča slabše od Avstrije in tudi Italije, pokažejo poddejavniki področja učinkovitosti podjetij.

Slika 7: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti podjetij po IMD v letu 2010

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

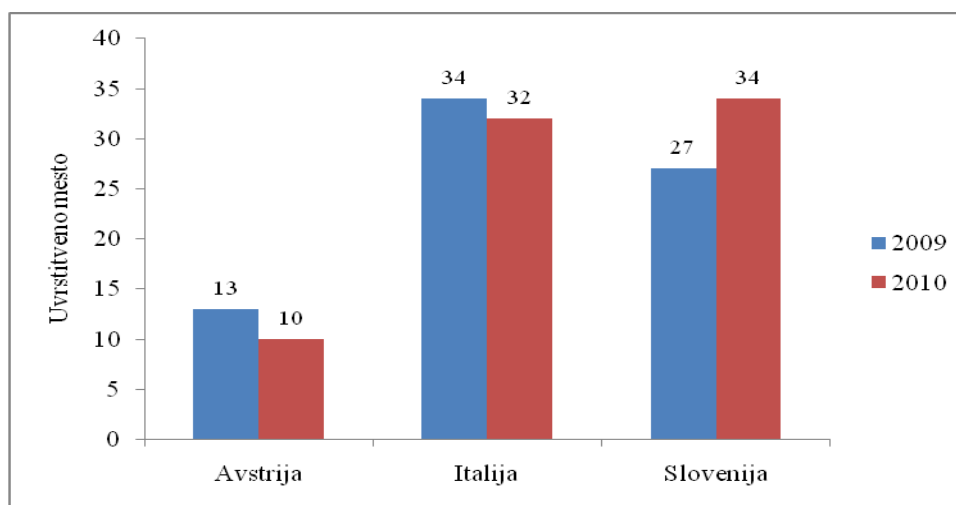
Slika 7 kaže, da se je pri poddejavnikih učinkovitosti podjetij v letu 2010 zelo dobro uvrstila Avstrija s produktivnostjo in učinkovitostjo ter izkušenosťjo managerjev, sledila sta trg dela in finance. Najslabše se je Avstrija uvrstila pri vedenju in vrednotah, vendar je bila kljub temu pri vseh poddejavnikih veliko bolje uvrščena kot Italija in Slovenija. Italija se je v primerjavi s Slovenijo slabše uvrstila le pri poddejavniku trg dela, pri ostalih poddejavnikih pa je bila boljša od Slovenije. Izmed petih poddejavnikov na področju učinkovitosti podjetij so se vse tri proučevane države najbolje uvrstile pri produktivnosti in učinkovitosti, medtem ko sta bili najslabši uvrstitvi pri Avstriji in Sloveniji vedenje in vrednote, pri Italiji pa trg dela (Institute for Management Development, 2010, str. 73, 165, 249).

Konkurenčne prednosti in slabosti so se tudi na področju učinkovitosti podjetij v letu 2010 med proučevanimi državami razlikovale. V Sloveniji so prevladovala konkurenčne prednosti na področju stroškov dela na enoto v proizvodnem sektorju, ženske delovne sile, nagrajevanja managementa, delovne sile in investicijskega tveganja. Avstriji in Italiji je bila skupna konkurenčna prednost majhna in srednje velika podjetja, poleg tega pa so bile konkurenčne prednosti v Avstriji tudi na področju bega možganov, motivacije delavcev, zadovoljstva kupcev in izobražene delovne sile. V Italiji so bile prisotne konkurenčne prednosti tudi na

področju produktivnosti dela, celotne produktivnosti, investicijskega tveganja in sredstev bančnega sektorja. Po drugi strani so se v letu 2010 pokazale konkurenčne slabosti pri izkušnjah revizije in računovodstva v Sloveniji in Italiji, poleg tega v Sloveniji tudi pri privabljanju in zadržanju talentiranih delavcev, pri fleksibilnosti in prilagodljivosti ljudi, nacionalni kulturi in pri upravljanju. V Italiji so se konkurenčne slabosti pokazale tudi pri bančnih in finančnih storitvah, sistemu vrednot v družbi, pravicah delničarjev in transparentnosti finančnih institucij. Avstrija je imela, za razliko od Slovenije in Italije, konkurenčne slabosti na področju prejemkov managementa, delovnih ur, tržne kapitalizacije, prejemkov v storitvenih poklicih in na področju nadomestil (Institute for Management Development, 2010, str. 73, 165, 249).

Na četrtem področju, **infrastruktura**, se je v letu 2010 zopet zelo dobro uvrstila Avstrija in si svoj položaj na tem področju izboljšala za 3 mesta v primerjavi z letom 2009. Tudi Italija je svoj položaj pri infrastrukturi v letu 2010 izboljšala za 2 mesti v primerjavi z letom 2009, medtem ko je Slovenija v letu 2010 svoj položaj poslabšala za 7 mest v primerjavi z letom 2009 (Institute for Management Development, 2010, str. 73, 165, 249).

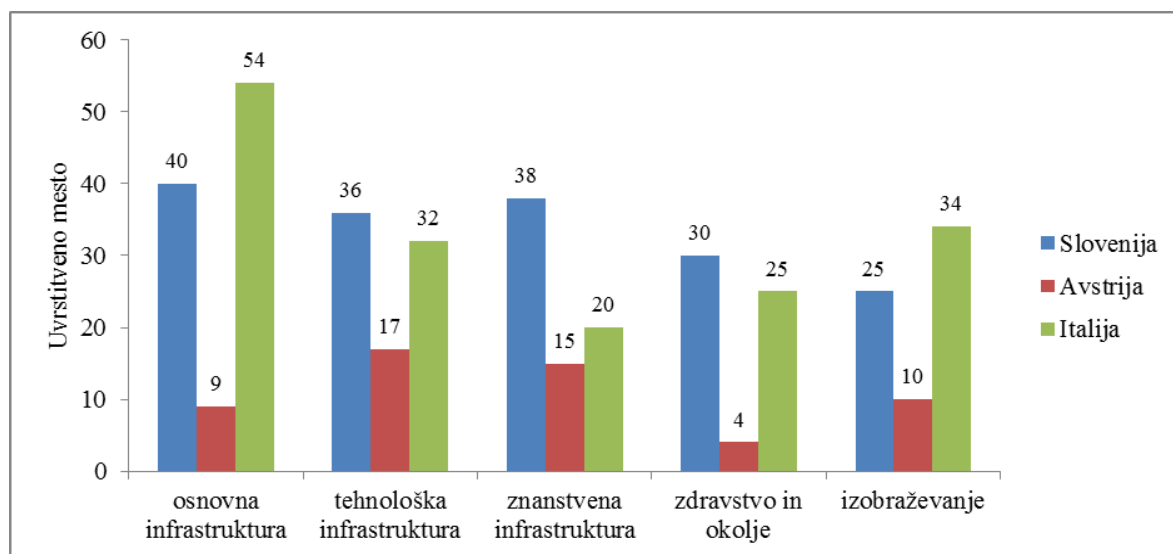
Slika 8: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju infrastrukture po IMD v letih 2009 in 2010

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

Slika 8 prikazuje, da je na področju infrastrukture v letu 2010 Slovenija za Avstrijo zaostjala za 24 mest, za Italijo pa le za 2 mesti. Konkurenčne prednosti in slabosti posamezne proučevane države na področju infrastrukture nam zopet pokažejo poddejavniki tega področja.

Slika 9: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja infrastrukture po IMD v letu 2010

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 73, 165, 249.

Pri vseh petih poddejavnikih področja infrastrukture, ki jih prikazuje Slika 9, se je v letu 2010 bolje kot Italija in Slovenija uvrstila Avstrija, in sicer najbolj na področju zdravstva in okolja, sledili so osnovna infrastruktura, izobraževanje, znanstvena infrastruktura in tehnološka infrastruktura. Italija se je v primerjavi s Slovenijo bolje uvrstila pri poddejavnikih znanstvena infrastruktura, zdravstvo in okolje ter tehnološka infrastruktura. Slabša je bila uvrstitev Italije v primerjavi s Slovenijo na področjih izobraževanja in osnovne infrastrukture. Osnovna infrastruktura je bila najslabše uvrščena v Italiji in Sloveniji, medtem ko je bila v Avstriji najslabše uvrščena tehnološka infrastruktura. Najbolje je bilo v Avstriji uvrščeno zdravstvo in okolje, v Italiji znanstvena infrastruktura in v Sloveniji izobraževanje (Institute for Management Development, 2010, str. 73, 165, 249).

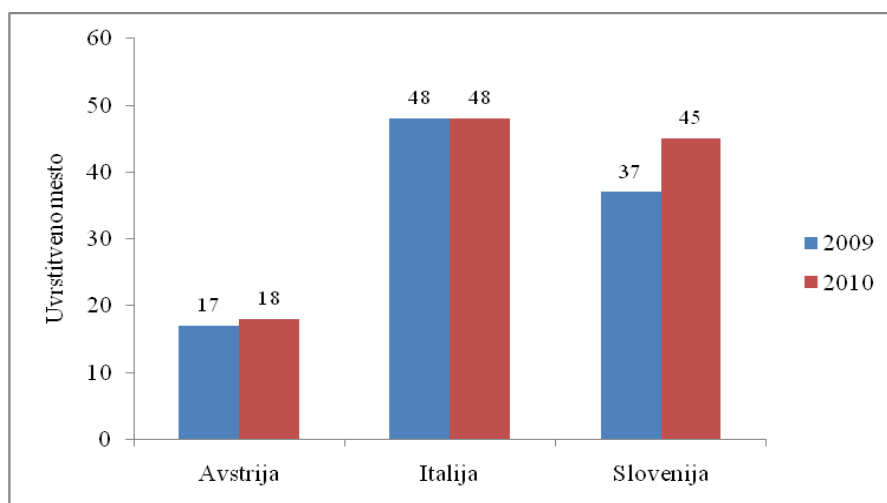
Konkurenčna prednost na področju infrastrukture, ki je bila leta 2010 skupna Avstriji in Sloveniji, je bila zelena tehnologija, skupna Sloveniji in Italiji pa razmerje učitelj – učenec v primarnem izobraževanju. V Sloveniji so bile konkurenčne prednosti tudi pri investicijah v telekomunikacije, deležu vzdrževanega prebivalstva in pri skupnem številu R&R osebja na prebivalca. V Italiji so bile konkurenčne prednosti tudi pri pričakovani življenjski dobi ob rojstvu, naročnikih mobilne telefonije, produktivnosti patentov in razmerju učitelj – učenec v sekundarnem izobraževanju. V Avstriji so bile konkurenčne prednosti še na področjih zdravstvene infrastrukture, onesnaževanja, domače študentske mobilnosti in na področju stroškov mobilne telefonije. Konkurenčne slabosti so bile v Sloveniji v letu 2010 na področjih razvoja in uporabe tehnologij, tehnološke ureditve, zdravstvenih težav, kvalificiranih inženirjev ter na področju okoljskih zakonov in predpisov. V Avstriji so se konkurenčne slabosti pokazale pri investicijah v telekomunikacije, fiksnih širokopasovnih tarifah, fiksnih telefonskih tarifah, stroških elektrike za industrijske uporabnike in pri dosežkih

visokošolskega izobraževanja. Italija je imela v letu 2010 konkurenčne slabosti na področju javnih in zasebnih podjetij, ki podpirajo tehnološki razvoj, na področju izkušenj informacijske tehnologije, raziskovalcev in znanstvenikov, trajnostnega razvoja in na področju komunikacijske tehnologije (Institute for Management Development, 2010, str. 73, 165, 249).

1.4.2 Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije po metodologiji WEF

Po metodologiji WEF, kar kaže Slika 10, se je Slovenija v letu 2010 na lestvici svetovne konkurenčnosti uvrstila za 27 mest nižje kot Avstrija in za tri mesta višje kot Italija. V primerjavi z letom 2009 je Slovenija svoj položaj v letu 2010 poslabšala za 8 mest, Avstrija je svojo uvrstitev v 2010 poslabšala le za eno mesto glede na predhodnje leto, Italija pa je v 2010 ohranila enako mesto kot v letu 2009 (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

Slika 10: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF v letih 2009 in 2010

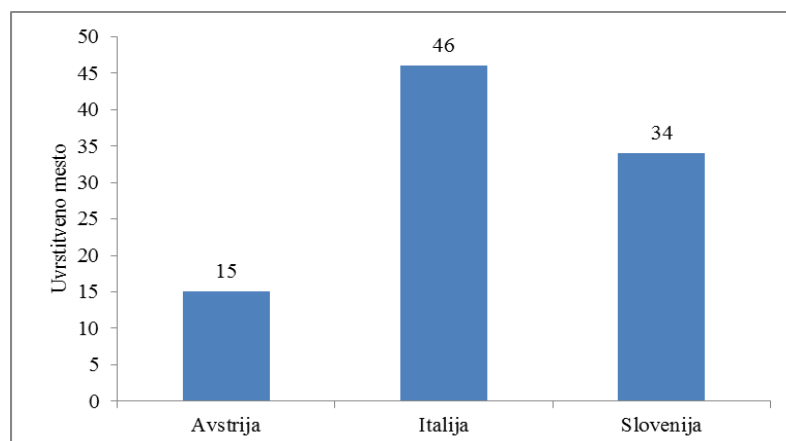

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Vse tri proučevane države so se v letu 2010 po metodologiji WEF uvrstile v tretjo fazo gospodarskega razvoja države, kamor uvrščamo gospodarstva, ki jih poganjajo inovacije. Vse tri proučevane države imajo zato enake utedi pri posameznih področjih konkurenčnosti in jih lahko med seboj primerjamo. Po metodologiji WEF so dejavniki konkurenčnosti razdeljeni v tri širše skupine, po katerih lahko primerjamo konkurenčnost posamezne proučevane države (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

Pri prvi skupini področij konkurenčnosti, imenovani **osnovni dejavniki gospodarskega razvoja**, je bila Avstrija v letu 2010 za 19 mest bolje uvrščena od Slovenije, Slovenija pa za 12 mest bolje od Italije, kar prikazuje Slika 11 (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

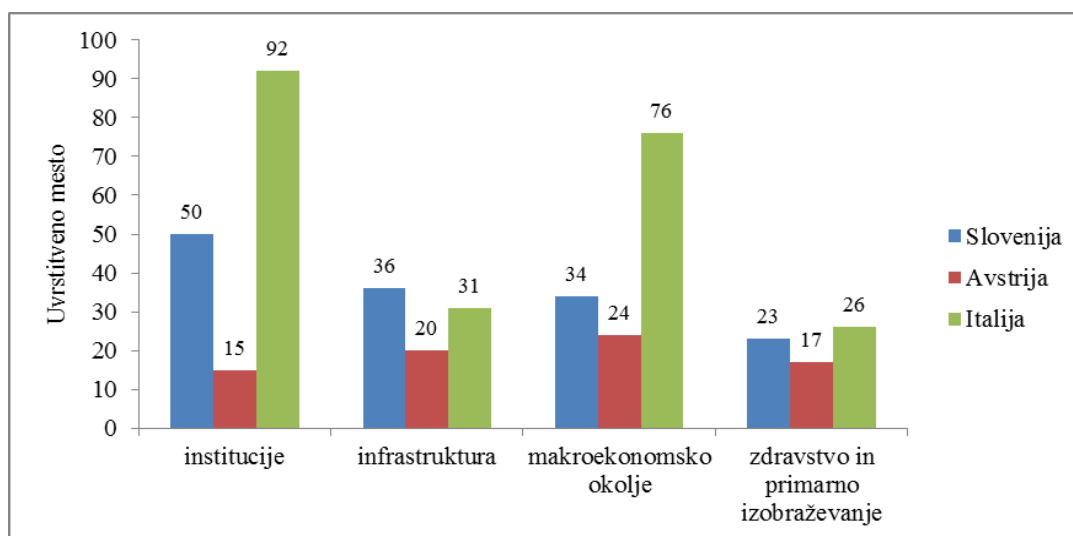
Slika 11: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

Vpliv na uvrstitev držav pri osnovnih dejavnikih gospodarskega razvoja kažejo poddejavniki tega področja na Sliki 12.

Slika 12: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavniki skupine osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010

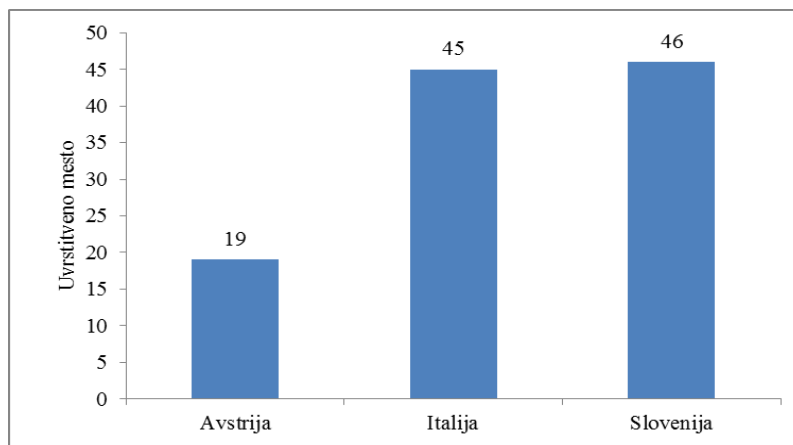

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

V okviru osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja je bila Avstrija v letu 2010 najbolj konkurenčna na področju institucij, sledilo je zdravstvo in primarno izobraževanje ter infrastruktura, najmanj konkurenčno pa je bilo področje makroekonomskega okolja. Medtem ko so bile institucije v letu 2010 najbolj konkurenčno področje pri osnovnih dejavnikih gospodarskega razvoja v Avstriji, je bilo le-to področje najmanj konkurenčno v Sloveniji in Italiji. Najbolj konkurenčno področje v Sloveniji in Italiji v letu 2010 je bilo zdravstvo in primarno izobraževanje.

V drugi skupini področij konkurenčnosti, imenovani **dejavniki pospeševanja učinkovitosti**, se je v letu 2010 med proučevanimi državami Avstrija uvrstila kar za 26 mest bolje kot Italija in za 27 mest bolje kot Slovenija. Uvrstitev prikazuje Slika 13 (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

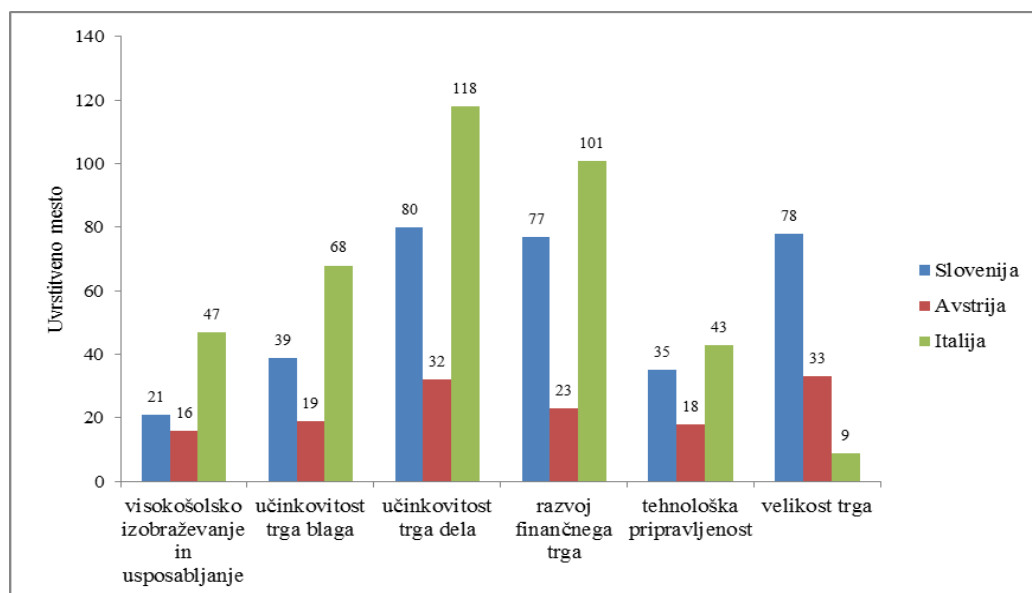
Slika 13: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

Poddejavniki omenjene skupine področja konkurenčnosti so v nadaljevanju prikazani na Sliki 14.

Slika 14: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010

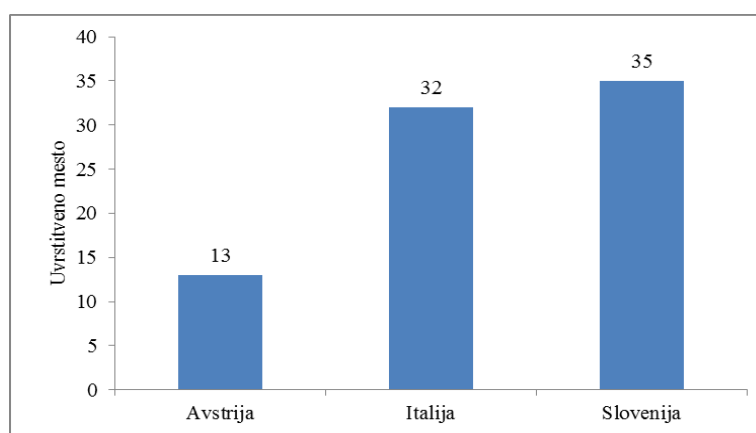

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

V okviru dejavnikov pospeševanja učinkovitosti sta bili Avstrija in Slovenija najbolj konkurenčni na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja, Italija pa na področju velikosti trga. Najmanj konkurenčno področje v Sloveniji in Italiji je bilo področje učinkovitosti trga dela, v Avstriji pa je bilo najslabše uvrščeno področje velikost trga. Na preostalih področjih je bila najbolj konkurenčna Avstrija, nato Slovenija in Italija.

V tretji skupini konkurenčnih dejavnikov, **inovacije in podjetniško delovanje**, se je v letu 2010 Avstrija uvrstila za 19 mest boljše kot Italija in za 22 mest boljše kot Slovenija, kar kaže Slika 15 (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

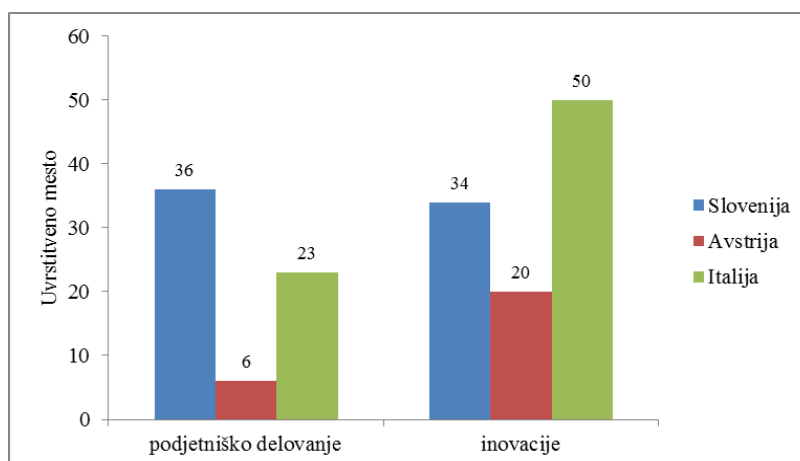
Slika 15: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

Podrobnejšo sliko tretje skupine dejavnikov kažeta poddejavnik inovacije in podjetniško delovanje na Sliki 16.

Slika 16: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

Avstrija se je na področju inovacij in podjetniškega delovanja najbolje uvrstila na področju podjetniškega delovanja, nekoliko slabše pa na področju inovacij, vendar bolje kot Slovenija in Italija. Na področju podjetniškega delovanja je bila v letu 2010 Italija bolj konkurenčna kot Slovenija, na področju inovacij pa se je Slovenija uvrstila bolje od Italije.

Avstrija je v letu 2010 izmed vseh 12 področij konkurenčnosti imela najboljšo uvrstitev na področju poslovne izdelanosti in najslabšo na področju velikosti trga. Slovenija je imela najboljšo uvrstitev na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja ter najslabšo uvrstitev na področju učinkovitosti trga dela. Italija je imela najboljšo uvrstitev na področju velikosti trga, najslabšo pa na področju učinkovitosti trga dela (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

Med najbolj problematičnimi dejavniki za poslovanje v proučevanih državah v letu 2010 se je v Sloveniji na prvem mestu znašel dostop do financiranja, v Avstriji restriktivna delovna zakonodaja in v Italiji neučinkovita vladna birokracija. Neučinkovita vladna birokracija se je na drugem mestu pojavila v Sloveniji in Avstriji, medtem ko je imela Italija dostop do financiranja kot drugi najbolj problematični dejavnik. Davčne stopnje so bile tretji najbolj problematični dejavnik v Sloveniji in Italiji, v Avstriji pa se je na tretje mesto uvrstila davčna zakonodaja, ki je v Sloveniji in Italiji zasedla četrto mesto. Na četrtem mestu so bile v Avstriji davčne stopnje. Peto mesto je v Avstriji zasedel dostop do financiranja, v Italiji neustrezna infrastruktura in v Sloveniji korupcija (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

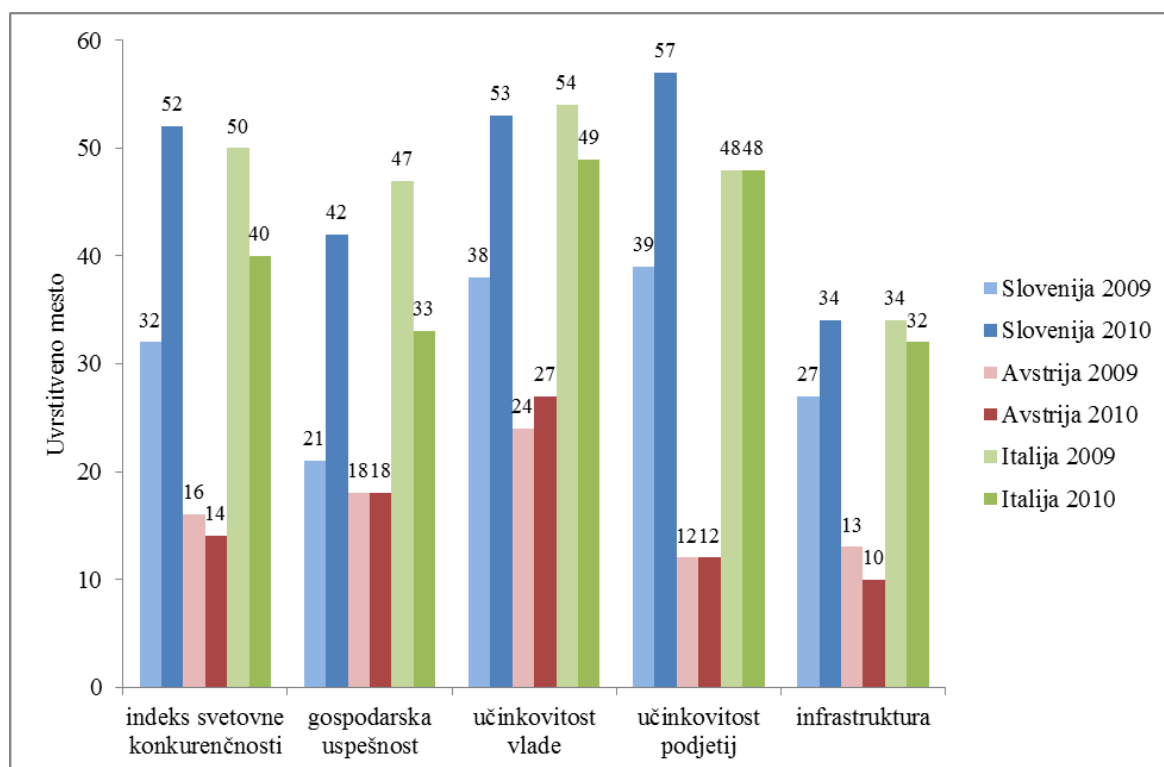
1.4.3 Povzetek ugotovitev primerjalne analize konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije po metodologijah IMD in WEF

V letu 2010 se je na svetovni lestvici konkurenčnosti gospodarstva IMD Avstrija uvrstila za 26 mest bolje kot Italija in za 38 mest bolje kot Slovenija. Avstrija in Italija sta svojo uvrstitev v primerjavi z letom 2009 izboljšali, medtem ko se je položaj Slovenije v konkurenčnosti leta 2010 močno poslabšal (Institute for Management Development, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249).

Slika 17 prikazuje, da je na področju gospodarske uspešnosti v letu 2010 Avstrija ohranila svoje mesto iz leta 2009, Italija je uspešnost gospodarstva v letu 2010 izboljšala in tako tudi izboljšala svojo uvrstitev na tem področju za 14 mest v primerjavi z letom 2009. Slovenija je svoj položaj pri gospodarski uspešnosti v letu 2010 poslabšala kar za 21 mest v primerjavi z letom 2009. Na področju učinkovitosti vlade je v letu 2010 svojo uvrstitev izboljšala Italija, in sicer za 5 mest glede na leto 2009, medtem ko sta Avstrija in Slovenija svoj položaj na področju učinkovitosti vlade v letu 2010 poslabšali glede na predhodno leto, Avstrija za 3 mesta in Slovenija za 15 mest. Na področju učinkovitosti podjetij sta v letu 2010 Avstrija in Italija ohranili enako uvrstitev na lestvici glede na leto 2009, Slovenija pa je tudi na tem področju svojo uvrstitev v letu 2010 poslabšala kar za 18 mest glede na leto 2009. Na področju infrastrukture sta Avstrija in Italija v letu 2010 izboljšali svoj položaj glede na leto

2009, Avstrija za 3 mesta in Italija za 2 mesti. Slovenija je zopet poslabšala svoj položaj v letu 2010, in sicer za 7 mest glede na leto 2009. Največje spremembe pri uvrstitvi na posameznih področjih konkurenčnosti v letu 2010 glede na leto 2009 med proučevanimi državami so bile opazne v Sloveniji, in sicer negativne spremembe, kar je močno poslabšalo celotni položaj Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti. Negativne spremembe pri posameznih področjih so pogojevale predvsem posledice svetovne gospodarske krize, ki so se v Sloveniji izraziteje pokazale v letu 2010. Največji spremembi na slabše v Sloveniji sta bili na področju gospodarske uspešnosti in na področju učinkovitosti podjetij, sledili pa sta še področji učinkovitost vlade in infrastruktura. Najmanj so se v letu 2010 glede na leto 2009 spremenile uvrstitve Avstrije, ki je uspela ohraniti enak položaj pri uspešnosti gospodarstva in učinkovitosti podjetij ter nekoliko izboljšala položaj na področju infrastrukture, na področju učinkovitosti vlade pa je svoj položaj nekoliko poslabšala. Italija se je v letu 2010 glede na leto 2009 tudi srečevala s pozitivnimi spremembami. Največjo pozitivno spremembo je imela na področju uspešnosti gospodarstva, sledili sta področji učinkovitosti vlade in infrastruktura, na področju učinkovitosti podjetij pa je ohranila enako mesto kot v letu 2009 (Institute for Management Development, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249).

Slika 17: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici IMD in na štirih konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249.

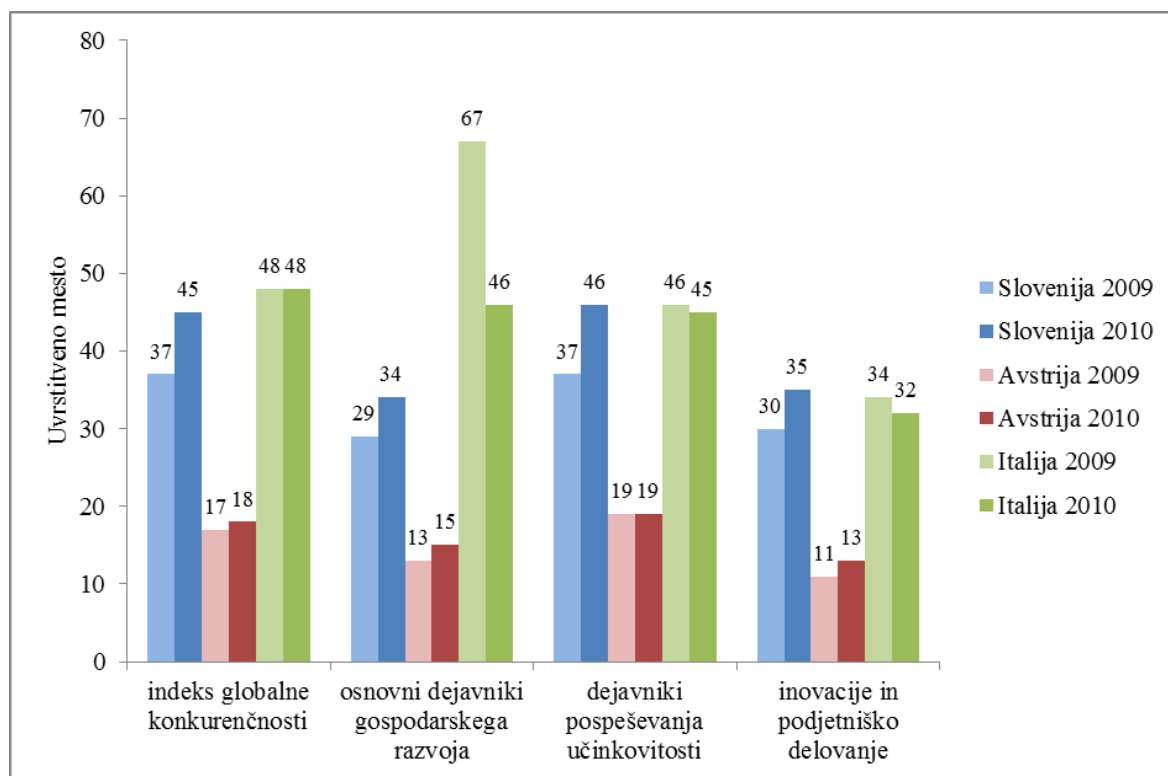
Slabše stanje v Sloveniji na področju konkurenčnosti gospodarstva v letu 2010 po metodologiji IMD lahko, poleg splošnega vpliva posledic svetovne gospodarske krize, pripišemo konkretnim dejavnikom, na katere je gospodarska kriza vplivala. V Sloveniji se je v letu 2010 močno zmanjšala realna rast BDP in rast BDP na prebivalca, povečala sta se proračunski primanjkljaj in javni dolg ter zmanjšale so se neposredne vhodne in izhodne investicije. Poleg tega so na konkurenčnost slovenskega gospodarstva negativno vplivali tudi zakonodaja o brezposelnosti, birokracija in delovni predpisi, ki ovirajo podjetniško aktivnost, ter vladne odločitve, ki niso bile uspešno izvedene (Institute for Management Development, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249).

Po drugi strani sta se Avstrija in Italija v letu 2010 srečevali s podobnimi negativnimi vplivi na konkurenčnost njunih gospodarstev, vendar so bili pozitivni vplivi toliko večji in so zato prispevali k boljši splošni konkurenčnosti gospodarstva. V Avstriji lahko izpostavimo izboljšanje sledečih dejavnikov v letu 2010 glede na leto 2009: večja fleksibilnost trga dela, večje število kvalificiranih inženirjev na trgu dela, večji prenos znanja med podjetji in univerzami, večja transparentnost finančnih institucij, večja podpora podjetjem s strani menjalnih tečajev, večja uspešnost majhnih in srednje velikih podjetij, podjetja v državni lasti niso predstavljala večje grožnje zasebnemu sektorju (Institute for Management Development, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249).

V Italiji so bili v letu 2010 opazni premiki na bolje pri sledečih dejavnikih, ki so vplivali na boljšo konkurenčnost njihovega gospodarstva: več neposrednih vhodnih investicij, povečanje mednarodnih rezerv, večja uspešnost velikih podjetij, bolj učinkovita konkurenčna zakonodaja pri preprečevanju nepoštena konkurence, večje število kvalificiranih inženirjev na trgu dela, večja podpora pri ustanavljanju podjetij s strani zakonodaje (Institute for Management Development, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249).

Po metodologiji WEF se je v letu 2010 Avstrija uvrstila za 27 mest bolje kot Slovenija in za 30 mest bolje kot Italija. Slika 18 kaže, da je Avstrija v primerjavi z letom 2009 svojo uvrstitev poslabšala, vendar le za eno mesto. Slovenija je svojo uvrstitev v letu 2010 prav tako poslabšala, Italija pa je ohranila svoje mesto iz leta 2009 (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

Slika 18: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici WEF in na treh konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2009–2010*, 2009, str. 76, 178, 280; World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 86, 192, 300.

Na področju osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja se je v letu 2010 najbolje uvrstila Avstrija, sledili sta Slovenija in Italija. V sklopu osnovnih dejavnikov se je Avstrija v letu 2010 pri vseh poddejavnikih uvrstila bolje kot Slovenija in Italija. Najboljšo uvrstitev je dosegla na področju institucij, najslabšo pa na področju makroekonomskega okolja. Slovenija se je pri poddejavnikih osnovnih dejavnikov v letu 2010 uvrstila slabše kot Avstrija in bolje kot Italija, razen na področju infrastrukture, kjer jo je Italija prehitela za pet mest. Najbolje se je Slovenija uvrstila na področju zdravstva in primarnega izobraževanja, najslabše pa na področju institucij. Italija je na področju osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja v letu 2010 pri večini poddejavnikih zaostajala tako za Avstrijo kot za Slovenijo. Podobno kot Slovenija, je najboljšo uvrstitev dosegla na področju zdravstva in primarnega izobraževanja, najslabšo pa na področju institucij.

Na področju dejavnikov pospeševanja učinkovitosti se je v letu 2010 zopet najbolje uvrstila Avstrija, za njo pa Italija in Slovenija. V večini poddejavnikih pospeševanja učinkovitosti se je v letu 2010 najbolje uvrstila Avstrija, z najboljšo uvrstitvijo na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja in najslabšo uvrstitvijo na področju velikosti trga. Slovenija se je pri poddejavnikih zopet uvrstila za Avstrijo in v večini pred Italijo. Najboljšo uvrstitev je dosegla na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja, najslabšo pa na področju učinkovitosti trga dela. Italija se je v letu 2010 pri poddejavnikih pospeševanja učinkovitosti

uvrstila za Avstrijo in Slovenijo, razen pri poddejavniku velikost trga, kjer je dosegla boljšo uvrstitev kot Avstrija in Slovenija. Italija je tako najboljšo uvrstitev dosegla na področju velikosti trga, najslabšo pa na področju učinkovitosti trga dela. Tudi na področju inovacij in podjetniškega delovanja se je v letu 2010 najbolje uvrstila Avstrija, sledili sta Italija in Slovenija. Pri obeh poddejavnikih se je najbolje uvrstila Avstrija. Slovenija se je na področju inovacij v letu 2010 uvrstila bolje od Italije, Italija pa se je uvrstila bolje od Slovenije na področju podjetniškega delovanja.

Izmed 12 področij konkurenčnosti po metodologiji WEF se je v letu 2010 Slovenija najbolje uvrstila na področju visokošolskega izobraževanja in usposabljanja, najslabše pa na področju učinkovitosti trga dela. Avstrija se je v letu 2010 najbolje uvrstila na področju podjetniškega delovanja in najslabše na področju velikosti trga. Italija je podobno kot Avstrija svojo najboljšo uvrstitev v letu 2010 dosegla na področju podjetniškega delovanja ter najslabšo uvrstitev, podobno kot Slovenija, na področju učinkovitosti trga dela. Med najbolj problematičnimi dejavniki za poslovanje so se v vseh treh proučevanih državah v letu 2010 znašli neučinkovita vladna birokracija, dostop do financiranja, davčne stopnje in davčna zakonodaja (World Economic Forum, 2010, str. 86, 192, 300).

1.4.4 Dejavniki konkurenčnosti, ki so v letu 2010 odločilno vplivali na uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovnih lestvicah konkurenčnosti IMD in WEF

1.4.4.1 Odločilni dejavniki konkurenčnosti po metodologiji IMD

Metodologija IMD določa konkurenčnost gospodarstev na podlagi štirih glavnih dejavnikov konkurenčnosti, kateri so gospodarska uspešnost, učinkovitost vlade, učinkovitost podjetij, infrastruktura, in njihovih poddejavnikov, predstavljenih v prejšnjih poglavjih magistrskega dela. Kot že ugotovljeno v prejšnjih poglavjih magistrskega dela sta na precej slabšo uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD v letu 2010 najbolj vplivala dejavnika učinkovitost podjetij in učinkovitost vlade. Italija je sicer svojo uvrstitev v letu 2010 nekoliko izboljšala glede na leto 2009, vendar lahko kljub temu izpostavimo, da sta dejavnika učinkovitost vlade in učinkovitost podjetij na samo uvrstitev na lestvici konkurenčnosti vplivala negativno. Glede na zelo dobro uvrstitev Avstrije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD na vseh štirih področjih konkurenčnosti, kar je razvidno tudi iz Tabele 11, velja izpostaviti dejavnika, ki sta najbolj pozitivno vplivala na uvrstitev, in sicer infrastruktura in učinkovitost podjetij. Na področju učinkovitosti podjetij se je Avstrija v letu 2010 uvrstila kar za 36 mest višje na lestvici kot Italija in kar za 45 mest višje kot Slovenija, na področju infrastrukture pa za 22 mest višje kot Italija in za 24 mest višje kot Slovenija. Tudi na področju učinkovitosti vlade, ki je sicer negativno vplivalo na konkurenčnost Slovenije in Italije v letu 2010, se je Avstrija uvrstila relativno dobro, in sicer za 26 mest bolje kot Slovenija in za 22 mest bolje kot Italija (Institute for Management Development, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249).

Dejavnika učinkovitost vlade in učinkovitost podjetij, ki sta se pokazala kot najbolj negativna dejavnika konkurenčnosti v Sloveniji in Italiji ter kot pozitivna dejavnika v Avstriji v letu 2010, lahko vzamemo kot odločilna dejavnika, kjer bi stanje v Sloveniji in Italiji lahko izboljšali s prenosom dobrih praks iz Avstrije. Ker sta bili Slovenija in Italija v letu 2010 precej slabše uvrščeni od Avstrije tudi pri ostalih dveh dejavnikih konkurenčnosti, gospodarska uspešnost in infrastruktura, bi dejansko s prenosom dobrih praks iz Avstrije lahko pozitivno vplivali na izboljšanje stanja tudi na teh dveh področjih konkurenčnosti v Sloveniji in Italiji. Iz pregleda najbolje in najslabše uvrščenih poddejavnikov glavnih štirih področij konkurenčnosti se vidi, da je večina najslabše uvrščenih dejavnikov v Sloveniji in Italiji v letu 2010 hkrati predstavljala tudi najbolje uvrščene dejavnike v Avstriji. Iz tega sledi, da bi s prenosom dobrih praks iz avstrijskih najbolje uvrščenih področij, lahko pozitivno vplivali na izboljšanje stanja konkurenčnosti gospodarstev Slovenije in Italije.

Tabela 11: Pregled najbolje in najslabše uvrščenih poddejavnikov področij konkurenčnosti po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010

Področje	Avstrija – najbolje uvrščeni poddejavniki*	Slovenija – najslabše uvrščeni poddejavniki*	Italija – najslabše uvrščeni poddejavniki*
Gospodarska uspešnost	Domače gospodarstvo (15) Zaposlenost (15) Mednarodna trgovina (16) Mednarodne investicije (16)	Mednarodne investicije (55) Domače gospodarstvo (52)	Cene (45) Zaposlenost (45) Mednarodna trgovina (37)
Učinkovitost vlade	Institucionalni okvir (11) Podjetniška zakonodaja (12)	Fiskalna politika (53) Podjetniška zakonodaja (49)	Javne finance (55) Fiskalna politika (54)
Učinkovitost podjetij	Produktivnost in učinkovitost (2) Izkušnost managerjev (8)	Vedenje in vrednote (57) Trg dela (54) Izkušnost managerjev (54)	Trg dela (56) Izkušnost managerjev (50)
Infrastruktura	Zdravstvo in okolje (4) Osnovna infrastruktura (9)	Osnovna infrastruktura (40) Znanstvena infrastruktura (38)	Osnovna infrastruktura (54) Izobraževanje (34)

Legenda: * Uvrstitev izbranih poddejavnikov je prikazana v oklepajih; lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 72–73, 164–165, 248–249.

Kot že omenjeno, sta bila kot odločilna dejavnika, ki sta najbolj negativno vplivala na uvrstitev Slovenije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti po IMD v letu 2010, izpostavljena učinkovitost vlade in učinkovitost podjetij. Iz Tabele 11 je razvidno, da sta na uvrstitev področja učinkovitosti vlade v letu 2010 v Sloveniji najbolj negativno vplivala poddejavnik fiskalna politika in podjetniška zakonodaja, v Italiji pa javne finance in fiskalna politika. Fiskalna politika je torej negativno vplivala na uvrstitev področja učinkovitosti vlade v letu 2010 tako v Sloveniji kot tudi v Italiji. Fiskalna politika se je v letu 2010 pokazala tudi kot najslabše uvrščeni poddejavnik v Avstriji na področju učinkovitosti vlade, ki se je uvrstil celo slabše kot v Sloveniji in Italiji. Na področju fiskalne politike torej ne moremo pričakovati, da bi prenos dobrih praks iz Avstrije pozitivno vplival na konkurenčnost Slovenije in Italije na omenjenem področju. Lahko pa bi prenos dobrih praks iz Avstrije pozitivno vplival na izboljšanje stanja v Sloveniji pri poddejavniku podjetniška zakonodaja, saj se je ta poddejavnik uvrstil kot eden najboljših v Avstriji na področju učinkovitosti vlade, v Sloveniji pa kot eden najslabših. Tudi pri poddejavniku institucionalni okvir bi lahko izkoristili prenos dobrih praks iz Avstrije, saj je bil ta dejavnik najboljše uvrščen v Avstriji na področju učinkovitosti vlade, medtem ko je bil precej slabše uvrščen v Sloveniji in Italiji. Na področju učinkovitosti podjetij so se v letu 2010 v Sloveniji najslabše uvrstili poddejavniki vedenje in vrednote ter trg dela in izkušnost managerjev. Podobno se je v Italiji kot najslabši poddejavnik znašel trg dela, za njim pa izkušnost managerjev. Skupna najslabše uvrščena poddejavnik področja učinkovitosti podjetij sta bila v Sloveniji in Italiji v letu 2010 trg dela in izkušnost managerjev. Poddejavnik izkušnost managerjev se je po drugi strani v letu 2010 pokazal kot eden najboljše uvrščenih poddejavnikov področja učinkovitosti podjetij v Avstriji in to zopet nakazuje na možnost prenosa dobrih praks iz Avstrije v Slovenijo in Italijo in možnost izboljšanja konkurenčnosti na področju učinkovitosti podjetij. Tudi pri poddejavnikih trg dela ter vedenje in vrednote se je Avstrija v letu 2010 uvrstila precej bolje kot Slovenija in Italija, zato tudi pri teh dveh poddejavnikih prenos dobrih praks predstavlja možnost izboljšanja konkurenčnosti celotnega področja v Sloveniji in Italiji. Poleg tega se je Avstrija v letu 2010 izredno dobro uvrstila pri poddejavniku produktivnost in učinkovitost, kar tudi predstavlja možnost za prenos dobrih praks.

Prenos dobrih praks iz Avstrije v Slovenijo in Italijo je dobrodošel tudi pri preostalih dveh dejavnikih konkurenčnosti, gospodarska uspešnost in infrastruktura, čeprav sta se ta dva dejavnika v letu 2010 v Italiji in Sloveniji uvrstila nekoliko bolje kot prej omenjena dejavnika, učinkovitost vlade in učinkovitost podjetij. Avstrija se je namreč tudi na teh dveh področjih v letu 2010 uvrstila precej bolje kot Slovenija in Italija. Na področju gospodarske uspešnosti sta se v Sloveniji v letu 2010 najslabše uvrstila poddejavnik mednarodne investicije in domače gospodarstvo, v Italiji pa poddejavnik cene, zaposlenost in mednarodna trgovina. Vsi omenjeni poddejavniki, razen cene, so se pokazali kot najboljše uvrščeni poddejavniki področja gospodarske uspešnosti v Avstriji v letu 2010. V sklopu teh poddejavnikov bi lahko zopet uporabili prenos dobrih praks in poskušali izboljšati stanje konkurenčnosti v Sloveniji in Italiji. Tudi na področju infrastrukture v letu 2010 zasledimo podobne poddejavnike, ki so se najslabše uvrstili v Sloveniji in Italiji ter najboljše v Avstriji.

V Sloveniji sta se najslabše uvrstila poddejavnika osnovna infrastruktura in znanstvena infrastruktura, v Italiji tudi osnovna infrastruktura in izobraževanje. Osnovna infrastruktura se je v Avstriji pokazala kot drugi najbolje uvrščeni poddejavnik področja infrastruktura in zato lahko predstavlja področje, kjer velja izkoristiti prenos dobrih praks.

Iz Tabele 11 in iz zgoraj zapisanega je razvidno, da so v letu 2010 na posameznih področjih konkurenčnosti po metodologiji IMD opazni nekateri enaki poddejavniki, ki so hkrati pozitivno vplivali na konkurenčnost avstrijskega gospodarstva in hkrati negativno vplivali na konkurenčnost slovenskega in italijanskega gospodarstva. Poleg tega so opazni tudi nekateri poddejavniki, ki so enako negativno vplivali na konkurenčnost Slovenije in Italije. Sklenemo lahko torej, da so enaki dejavniki konkurenčnosti vplivali na slabo uvrstitev Slovenije in Italije na lestvici konkurenčnosti IMD ter na dobro uvrstitev Avstrije. Iz zapisanih ugotovitev na podlagi metodologije IMD lahko potrdimo prvo hipotezo, da na uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti vplivajo enaki dejavniki konkurenčnosti kot v Avstriji in Italiji.

1.4.4.2 Odločilni dejavniki konkurenčnosti po metodologiji WEF

Metodologija WEF določa konkurenčnost gospodarstev na podlagi že predstavljenih dvanajstih dejavnikov konkurenčnosti: institucije, infrastruktura, makroekonomsko okolje, zdravstvo in primarno izobraževanje, visokošolsko izobraževanje in usposabljanje, učinkovitost trga blaga, učinkovitost trga dela, razvitost finančnega trga, tehnološka pripravljenost, velikost trga, podjetniško delovanje in inovacije.

Tabela 12: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri dejavniki konkurenčnosti po metodologiji WEF v letu 2010

Dejavnik	Slovenija*	Avstrija*	Italija*
Institucije	50	15	92
Infrastruktura	36	20	31
Makroekonomsko okolje	34	24	76
Zdravstvo in primarno izobraževanje	23	17	26
Visokošolsko izobraževanje in usposabljanje	21	16	47
Učinkovitost trga blaga	39	19	68

se nadaljuje

nadaljevanje

Dejavnik	Slovenija*	Avstrija*	Italija*
Učinkovitost trga dela	80	32	118
Razvoj finančnega trga	77	23	101
Tehnološka pripravljenost	35	18	43
Velikost trga	78	33	9
Podjetniško delovanje	36	6	23
Inovacije	34	20	50

Legenda: * Lestvica konkurenčnosti WEF v letu 2010 vključuje 139 držav.

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Podobno kot pri metodologiji IMD, so tudi pri metodologiji WEF v letu 2010 na uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti pozitivno ali negativno vplivali nekateri enaki dejavniki konkurenčnosti, kar je razvidno iz Tabele 12. V Sloveniji in Italiji so na slabšo uvrstitev na lestvici v letu 2010 vplivali predvsem sledeči dejavniki: institucije, učinkovitost trga dela in razvoj finančnega trga. Avstrija se je v letu 2010 pri omenjenih dejavnikih uvrstila precej bolje na lestvici konkurenčnosti kot Slovenija in Italija. Na področju institucij je bila Avstrija v letu 2010 za 35 mest bolje uvrščena kot Slovenija in za 77 mest bolje kot Italija. Na področju trga dela se je Avstrija uvrstila 48 mest bolje kot Slovenija in 86 mest bolje kot Italija. Na področju razvoja finančnega trga se je Avstrija uvrstila 54 mest bolje kot Slovenija in 78 mest bolje kot Italija. Poleg omenjenih področij so v Avstriji v letu 2010 na uvrstitev na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF najbolj pozitivno vplivali sledeči dejavniki: podjetniško delovanje, institucije, visokošolsko izobraževanje in usposabljanje, zdravstvo in primarno izobraževanje, tehnološka pripravljenost in učinkovitost trga blaga. Pri dejavnikih, kjer se je Avstrija uvrstila precej bolje kot Slovenija in Italija bi zopet veljalo izkoristiti prenos dobrih praks na teh področjih in na ta način poskusiti izboljšati položaj konkurenčnosti v Sloveniji in Italiji.

Tudi pri uvrstitvah na lestvici konkurenčnosti po WEF je opazno, da so v letu 2010 na posameznih področjih konkurenčnosti prisotni nekateri enaki dejavniki, ki so hkrati pozitivno vplivali na konkurenčnost avstrijskega gospodarstva in hkrati negativno vplivali na konkurenčnost slovenskega in italijanskega gospodarstva. Opazni so tudi nekateri enaki dejavniki, ki so negativno vplivali tako na konkurenčnost Slovenije kot tudi Italije. Tudi iz ugotovitev na podlagi metodologije WEF lahko potrdimo prvo hipotezo, da na uvrstitev Slovenije na svetovni lestvici konkurenčnosti vplivajo enaki dejavniki konkurenčnosti kot v Avstriji in Italiji.

Na podlagi obeh metodologij konkurenčnosti, IMD in WEF, lahko zaključimo, da na boljšo ali slabšo uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovnih lestvicah konkurenčnosti vplivajo nekateri enaki dejavniki konkurenčnosti. S tem lahko potrdimo prvo hipotezo, da na uvrstitev Slovenije na svetovnih lestvicah konkurenčnosti vplivajo enaki dejavniki konkurenčnosti kot v Avstriji in Italiji. Doseganje visokih uvrstitev Avstrije na lestvicah konkurenčnosti predstavlja možnost za prenos dobrih praks iz Avstrije na slabše uvrščena področja v Sloveniji in Italiji in tako vpliva na izboljšanje položaja konkurenčnosti Slovenije in Italije.

Dejavniki, ki zavirajo ali spodbujajo konkurenčnost gospodarstva, so vezani na določene regulatorne okvire, pri čemer ima pomembno vlogo javna uprava. Kakovost javne uprave in posledično kakovost regulatornega in institucionalnega okvira je tako eden pomembnih dejavnikov konkurenčnosti nacionalnega gospodarstva.

2 KAKOVOST JAVNE UPRAVE KOT DEJAVNIK KONKURENČNOSTI GOSPODARSTVA

Javna uprava ima pomembno vlogo tako pri zagotavljanju konkurenčnosti poslovnega okolja kot tudi pri konkurenčnosti gospodarstva kot celote. Javna uprava je kot regulatorni in izvajalski družbeni podsistem akter nacionalne konkurenčnosti in razvojni dejavnik na nacionalnem in lokalnem nivoju. Zagotavlja strokovne podlage za politično odločanje in uresničuje v državnem zboru in vladi sprejeto politiko. Delovanje javne uprave predstavlja pomemben dejavnik kakovosti življenja državljanov (Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, 2006, str. 2; Učinkovita javna uprava in pravosodje, n.l., str. 3). Javna uprava, ki igra aktivno vlogo, na primer pri zniževanju davkov, državni pomoči, upravnih postopkih, finančnih spodbudah, povečuje privlačnost gospodarstva za tuje investitorje in tako povečuje konkurenčnost gospodarstva. Na konkurenčnost gospodarstva pomembno vpliva tudi vloga vlade na strani izobraževanja, znanosti in tehnologije. Zmožnost vlade, da razvije boljši izobraževalni sistem in s tem pridobi boljše izobraženo delovno silo, management in javno upravo, vodi k povečevanju nacionalne konkurenčnosti (Kovačič et al., 2009, str. 37–38).

Za uspešno delovanje gospodarstva potrebujemo ustrezne upravljavske okvire. Vlada ima pri tem pomembne vloge, kot so vloga zakonodajalca, lastnika in podjetnika, kupca, promotorja, spodbujevalca prihodkov, upravljavca povpraševanja in mednarodnega predstavnika. Javno upravljanje v gospodarstvu predstavlja kombinacija vseh omenjenih vlog vlade. Javna uprava ima torej pomembno vlogo pri zagotavljanju okvirov in pogojev za delovanje gospodarstva (Žurga, 2010, str. 45–46). S kakovostnimi vladnimi institucijami lahko dosegamo dolgoročno uspešnost gospodarstva. Konkurenčnost posamezne države je odvisna predvsem od konkurenčnosti njenega gospodarstva in od podjetij, ki pa so lahko konkurenčna le, če njihovo poslovno okolje omogoča razvoj in rast (Markovčič, 2010, str. 17).

Javna uprava mora zgraditi tak institucionalni okvir, da bo lahko zagotavljal transparentno opravljanje nalog in omogočal doseganje zastavljenih ciljev, ki morajo biti jasno opredeljeni in merljivi. Visoka kakovost institucionalnega okolja je eden od pomembnih dejavnikov konkurenčnosti gospodarstva. Javna uprava, kot regulatorni in izvajalski družbeni podsistem, igra aktivno vlogo pri vzpostavljanju konkurenčnosti in razvoju gospodarstva. Moderna javna uprava se kaže v dveh oblikah, in sicer delovanje javne uprave kot legitimne oblasti ter učinkovito in uspešno delovanje javne uprave. Institucionalno okolje vzpostavlja mehanizme nadzora nosilcev javnih pooblastil in politične moči, kar pomeni doseganje višje konkurenčnosti in nižanje transakcijskih stroškov, večjo blaginjo prebivalstva in večjo ekonomsko in politično legitimnost družbene ureditve (Učinkovita javna uprava in pravosodje, n.l., str. 1–3).

Zahteve družbe do javne uprave se spreminjajo, spreminjajo pa se tudi sposobnosti odzivanja javne uprave na vplive iz okolja. Spremembe delovanja javne uprave, na primer uvajanje novosti, iskanje boljših rešitev, primerjava stroškov in rezultatov ter upoštevanje razpoložljivih sredstev, so zahtevne naloge, vendar jih je za izboljšanje delovanja javne uprave potrebno čim prej izvesti (Markovčič, 2010, str. 17).

2.1 Opredelitev javne uprave

Javna uprava v funkcionalnem smislu predstavlja izvršilni del procesa odločanja o javnih zadevah, v organizacijskem smislu pa predstavlja organe in organizacije, ki zagotavljajo strokovne podlage za politično odločanje in neposredno izvršujejo sprejete politične odločitve. Javna uprava ima več ravni, to so državna raven in ena ali več poddržavnih oziroma lokalnih ravni. Javno upravo sestavljajo državna uprava, lokalna samouprava in nosilci javnih pooblastil (Virant, 2009, str. 18–19).

Državna uprava z vlado na čelu predstavlja največji del javne uprave in ima izvršilno oblast na državni ravni. Vlada je najvišji organ izvršilne oblasti in usmerja ter usklajuje delovanje državne uprave. Državna uprava pripravlja strokovne podlage za sprejemanje političnih odločitev vlade in neposredno izvršuje sprejete politične odločitve vlade. (Virant, 2009, str. 55, 76).

Lokalna samouprava je element javne uprave in pomeni pravico lokalne skupnosti oziroma njenih prebivalcev, da samostojno in demokratično odločajo o javnih zadevah lokalnega pomena (Virant, 2009, str. 172). Lokalna samouprava lahko deluje na eni ali več ravneh. Vsebuje lokalno skupnost, ki je nosilka lokalne samouprave, svoje lastno delovno področje, opravljanje nalog neposredno ali po svojih organih, lastna materialna in finančna sredstva in lastnost pravne osebe. Organi odločanja v lokalni skupnosti so lokalne oblasti (Vlaj, 2004, str. 13).

Nosilci javnih pooblastil so organizacije, ki na podlagi zakona dobijo pooblastilo, da opravljajo naloge s področja državne uprave ali lokalne samouprave, niso pa sestavni del državne uprave ali lokalne samouprave. Javno pooblastilo se lahko podeli osebam javnega prava in osebam zasebnega prava. Javno pooblastilo je podeljeno osebam javnega prava z namenom zagotoviti večjo racionalnost in učinkovitost izvajanja upravnih nalog. Javna pooblastila najpogosteje izvajajo javne agencije, poleg njih pa tudi javni skladi, zbornice z obveznim članstvom in nekateri javni zavodi (Virant, 2009, str. 18, 120–121).

2.2 Kakovost javne uprave

Kakovost poslovanja v javni upravi je eden izmed temeljnih stebrov modernizacije javne uprave. Kakovost opredelimo kot zadostitev upravnih organov pričakovanjem in potrebam uporabnikov oziroma strank oziroma odjemalcev in širše vseh udeleženih strani. Večja kot je kakovost, večja je vrednost proizvodov in storitev za vse udeležene strani v političnem in finančnem okviru. Na kakovost in učinke izboljševanja kakovosti lahko gledamo na različne načine, vsi pa so povezani z merjenjem, pregledovanjem in ugotavljanjem teh učinkov. Spremljanje kakovosti mora voditi k večji uspešnosti in učinkovitosti ter smotrnejši uporabi virov (Kovač et al., 2008, str. 48; Kovač & Leskovšek, 2009, str. 73; Žurga, 2006, str. 7–9).

Kakovost poslovanja v javni upravi je eden izmed temeljev modernizacije javne uprave oziroma nepogrešljivi del razvoja javne uprave. Najbolje je, da je kakovost integrirana v vse strateške oziroma reformne dokumente, ki se nanašajo na nadaljnji razvoj javne uprave. Zahteve po večji učinkovitosti in uspešnosti so zato vse bolj prisotne, vendar večina organizacij javne uprave zaradi omejenosti s finančnimi sredstvi ne uporabljajo inovativnih pristopov za izboljšanje poslovanja oziroma za uvajanje standardov in modelov kakovosti. Po drugi strani bi morale biti prisotno tudi večje zavedanje na strani vodij organizacij javne uprave glede pomembnosti uporabe orodij in pristopov za stalne izboljšave in dvig kakovosti. Kakovost lahko zvišujemo tudi s pomočjo mreženja preko različnih formaliziranih ali neformaliziranih oblik, konferenc kakovosti in prenosa dobrih praks, kar je v zadnjem času postalo precej razširjeno (Mikunovič, 2009, str. 2; Žurga, 2009, str. 11–12).

Za kakovost delovanja javne uprave in storitev, ki jih zagotavlja, so odgovorni predvsem organi javne uprave, ki so odgovorni tudi za doseganje rezultatov. Pomemben del kakovosti so načela zakonitosti, pravne varnosti in predvidljivosti ter iz njih izpeljana druga pravna načela. Smeri, po katerih poskušajo posamezni organi javne uprave dosegati višjo kakovost, se med seboj razlikujejo, saj vključujejo različne dejavnosti in se zaradi tega kažejo v različni stopnji obvladovanja kakovosti (Žurga, 2007, str. 47).

Kakovost javne uprave se poskuša zagotavljati s predpisi. Regulacija je eden najpomembnejših mehanizmov javnega upravljanja. Regulatorno oziroma upravno okolje v katerem poslujejo gospodarski subjekti vpliva na konkurenčnost poslovnega okolja, zato je regulatorno okolje potrebno optimizirati, kar pomeni optimizacijo predpisov. Predpisi, ki niso

pripravljeni in sprejeti s sodelovanjem zainteresirane javnosti, z realno oceno učinkov in s čiščenjem administrativnih ovir, povzročajo višje stroške gospodarskim subjektom in s tem zmanjšujejo konkurenčnost poslovnega okolja in konkurenčnost gospodarstva kot celote. S tega vidika naj bi vlade razvile politiko kakovostne regulacije, pri tem pa naj bi sledile načelom upravljanja celovite kakovosti, kar bi vodilo k izboljšavam v javni upravi. Kakovost je definirana z načeli, iz tega pa sledijo tudi načela dobre regulacije. Ta načela so nujnost, sorazmernost, subsidiarnost, transparentnost, odgovornost, dostopnost in enostavnost. Načela se konkretizirajo v standardih kakovosti, ki se nanašajo predvsem na: presojo učinkov regulacije, sodelovanje zainteresirane javnosti, odpravljanje administrativnih ovir, koherentnost, pravno in jezikovno korektnost, dostopnost predpisov in stalno ocenjevanje kakovosti (Virant, 2010, str. 115–117).

2.2.1 Kakovost javne uprave in odprava administrativnih ovir v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Spodbudnejše okolje za podjetništvo lahko ustvarimo z ukrepi: odprava administrativnih ovir, izgradnja in razvoj ustreznega podpornega okolja s strokovno podporo podjetniku ter izboljšanje pravnega okolja in zagotovitev spodbud za povečanje razpoložljivosti začetnega in rizičnega kapitala (Markovčič, 2010, str. 18). Javna uprava mora veliko pozornosti nameniti zniževanju stroškov za uporabnike storitev javne uprave, in sicer predvsem z odpravo nepotrebnih postopkov, poenostavitvijo in pospešitvijo postopkov, odpravo upravnih zaostankov, e-upravo in drugimi sodobnimi načini poslovanja (Setnikar Cankar & Petkovšek, 2011b, str. 5). Zniževanje administrativnih bremen razumemo kot odpravo administrativnih ovir in deregulacijo. Administrativna ovira se kaže kot kakršen koli nesmiseln ali nepotreben element v razmerju med posamezniki oziroma podjetji na eni strani ter javno upravo na drugi strani. Deregulacija je postopek izboljšanja predpisov v smeri zmanjšanja obsega nadzora s strani države in izboljšanja razmerja med javno in zasebno sfero (Virant & Kovač, 2010, str. 383). Nepotrebna administrativna bremena, ki so se v nacionalnih zakonodajah in predpisih Evropske unije kopičila desetletja, so Evropsko unijo pripeljala do tega, da je odprava administrativnih ovir postala ena visokih prioritet. Leta 2007 je Svet Evropske unije sprejel sklep, da se morajo administrativna bremena zakonodaje Evropske unije znižati za 25 % do leta 2012. Tovrstni skupni cilj pa je mogoče doseči le, če si bodo takšen cilj zastavile tudi posamezne članice Evropske unije in evropske institucije (Odprava administrativnih ovir na ravni Evropske unije, 2011). Zmanjšanje administrativnih bremen oziroma administrativnih stroškov za 25 % bo poenostavilo zakonodajno in poslovno okolje. Pri tem je pomembno, da končne učinke prepozna gospodarstvo, si s tem izboljša konkurenčnost ter nudi večjo perspektivo za tuje investicije (Zatler, 2010, str. 3–4, 9). S programi ukrepov za odpravo administrativnih ovir in poenostavitev postopkov država izboljšuje položaj nacionalnega gospodarstva. Veliki prihranki, ki izhajajo iz zmanjševanja administrativnih bremen, se pozitivno kažejo v večji konkurenčnosti gospodarstva in poslovnega okolja ter tudi pri domačih in tujih neposrednih investicijah (Odprava administrativnih ovir in zniževanje administrativnih bremen, 2011).

Tudi proučevane države, Slovenija, Avstrija in Italija, so si zadale cilj odprave administrativnih ovir in zmanjšanja administrativnih bremen za 25 % do leta 2012. Slovenija je Program za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 % do leta 2012 sprejela v letu 2009. Program je sestavljen iz dveh delov, in sicer Akcijskega programa znižanja administrativnih bremen za 25 % v obdobju do leta 2012 in Programa ukrepov za odpravo administrativnih ovir. Z akcijskim programom Vlada Republike Slovenije zadolžuje vsa ministrstva k znižanju administrativnih bremen za 25 % na svojih delovnih področjih do leta 2012, Program ukrepov pa vključuje 41 konkretnih ukrepov za odpravo administrativnih ovir in poenostavitev postopkov. Akcijski program je sestavljen iz petih faz. Prva faza obsega pregled zakonodaje na vseh področjih. V drugi fazi gre za izmero administrativnih stroškov posameznega področja na podlagi enotne metodologije. Tretja faza predstavlja zbiranje predlogov za poenostavitev zakonodaje. Četrta faza je izvedba postopka sprememb v zakonodaji na podlagi zbranih predlogov. V peti fazi gre za ponovno izmero administrativnih stroškov in ugotovitev učinkovitosti sprememb za doseg ciljev Programa (Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, 2009, str. 4, 8; Zatler, 2009, str. 6–8). Konkretni ukrepi v okviru Programa ukrepov za odpravo administrativnih ovir in poenostavitev postopkov so bili pripravljene na podlagi predlogov državljanov Republike Slovenije, poslovnih subjektov, zbornic, ministrstev in drugih. Slovenska vlada je v juniju 2010 sprejela Načrt aktivnosti za skrajševanje postopkov in odpravo administrativnih ovir. Aktivnosti se osredotočajo na šest prioritetenih področij zakonodaje: pridobitev gradbenega dovoljenja, delovnopravna zakonodaja, plačevanje davkov in prispevkov, prenos lastništva, mednarodno poslovanje in izvrševanje pogodb (Odprava administrativnih ovir in zniževanje administrativnih bremen, 2011). Odprava administrativnih ovir vključuje različne metode poenostavitve, in sicer zmanjšanje, združevanje in izboljšanje zakonodajnih predpisov, poenostavljanje procesov znotraj zakonodajnih predpisov, izmenjava podatkov znotraj uprave, razvoj informacijskih storitev in rešitev ter zagotavljanje boljših navodil in informacij (Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, 2011).

Odprava administrativnih ovir in zmanjševanje administrativnih bremen je že nekaj let aktualno v Avstriji. Tudi Avstrija ima zastavljen cilj odprave administrativnih ovir in zmanjšanja administrativnih bremen za 25 % do leta 2012. Aktivnosti glede zmanjšanja administrativnih ovir za podjetja so se pričele že leta 2006, v letu 2009 pa so program aktivnosti dopolnili še z zmanjševanjem administrativnih bremen za državljane.

Oba programa sta oblikovana v tesni povezavi z vladno strategijo e-vlade. Aktivnosti se osredotočajo predvsem na področja delovnopravne zakonodaje, okoljskih standardov, davčne zakonodaje in načrtovanja zakonodaje. Dovoljenja in licence predstavljajo veliko oviro predvsem za mala in srednje velika podjetja. Vlada je postavila cilj zmanjšanja administrativnih bremen za 25 % za vsako ministrstvo, na vseh področjih. Avstrijska vlada je v prvem delu prevzela pobude poenostavitve upravnih postopkov, z namenom odprave zastarelih in ponavljajočih se postopkov. V drugem delu pa se je osredotočila na zmanjšanje administrativnih bremen za podjetja in državljane, kjer prioriteto predstavlja odkrivanje in

zmanjševanje administrativnih stroškov. Cilj zniževanja administrativnih stroškov je zagotavljanje učinkovitega delovanja javne uprave in zmanjševanja administrativnih bremen. Številni programi e-vlade so bili razviti z namenom izboljšanja notranje upravne učinkovitosti. Primeri poenostavitve postopkov so naslednji: vzpostavitev nacionalnega portala e-vlada za podjetja, poenostavitev davčnih deklaracij, poenostavitev statističnih deklaracij, možnost elektronske oddaje bilance stanja lokalnim davčnim uradom in drugo. Poleg tega lahko izpostavimo tudi ukrepe, ki so še posebej pomembna za podjetja, in sicer znižanje stroškov ustanovitve podjetja, poenostavitev formalnih zahtev in procesa za ustanovitev podjetja. Zmanjševanje administrativnih bremen za državljane vključuje ukrepe kot so zmanjšanje potreb po dokumentaciji, avtomatično vpeljevanje postopkov, ustanovitev enotnih kontaktnih točk in povečanje sodelovanja med javnimi organizacijami in telesi. Za zmanjševanje administrativnih bremen so zelo pomembni zanesljivi centralizirani podatkovni viri. Če želimo poenostaviti postopke in izboljšati njihovo učinkovitost, potrebujemo bolj kakovostne in bolj dostopne podatke (Organization for Economic Co-operation and Development, 2010, str. 109–121).

Prav tako kot Slovenija in Avstrija, je tudi Italija prevzela Akcijski program odprave administrativnih ovir in zmanjšanja administrativnih bremen za 25 % do leta 2012, ki ga je zastavila Evropska unija. Italijanska vlada je pripravila številne ukrepe za doseg tega cilja, ki se nanašajo na zniževanje stroškov, strukturne poenostavitve in potek upravnih postopkov. Da bi zmanjšali administrativna bremena za italijanska podjetja, je vlada pripravila tako imenovani proces zmanjševanja administrativnih bremen in stroškov. Program merjenja in zmanjševanja stroškov in bremen se prične s presojo aktivnosti, ki jih izvaja uprava, upoštevajoč administrativne stroške in bremena, ki ležijo na podjetjih. Nato se odkrije najbolj drage postopke in zastarela, ponavljajoča ali presežna administrativna bremena, ki jih je potrebno odstraniti ali zmanjšati. Program vključuje vse zainteresirane strani na vseh ravneh merjenja in zmanjševanja administrativnih bremen. Program dovoli preveritev učinkov ukrepov za poenostavitev postopkov in zmanjšanje administrativnih bremen. Merjenje stroškov vključuje stroške, ki jih podjetja potrebujejo za izpolnitev obveznosti obveščanja, na primer izpolnjevanje obrazcev, predložitve dokumentov, poročanje, spremljanje, podpora upravam v primeru inšpekcijskih pregledov. Merjenje administrativnih bremen omogoča sistematično odkrivanje najbolj obremenjujočih obveznosti za poenostavitev, odkrivanje kritičnih zadev in zmanjševanje predsodkov ter vpeljavo vseh potrebnih aktivnosti za zmanjšanje bremen (Governo italiano, 2009).

2.3 Dejavniki kakovosti javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Svetovni organizaciji IMD in WEF v svojih študijah proučujeta tudi dejavnike, ki kažejo delovanje javne uprave. IMD tako proučuje vladno učinkovitost, WEF pa institucije.

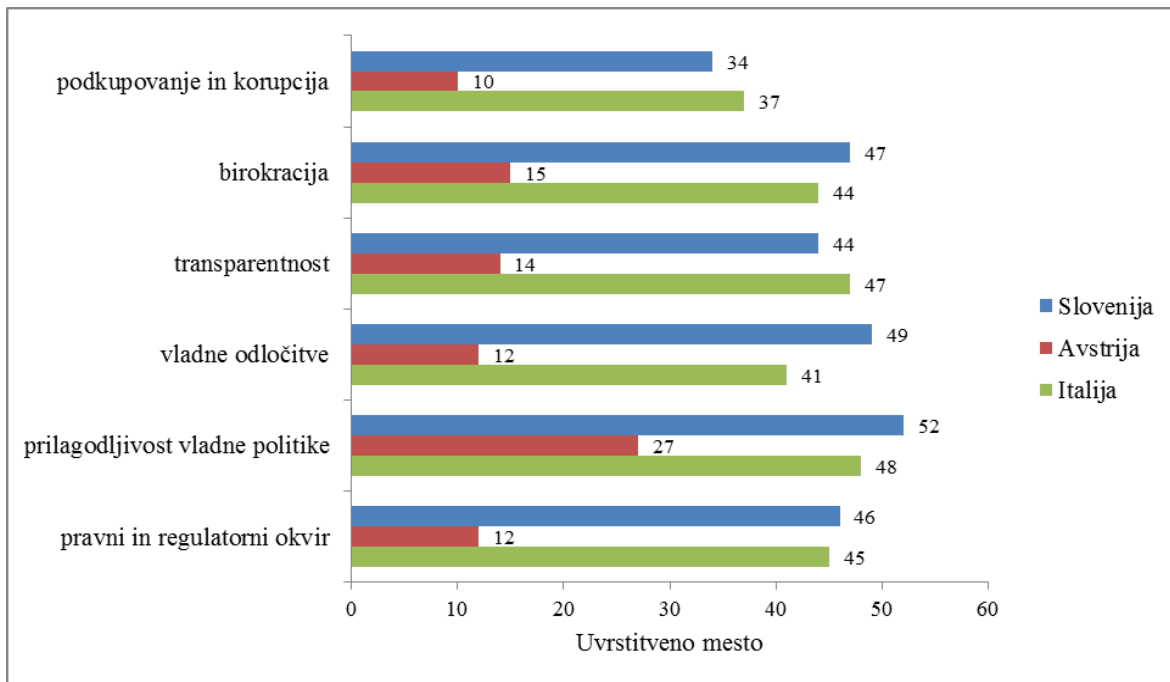
2.3.1 Vladna učinkovitost po metodologiji IMD

Vladna učinkovitost po metodologiji IMD kaže vpliv ekonomskih politik na konkurenčnost gospodarstva in vključuje pet poddejavnikov: javne finance, fiskalno politiko, institucionalni okvir, podjetniško zakonodajo in družbeni okvir. Vsak poddejavnik določa različno število kazalnikov (Institute for Management Development, 2010, str. 474). Na področju vladne učinkovitosti se je v letu 2010 Avstrija uvrstila na 27. mesto, Italija na 49. mesto in Slovenija na 53. mesto od 58 držav.

Okolje v katerem delujejo podjetja je zelo pomemben dejavnik konkurenčnosti gospodarstva. Poslovno okolje je v veliki meri odvisno od institucionalnega okvira in podjetniške zakonodaje, kar pa je predvsem v pristojnosti vlade. Vladna učinkovitost je zato še toliko bolj pomembna, saj vpliva na konkurenčnost gospodarstva neposredno in tudi posredno preko delovanja poslovnega okolja. Zaradi povezave vladne učinkovitosti z učinkovitostjo poslovnega okolja, bosta v nadaljevanju predstavljena dva poddejavnika vladne učinkovitosti, in sicer institucionalni okvir in podjetniška zakonodaja.

Institucionalni okvir po metodologiji IMD določata dve skupini kazalnikov, in sicer delovanje centralne banke in državna učinkovitost. V primerjavo so izbrani le kazalniki državne učinkovitosti, saj se nanašajo na delovanje državne uprave oziroma vlade. Kazalniki v sklopu državne učinkovitosti so: podkupovanje in korupcija, birokracija, transparentnost, vladne odločitve, prilagodljivost vladne politike ter pravni in regulatorni okvir. Omenjeni kazalniki nam kažejo, v kolikšni meri sta podkupovanje in korupcija prisotni v gospodarstvu; v kolikšni meri birokracija ovira poslovno dejavnost; ali je transparentnost vladne politike zadovoljiva ali nezadovoljiva; ali so vladne odločitve izvedene učinkovito ali neučinkovito; koliko je vladna politika prilagodljiva na spremembe v gospodarstvu; ali pravni in regulatorni okvir spodbujata ali zavirata konkurenčnost podjetij (Institute for Management Development, 2010, str. 355–357).

Slika 19: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov državne učinkovitosti v letu 2010

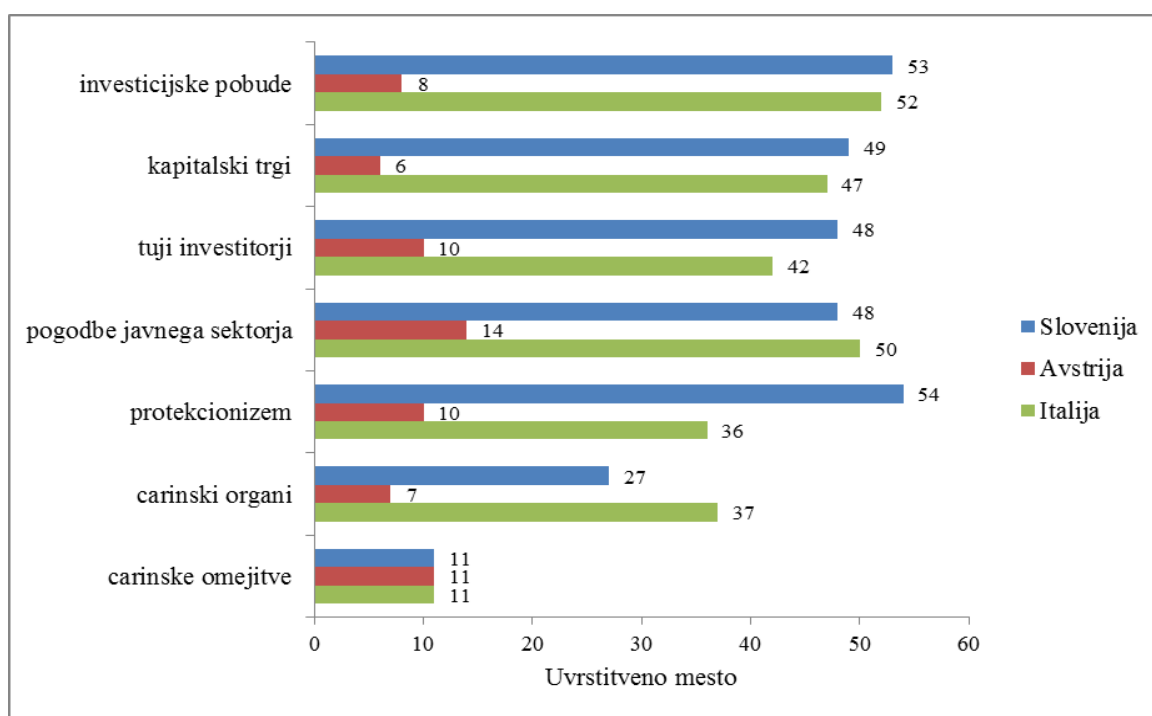
Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 355–357.

Slika 19 prikazuje, da so se v letu 2010 na področju državne učinkovitosti vse tri proučevane države najbolj uvrstile pri kazalniku podkupovanje in korupcija, najslabše pa pri kazalniku prilagodljivost vladne politike. Glede na uvrstitve sta bili podkupovanje in korupcija v letu 2010 v Avstriji prisotni v manjši meri, medtem ko sta bili v Sloveniji in Italiji prisotni pogosteje. Med proučevanimi državami je birokracija v letu 2010 najmanj ovirala poslovno dejavnost v Avstriji, sledili sta Italija in Slovenija. Avstrija je bila v letu 2010 zadovoljna s transparentnostjo vladne politike, medtem ko je bila transparentnost vladne politike v Sloveniji in Italiji precej slabša. Vladne odločitve je v letu 2010 med izbranimi državami najučinkoviteje izvajala Avstrija, medtem ko izvedba vladnih odločitev v Italiji ni bila tako učinkovita, najmanj učinkovito pa so se med tremi proučevanimi državami vladne odločitve izvajale v Sloveniji. Avstrijska vladna politika je bila v letu 2010 delno prilagodljiva na spremembe v gospodarstvu, italijanska in slovenska vladna politika sta bili na spremembe v gospodarstvu precej neprilagodljivi. Pravni in regulatorni okvir je v letu 2010 v Avstriji spodbujal konkurenčnost podjetij, medtem ko konkurenčnosti podjetij v Italiji in Sloveniji ni spodbujal oziroma jo je celo zaviral.

Podjetniško zakonodajo po metodologiji IMD določajo tri skupine kazalnikov: odprtost, konkurenca in predpisi ter delovnopравни predpisi. V primerjavo so zajeti vsi kazalniki vseh treh skupin. Odprtost podjetniške zakonodaje tvorijo kazalniki: carinske omejitve, carinski organi, protekcionizem, pogodbe javnega sektorja, tuji investitorji, kapitalski trgi in investicijske pobude. Kazalniki podajo sledeče informacije: višina carine na uvoz, ali carinski

organi pospešujejo učinkovit pretok blaga, ali protekcionizem škoduje vodenju podjetij, ali so pogodbe javnega sektorja dovolj odprte za tuje ponudnike, ali imajo tuji vlagatelji možnost pridobiti nadzor nad domačimi podjetji, ali so kapitalski trgi enostavno dosegljivi ter ali so investicijske pobude privlačne za tuje investitorje (Institute for Management Development, 2010, str. 358–361).

Slika 20: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov odprtosti v letu 2010

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, 2010, str. 358–361.

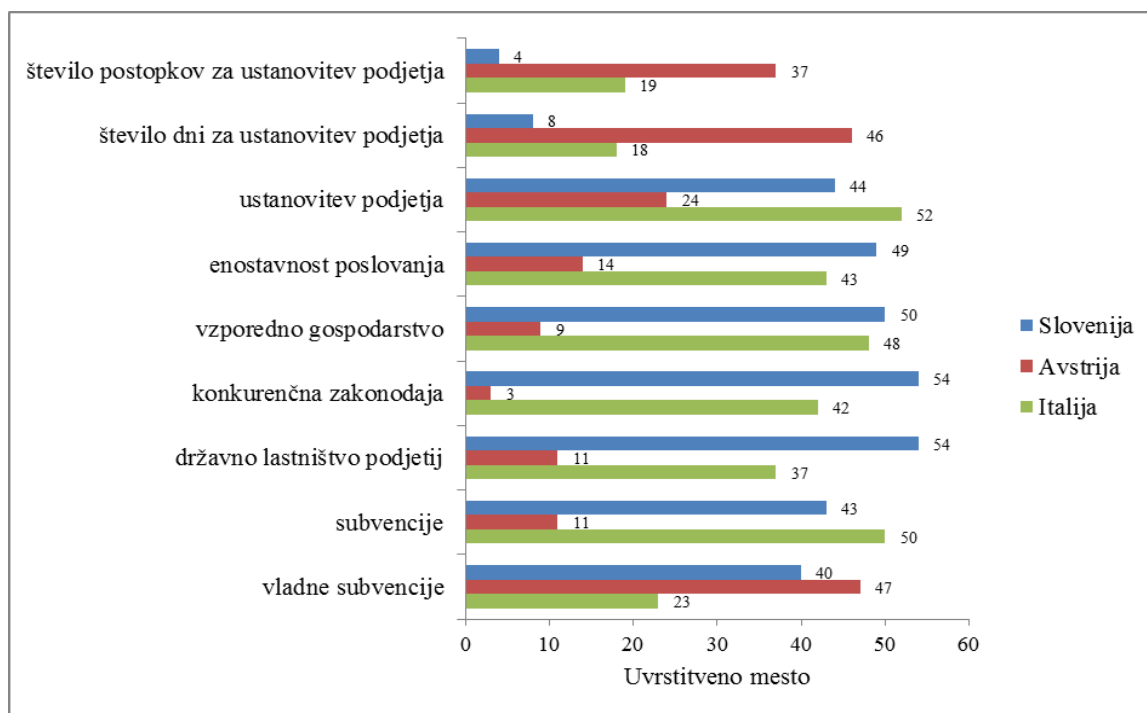
Na področju odprtosti podjetniške zakonodaje, kar kaže Slika 20, so se v letu 2010 vse tri proučevane države enako uvrstile pri kazalniku carinske omejitve, ki je predstavljal tudi najboljšo uvrstitev za Slovenijo in Italijo, medtem ko se je Avstrija najboljše uvrstila pri kazalniku kapitalski trgi. Najslabše se je Avstrija uvrstila pri kazalniku pogodbe javnega sektorja, Slovenija pri kazalniku protekcionizem in Italija pri kazalniku investicijske pobude. Najbolj priljubljena povprečna stopnja carine na uvoz je bila v vseh treh proučevanih državah enaka. Carinski organi so v letu 2010 najbolj pospeševali učinkovit pretok blaga v Avstriji, nekoliko manj v Sloveniji in še manj v Italiji. V Avstriji so bili v letu 2010 mnenja, da protekcionizem ne škoduje toliko vodenju podjetij, v Italiji naj bi protekcionizem nekoliko bolj škodoval vodenju podjetij ter v Sloveniji naj bi škodoval v večji meri. Pogodbe javnega sektorja so bile v letu 2010 v Avstriji precej odprte za tuje ponudnike, v Sloveniji in Italiji pa so bile pogodbe javnega sektorja za tuje ponudnike precej zaprte. Izmed treh proučevanih držav so imeli tuji investitorji v letu 2010 največ možnosti za nadzor nad domačimi podjetji v Avstriji, veliko manj možnosti pri nadzoru nad domačimi podjetji so tuji investitorji imeli v Italiji, najmanj pa v Sloveniji. Kapitalski trgi so bili v letu 2010 enostavno dosegljivi v

Avstriji, precej težje pa so bili dosegljivi v Italiji in Sloveniji. V Avstriji so bile v letu 2010 investicijske pobude zelo privlačne za tuje investitorje, medtem ko v Italiji in Sloveniji investicijske pobude niso bile privlačne za tuje investitorje.

Naslednje področje, konkurenca in predpisi, sestavljajo kazalniki: vladne subvencije, subvencije, državno lastništvo podjetij, konkurenčna zakonodaja, vzporedno gospodarstvo, enostavnost poslovanja, ustanovitev podjetij, število dni za ustanovitev podjetij in število postopkov za ustanovitev podjetja. Kazalniki kažejo: kolikšen delež BDP vlada subvencionira zasebnim in javnim podjetjem, ali subvencije izkrivljajo pošteno konkurenco in gospodarski razvoj, ali državno lastništvo podjetij predstavlja grožnjo za poslovne aktivnosti, ali je konkurenčna zakonodaja učinkovita pri preprečevanju nepoštene konkurence, ali vzporedno gospodarstvo zavira gospodarski razvoj, ali enostavnost poslovanja ovirajo predpisi, ali ustanovitev podjetij ovira zakonodaja, koliko dni je potrebnih za ustanovitev podjetja in koliko postopkov je potrebnih za ustanovitev podjetja (Institute for Management Development, 2010, str. 361–365).

Slika 21 prikazuje, da je bila na področju kriterijev konkurence in predpisov v letu 2010 Slovenija najbolje uvrščena pri številu dni in postopkov za ustanovitev podjetja, naslabše pa pri državnem lastništvu podjetij in konkurenčni zakonodaji. Avstrija se je najbolje uvrstila pri konkurenčni zakonodaji in vzporednem gospodarstvu, najslabše pa pri številu dni za ustanovitev podjetja in pri vladnih subvencijah. Italija se je enako kot Slovenija najbolje uvrstila pri številu dni in postopkov za ustanovitev podjetja, najslabše pa pri ustanovitvi podjetij in subvencijah. Pri deležu vladnih subvencij zasebnim in javnim podjetjem v odstotkih BDP se je dobro uvrstila Italija, slabše pa sta se uvrstili Slovenija in Avstrija. Subvencije v letu 2010 niso toliko izkivljale pošteno konkurenco v Avstriji, medtem ko so subvencije bolj izkivljale pošteno konkurenco v Sloveniji in Italiji. Državno lastništvo v Avstriji v letu 2010 ni predstavljal večje grožnje za poslovne aktivnosti, v Italiji je predstavljal nekoliko večjo grožnjo, v Sloveniji pa je državno lastništvo predstavljal precej veliko grožnjo za poslovne aktivnosti. Konkurenčna zakonodaja je bila v letu 2010 zelo učinkovita pri preprečevanju nepoštene konkurence v Avstriji, medtem ko je bila precej manj učinkovita v Italiji, še manj pa v Sloveniji. V Avstriji v letu 2010 siva ekonomija ni toliko zavirala gospodarskega razvoja, v Italiji in Sloveniji pa je siva ekonomija zavirala gospodarski razvoj. Predpisi so enostavnost poslovanja v letu 2010 med tremi proučevanimi državami najmanj ovirali v Avstriji, precej bolj pa v Italiji in najbolj v Sloveniji. Ustanovitev podjetij je bila v letu 2010 v Avstriji nekoliko ovirana s strani zakonodaje, v Sloveniji je zakonodaja še bolj ovirala ustanovitev podjetij, prav tako v Italiji. Glede na število dni, ki so potrebni za ustanovitev podjetja, se je najvišje med proučevanimi državami uvrstila Slovenija, sledila je Italija in nato Avstrija. Prav tako je bilo v Sloveniji potrebno manjše število postopkov za ustanovitev podjetja kot v Italiji in Avstriji.

Slika 21: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov konkurence in predpisov v letu 2010

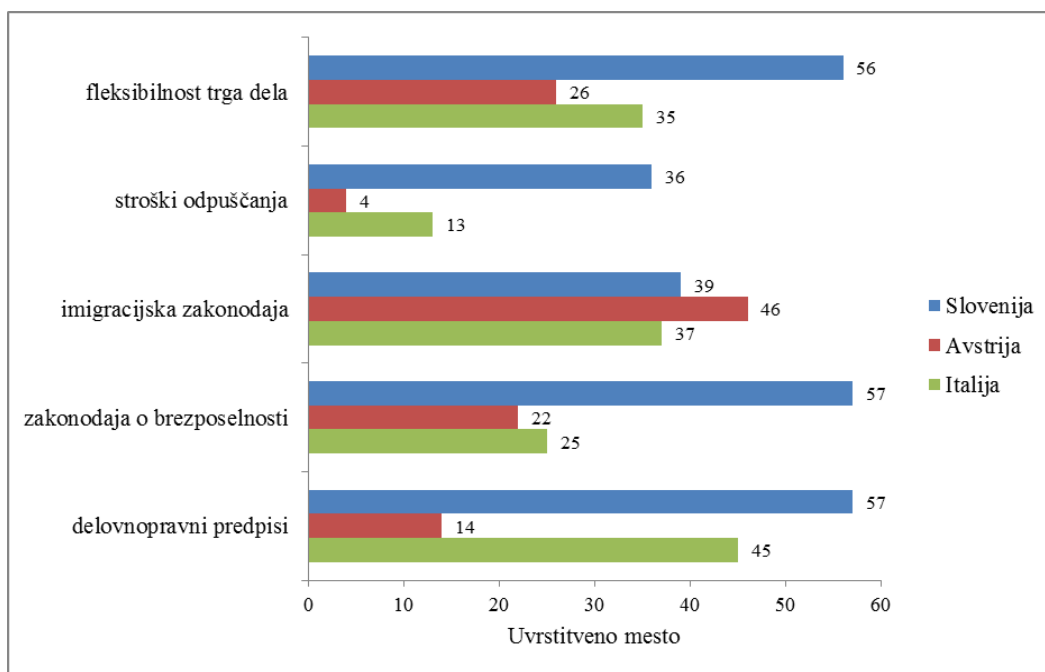
Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 361–365.

Področje delovnopравnih predpisov tvorijo kazalniki: delovnopravni predpisi, zakonodaja o brezposelnosti, imigracijska zakonodaja, stroški odpuščanja in fleksibilnost trga dela. Kazalniki pokažejo: ali delovnopravni predpisi ovirajo poslovne aktivnosti, ali zakonodaja o brezposelnosti zagotavlja spodbude za iskanje zaposlitve, ali imigracijska zakonodaja preprečuje podjetjem zaposlovanje tuje delovne sile, koliko plačilnih tednov predstavljajo stroški odpuščanja in kakšna je fleksibilnost trga dela (Institute for Management Development, 2010, str. 366–368).

Na področju delovnopравnih predpisov, ki ga prikazuje Slika 22, so se vse tri proučevane države v letu 2010 najbolj uvrstile pri kazalniku stroški odpuščanja. Slovenija se je v letu 2010 najslabše uvrstila na področjih delovnopравnih predpisov in zakonodaje o brezposelnosti, Italija prav tako pri delovnopравnih predpisih, medtem ko se je Avstrija najslabše uvrstila pri imigracijski zakonodaji. Delovnopravni predpisi so v letu 2010 zelo močno ovirali poslovne aktivnosti v Sloveniji, nekoliko manj v Italiji, v Avstriji pa delovnopravna zakonodaja ni toliko ovirala poslovnih aktivnosti. Zakonodaja o brezposelnosti ni zagotavljala spodbud za iskanje zaposlitve v Sloveniji, medtem ko je v Avstriji in Italiji delno zagotavljala spodbude za iskanje zaposlitve. Med proučevanimi tremi državami je v letu 2010 imigracijska zakonodaja najbolj preprečevala zaposlovanje tuje delovne sile v Avstriji, nekoliko manj pa v Sloveniji in Italiji. Stroški odpuščanja so bili med proučevanimi tremi državami najnižji oziroma so predstavljali najmanj plačilnih tednov v Avstriji, nekaj več

plačilnih tednov so stroški odpuščanja predstavljali v Italiji, v Sloveniji pa kar precej več. Fleksibilnost trga dela je bila zelo majhna v Sloveniji, nekoliko večja v Italiji in še nekoliko večja v Avstriji.

Slika 22: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov delovnopравnih predpisov v letu 2010

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 366–368.

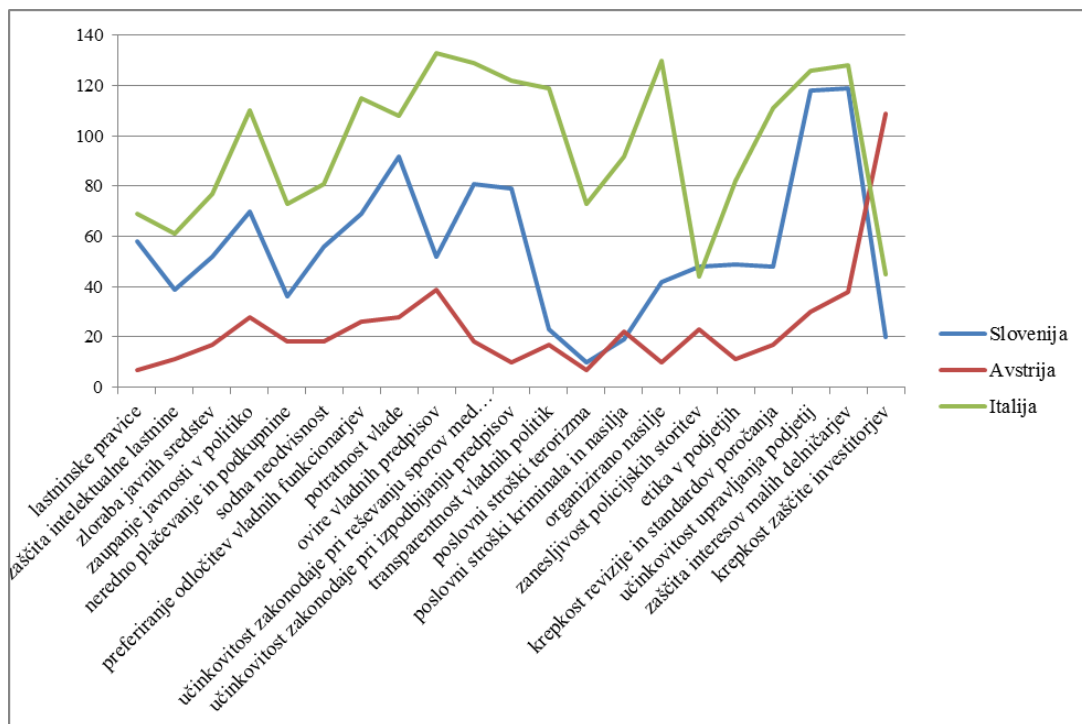
2.3.2 Kakovost delovanja institucij po metodologiji WEF

Po metodologiji WEF institucije določata pravni in administrativni okvir, znotraj katerih delujejo posamezniki, podjetja in vlada, s ciljem ustvarjati prihodek in bogastvo v gospodarstvu. Pomemben vpliv na konkurenčnost in gospodarsko rast ima kvaliteta institucij, saj vpliva na investicijske odločitve in organizacijo proizvodnje. Pri tem imajo javne institucije najpomembnejšo vlogo, kamor uvrščamo lastninske pravice, vladno učinkovitost, etiko, korupcijo in varnost (World Economic Forum, 2010, str. 300). Na področju institucij se je v letu 2010 Avstrija uvrstila na 15. mesto, Slovenija na 50. mesto in Italija na 92. mesto od 139 držav.

Področje institucij je v letu 2010 sestavljalo 21 kazalnikov: lastninske pravice, zaščita intelektualne lastnine, zloraba javnih sredstev, zaupanje javnosti v politiko, neredno plačevanje in podkupnine, sodna neodvisnost, preferiranje odločitev vladnih funkcionarjev, potratnost vlade, ovire vladnih predpisov, učinkovitost zakonodaje pri reševanju sporov med podjetji, učinkovitost zakonodaje pri izpodbijanju predpisov, transparentnost vladnih politik, poslovni stroški zaradi terorizma, poslovni stroški zaradi kriminala in nasilja, organizirano

nasilje, zanesljivost policijskih storitev, etika v podjetjih, krepkost revizije in standardov poročanja, učinkovitost upravljanja podjetij, zaščita interesov malih delničarjev, krepkost zaščite investitorjev (World Economic Forum, 2010, str. 301).

Slika 23: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri kazalnikih področja institucij v letu 2010

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 87, 193, 301.

Slika 23 prikazuje, da se je pri kazalnikih področja institucij v letu 2010 Slovenija najbolje uvrstila pri kazalnikih: poslovni stroški zaradi terorizma, poslovni stroški zaradi kriminala in nasilja, zaščita investitorjev in transparentnost vladnih politik. Najslabše se je uvrstila pri kazalnikih: zaščita interesov malih delničarjev, učinkovitost upravljanja podjetij, potratnost vlade, učinkovitost zakonodaje pri reševanju sporov med podjetji in učinkovitost zakonodaje pri izpodbijanju predpisov. Avstrija je bila v letu 2010 skoraj pri vseh kazalnikih področja institucij bolje uvrščena kot Slovenija in Italija, razen pri kazalniku zaščita investitorjev, kjer je dosegla tudi najslabšo uvrstitev na tem področju in bila tako premagana s strani Slovenije in Italije. Slabše kot Slovenija pa se je uvrstila tudi pri kazalniku poslovni stroški zaradi kriminala in nasilja.

Avstrija se je na področju institucij v letu 2010 najbolje uvrstila pri kazalnikih: lastninske pravice, poslovni stroški zaradi terorizma, učinkovitost zakonodaje pri izpodbijanju predpisov, organizirano nasilje, zaščita intelektualne lastnine in etika v podjetjih. Italija je bila v letu 2010 na področju institucij pri večini kazalnikov uvrščena slabše kot Slovenija in Avstrija. Bolje od Slovenije se je uvrstila le pri kazalniku zanesljivost policijskih storitev in s tem kazalnikom dosegla tudi najboljšo uvrstitev na tem področju. Bolje od Avstrije se je

uvrstila pri kazalniku zaščita investitorjev, ki je drugi najboljše uvrščeni v Italiji. Najslabše se je Italija v letu 2010 uvrstila pri kazalnikih: ovire vladnih predpisov, učinkovitost zakonodaje pri reševanju sporov med podjetji, zaščita interesov malih delničarjev, učinkovitost upravljanja podjetij in učinkovitost zakonodaje pri izpodbijanju predpisov.

Glede na podatke raziskav IMD in WEF s področja vladne učinkovitosti in institucij, ki so predstavljeni zgoraj, lahko sklepamo, da je na uvrstitev proučevanih treh držav v letu 2010 slabo vplivala prevelika birokracija, ki je ovirala poslovno dejavnost, predvsem predpisi so ovirali enostavnost poslovanja in zakonodaja je ovirala ustanovitev podjetij. Poleg tega so slabo vplivali tudi trg dela, ki je bil premalo fleksibilen, delovnopravna zakonodaja, ki je ovirala poslovanje podjetij, vladna politika, ki ni bila dovolj prilagodljiva na spremembe v gospodarstvu, vladne subvencije zasebnim in javnim podjetjem, ki niso bile dovolj velike, pogodbe javnega sektorja, ki niso bile dovolj odprte za tuje ponudnike in investicijske pobude, ki niso bile dovolj privlačne za tuje investitorje.

2.3.3 Dejavniki konkurenčnosti, ki so v letu 2010 odločilno vplivali na uvrstitev

Slovenije, Avstrije in Italije na lestvicah IMD in WEF na področju kakovosti javne uprave

Iz zgoraj navedenih dejstev primerjave izbranih kazalnikov kakovosti javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji po metodologijah IMD in WEF v letu 2010, vidimo, da so na večjo ali manjšo kakovost delovanja javnih uprav proučevanih držav v splošnem vplivali enaki oziroma podobni kazalniki. Kljub temu so bile razlike v uvrstitvah teh kazalnikov med proučevanimi državami precej velike. Razlike v uvrstitvah in s tem vpliv na kakovost delovanja javnih uprav proučevanih držav pokažejo tudi najboljše in najslabše uvrščeni kazalniki na omenjenem področju.

2.3.3.1 Odločilni dejavniki konkurenčnosti javne uprave po metodologiji IMD

Pri proučevanju kakovosti javne uprave po metodologiji IMD v letu 2010 je bil v predhodnih poglavjih upoštevan dejavnik učinkovitost vlade, znotraj tega dejavnika pa dva poddejavnika, in sicer institucionalni okvir s kazalniki na področju državne učinkovitosti in podjetniška zakonodaja s kazalniki na področjih odprtosti, konkurence in predpisov ter delovnopravnih predpisov.

Na področju institucionalnega okvirja, podrobneje na področju državne učinkovitosti, kar prikazuje Tabela 13, so na boljšo ali slabšo uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na lestvici konkurenčnosti IMD v letu 2010 ključno vplivali enaki dejavniki konkurenčnosti. V vseh treh državah se je najboljše uvrstil kazalnik podkupovanje in korupcija, najslabše pa kazalnik prilagodljivost vladne politike. Kljub temu, da boljši ali slabši uvrstitvi v posamezni proučevani državi pripisujemo vpliv enakega kazalnika, se uvrstitve teh kazalnikov med seboj močno razlikujejo. Tako se je najboljše uvrščeni kazalnik na področju državne učinkovitosti, to

je podkupovanje in korupcija, v letu 2010 v Avstriji uvrstil za 24 mest bolje kot v Sloveniji in za 27 mest bolje kot v Italiji. Prav tako se je najslabše uvrščeni kazalnik prilagodljivost vladne politike v letu 2010 v Avstriji uvrstil za 21 mest bolje kot v Italiji in za 25 mest bolje kot v Sloveniji. Kljub temu, da je kazalnik podkupovanje in korupcija dobro vplival na uvrstitev vseh treh držav na področju državne učinkovitosti, bi lahko na podlagi precej boljše uvrstitve Avstrije na tem področju uporabili prenos dobrih praks in poskušali uvrstitev v Sloveniji in Italiji še izboljšati in se tako približati Avstriji. Prenos dobrih praks iz Avstrije v Slovenijo in Italijo bi bil še bolj zaželen in koristen na področju najslabše uvrščenega kazalnika na področju državne učinkovitosti, to je prilagodljivost vladne politike. Kljub temu, da je bil v letu 2010 to tudi najslabše uvrščeni kazalnik na področju državne učinkovitosti v Avstriji, je bila uvrstitev še vedno precej boljša kot v Italiji in Sloveniji in bi dobre prakse s tega področja lahko aplicirali na slovensko in italijansko javno upravo.

Tabela 13: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja državne učinkovitosti po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010

Poddejavnik	Država	Državna učinkovitost	
		Najbolje uvrščeni kazalniki*	Najslabše uvrščeni kazalniki*
Institucionalni okvir	Slovenija	Podkupovanje in korupcija (34)	Prilagodljivost vladne politike (52) Vladne odločitve (49)
	Avstrija	Podkupovanje in korupcija (10) Vladne odločitve (12) Pravni in regulatorni okvir (12)	Prilagodljivost vladne politike (27)
	Italija	Podkupovanje in korupcija (37)	Prilagodljivost vladne politike (48) Transparentnost (47)

Legenda: * Uvrstitev izbranih kazalnikov je prikazana v oklepajih; lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 355–357.

Na področju podjetniške zakonodaje so na boljšo ali slabšo uvrstitev na lestvici konkurenčnosti IMD v letu 2010 v Sloveniji, Avstriji in Italiji vplivali le nekateri enaki dejavniki konkurenčnosti. Na področju odprtosti, ki je prikazano v Tabeli 14, je v letu 2010 na boljšo uvrstitev v Sloveniji in Italiji na lestvici konkurenčnosti ključno vplival kazalnik carinske omejitve, medtem ko v Avstriji kazalnika kapitalski trgi in carinski organi. Na slabšo uvrstitev je v Sloveniji in Italiji vplival kazalnik investicijske pobude, poleg tega še

protekcijem v Sloveniji in pogodbe javnega sektorja v Italiji. Pogodbe javnega sektorja so najslabše vplivale na uvrstitev na področju odprtosti v Avstriji, vendar je bil kazalnik kljub temu precej bolje uvrščen kot v Italiji, kar za 36 mest bolje. Zopet bi pri omenjenem kazalniku veljalo izkoristiti prenos dobrih praks iz Avstrije.

Tabela 14: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja odprtosti po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010

Poddejavnik	Država	Odprtost	
		Najbolje uvrščeni kazalniki*	Najslabše uvrščeni kazalniki*
Podjetniška zakonodaja	Slovenija	Carinske omejitve (11)	Protekcijem (54) Investicijske pobude (53)
	Avstrija	Kapitalski trgi (6) Carinski organi (7)	Pogodbe javnega sektorja (14)
	Italija	Carinske omejitve (11)	Investicijske pobude (52) Pogodbe javnega sektorja (50)

Legenda: * Uvrstitev izbranih kazalnikov je prikazana v oklepajih; lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 358–361.

Na področju konkurence in predpisov, kar prikazuje Tabela 15, najbolj izstopa Slovenija, saj sta na boljšo uvrstitev na tem področju v letu 2010 najbolj vplivala kazalnika število postopkov za ustanovitev podjetja in število dni za ustanovitev podjetja. Uvrstitvi omenjenih kazalnikov sta bili precej boljši kot v Italiji in Avstriji. Kazalnika sta bila tudi najbolje uvrščena na področju konkurence in predpisov v Italiji v letu 2010, vendar je bila slovenska uvrstitev kljub temu boljša za 10 mest pri številu dni za ustanovitev podjetja in za 15 mest pri številu postopkov za ustanovitev podjetja. V Avstriji je v letu 2010 kazalnik število dni za ustanovitev podjetja predstavljal enega najslabše uvrščenih kazalnikov na področju konkurence in predpisov, in sicer je bil kar za 38 mest slabše uvrščen kot v Sloveniji ter za 28 mest slabše uvrščen kot v Italiji. Pri tem kazalniku bi veljalo, da se dobre prakse iz Slovenije in morda Italije prenesejo v Avstrijo in tako znižajo število dni za ustanovitev podjetja. Po drugi strani sta na uvrstitev na področju konkurence in predpisov v letu 2010 v Sloveniji najslabše vplivala kazalnika konkurenčna zakonodaja ter državno lastništvo podjetij, medtem ko je bil kazalnik konkurenčna zakonodaja v letu 2010 najboljše uvrščeni na tem področju v Avstriji. Kazalnik je bil v Avstriji kar za 51 mest bolje uvrščen kot v Sloveniji. Pri tem kazalniku bi bilo zelo koristno uporabiti dobre prakse Avstrije in jih prenesti v slovenske razmere.

Tabela 15: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja konkurence in predpisov po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010

Poddejavnik	Država	Konkurenca in predpisi	
		Najbolje uvrščeni kazalniki*	Najslabše uvrščeni kazalniki*
Podjetniška zakonodaja	Slovenija	Število postopkov za ustanovitev podjetja (4) Število dni za ustanovitev podjetja (8)	Konkurenčna zakonodaja (54) Državno lastništvo podjetij (54)
	Avstrija	Konkurenčna zakonodaja (3)	Vladne subvencije (47) Število dni za ustanovitev podjetja (46)
	Italija	Število dni za ustanovitev podjetja (18) Število postopkov za ustanovitev podjetja (19)	Ustanovitev podjetja (52) Subvencije (50)

Legenda: * Uvrstitev izbranih kazalnikov je prikazana v oklepajih; lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 361–365.

Na podpodročju delovnopравnih predpisov, ki je prikazano v Tabeli 16, je na uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v letu 2010 najbolj vplival kazalnik stroški odpuščanja. Kljub temu, da je bil to najbolj uvrščeni kazalnik na tem podpodročju se uvrstitve med državami precej razlikujejo. Na primer Italija je bila za 23 mest bolj uvrščena od Slovenije, Avstrija pa kar za 32 mest bolj kot Slovenija. Čeprav je omenjeni kazalnik pozitivno vplival na uvrstitev konkurenčnosti, bi lahko predvsem iz Avstrije ponovno prenesli dobre prakse v Slovenijo in Italijo. Na drugi strani je v letu 2010 v Sloveniji in Italiji na uvrstitev na podpodročju delovnopравnih predpisov najslabše vplival kazalnik delovnopравni predpisi, ki je bil hkrati tudi eden izmed najbolj uvrščenih v Avstriji. Omenjen kazalnik je bil v Avstriji kar za 43 mest bolj uvrščen kot v Sloveniji in za 31 mest bolj kot v Italiji. Tudi na tem področju bi bilo koristno prenesti dobre prakse iz Avstrije v Slovenijo in Italijo in tako izboljšati položaj konkurenčnosti gospodarstva.

Tabela 16: Najbolje in najslabše uvrščeni kazalniki področja delovnopравnih predpisov po IMD v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010

Poddejavnik	Država	Delovnopравni predpisi	
		Najbolje uvrščeni kazalniki*	Najslabše uvrščeni kazalniki*
Podjetniška zakonodaja	Slovenija	Stroški odpuščanja (36)	Zakonodaja o brezposelnosti (57) Delovnopравni predpisi (57)
	Avstrija	Stroški odpuščanja (4) Delovnopравni prepisi (14)	Imigracijska zakonodaja (46)
	Italija	Stroški odpuščanja (13)	Delovnopравni predpisi (45)

Legenda: * Uvrstitev izbranih kazalnikov je prikazana v oklepajih; lestvica konkurenčnosti IMD v letu 2010 vključuje 58 držav.

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 366–368.

2.3.3.2 Odločilni dejavniki konkurenčnosti javne uprave po metodologiji WEF

Po metodologiji WEF so bili pri proučevanju kakovosti javne uprave v letu 2010 upoštevani kazalniki področja institucij. Najboljše in najslabše uvrstitve pri kazalnikih področja institucij kažejo zopet na podobno sliko kot pri metodologiji IMD, da bi se proučevane države lahko posluževale prenosa dobrih praks med seboj in s tem izboljšale svoj položaj konkurenčnosti gospodarstva.

Tabela 17 prikazuje, da je bil kazalnik zaščita interesov malih delničarjev najslabše uvrščeni kazalnik v Sloveniji v letu 2010 na področju institucij, prav tako je bil ta kazalnik eden izmed slabše uvrščenih kazalnikov v Avstriji, vendar se je v Avstriji kljub temu uvrstil za kar 81 mest višje kot v Sloveniji. Podobno sliko kaže kazalnik ovire vladnih predpisov, ki se je v letu 2010 na področju institucij kot najslabše uvrščeni kazalnik pokazal v Italiji ter kot eden najslabše uvrščenih v Avstriji. Zopet pa je bila razlika v uvrstitvi kazalnika v Italiji in Avstriji precejšnja. Kazalnik se je v Avstriji namreč uvrstil za 94 mest višje kot v Italiji. Nekoliko drugačno sliko kaže kazalnik zaščita investitorjev, ki je bil eden najbolj uvrščenih kazalnikov na področju institucij v Sloveniji v letu 2010, medtem ko se je le-ta v Avstriji pokazal kot najslabše uvrščeni kazalnik na omenjenem področju. Avstrija je bila leta 2010 pri tem kazalniku uvrščena kar za 89 mest nižje kot Slovenija. Zaščita investitorjev se v letu 2010 kaže tudi kot eden najbolj uvrščenih kazalnikov v Italiji, vendar je bil za 25 mest nižje uvrščen od Slovenije. Uvrstitve na svetovni lestvici WEF na področju institucij v letu 2010

kažejo, da bi Slovenija lahko prevzela dobre prakse Avstrije na področjih zaščite interesov malih delničarjev, Italija pa na področju ovir vladnih predpisov. Nasprotno bi Avstrija lahko prevzela dobre prakse Slovenije na področju zaščite investitorjev.

Tabela 17: Pregled najboljše in najslabše uvrščenih kazalnikov izbranega področja konkurenčnosti javne uprave po WEF v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010

Institucije	Najbolje uvrščeni kazalniki*	Najslabše uvrščeni kazalniki*
Slovenija	Poslovni stroški zaradi terorizma (10) Poslovni stroški zaradi kriminala in nasilja (19) Zaščita investitorjev (20)	Zaščita interesov malih delničarjev (119) Učinkovitost upravljanja podjetij (118) Potratnost vlade (92)
Avstrija	Lastninske pravice (7) Poslovni stroški zaradi terorizma (7) Učinkovitost zakonodaje pri izpodbijanju predpisov (10)	Zaščita investitorjev (109) Ovire vladnih predpisov (39) Zaščita interesov malih delničarjev (38)
Italija	Zanesljivost policijskih storitev (44) Zaščita investitorjev (45) Zaščita intelektualne lastnine (61)	Ovire vladnih predpisov (133) Organizirano nasilje (130) Učinkovitost zakonodaje pri reševanju sporov med podjetji (129)

Legenda: * Uvrstitev izbranih kazalnikov je prikazana v oklepajih; lestvica konkurenčnosti WEF v letu 2010 vključuje 139 držav.

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 87, 193, 301.

Na podlagi primerjave izbranih kazalnikov kakovosti javne uprave po metodologiji IMD in WEF v Sloveniji, Avstriji in Italiji v letu 2010 lahko zaključimo, da so na uvrstitev proučevanih držav na svetovnih lestvicah konkurenčnosti na področjih, ki kažejo kakovost delovanja javne uprave, predvsem negativno vplivali nekateri enaki dejavniki, vendar so bile kljub temu razlike v uvrstitvah pri posameznih kazalnikih med proučevanimi državami precej velike. Glede na uvrstitve kazalnikov v letu 2010 lahko sklepamo, da je bilo delovanje javne uprave v Avstriji bolj kakovostno kot v Sloveniji in Italiji. Večje razlike v uvrstitvah enakih kazalnikov so se v letu 2010 namreč pokazale predvsem v razmerju Avstrija – Slovenija in Avstrija – Italija, medtem ko so bile razlike med Slovenijo in Italijo manjše. Avstrija je bila, na primer kljub slabše uvrščenim kazalnikom še vedno precej višje uvrščena kot Slovenija in Italija pri enakih kazalnikih. Iz tega sledi, da je druga hipoteza, ki se glasi, kakovost javne

uprave v Sloveniji je manjša kot v Avstriji in približno na enakem nivoju kot v Italiji, potrjena.

Omenjene težave in ovire, ki so v letu 2010 vplivale na nižjo kakovost javne uprave Slovenije, Avstrije in Italije, bi lahko postopoma zmanjšali ali celo odpravili s pomočjo uspešnega prenosa dobrih praks preko čezmejnega sodelovanja med proučevanimi državami. S tem bi zvišali kakovost delovanja javne uprave, kar bi izboljšalo konkurenčnost poslovnega okolja, to pa bi posledično zvišalo tudi konkurenčnost celotnega gospodarstva. V nadaljevanju je predstavljena raziskava o čezmejnem sodelovanju med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na področju Alpe-Jadran, katere rezultati pokažejo, da čezmejno sodelovanje, predvsem preko prenosa znanja, izkušenj in dobrih praks, lahko prispeva k višji kakovosti javne uprave in posledično k večji konkurenčnosti gospodarstva.

3 PRIMERJALNA ANALIZA PRENOSA DOBRIH PRAKS PRI ČEZMEJNEM SODELOVANJU SLOVENIJE, AVSTRIJE IN ITALIJE Z NAMENOM POVEČANJA KAKOVOSTI JAVNE UPRAVE TER KONKURENČNOSTI GOSPODARSTVA

Čezmejno sodelovanje je predmet številnih političnih, ekonomskih in socialnih dejavnikov vpliva. Te dejavnike lahko razdelimo na zunanje in notranje. Zunanji dejavniki se kažejo kot mednarodni politični odnosi, ki vključujejo svetovne trende in dvo-narodne vidike. Notranji dejavniki pa predvsem oblikujejo čezmejna območja, kot so: lokalna inovativnost in podjetništvo, decentralizirane administrativne strukture, odprtost do novih stikov, sodelovanje in partnerstvo na obeh straneh, obstoječi intelektualni potencial in znanje tujih jezikov (Strykiewicz & Tölle, 2009, str. 19).

Čezmejno sodelovanje vključuje veliko ravni sodelovanja med regijami dveh mejnih držav. Odvija se lahko v kratkoročnih ali dolgoročnih oblikah sodelovanja, ki zajemajo različna tematska področja. Oblike čezmejnega sodelovanja se razlikujejo glede na področja sodelovanja, institucionalni okvir, zmogljivosti, zmožnosti delovanja na določenih področjih politik in glede na akterje, vključene v čezmejno sodelovanje. Najpogostejša področja čezmejnega sodelovanja so regionalni razvoj, gospodarski razvoj, transport in promet, varstvo okolja, kultura in šport, zdravstvo, turizem in prosti čas, inovacije in tehnologija ter izobraževanje in komunikacija (Engl, 2009, str. 4–7). Kultura se je pojavila kot ustanovitelj, aktivator in namen razvoja v čezmejnih območjih. Kulturno čezmejno sodelovanje pokriva vsa področja sodelovanja in daje temelj za povezave in interakcije. Brez krepitve kulturnega čezmejnega sodelovanja ni mogoče graditi močnih povezav in sodelovanj med sosednjimi območji (Stojkov & Nikolov, 2009, str. 26–27). Cilj čezmejnega sodelovanja je razvoj sodelujočih oblik, postopkov in instrumentov, ki omogočajo odpravo ovir. Glavni cilj je prekoračiti meje in zmanjšati njihovo pomembnost (Medeiros, 2010, str. 435–436). Čezmejno sodelovanje tako pomaga premagati strukturne pomanjkljivosti, ki so prisotne predvsem

zaradi lokacije na robu države. Lokalni igralci na obeh straneh meje se hitro zavedajo, da delujejo pod različnimi sistemi, vendar se srečujejo s podobnimi težavami in interesi. Z namenom premagati oziroma odpraviti te težave, lahko obmejna območja združijo skupne moči in skupaj poiščejo praktične in hitre rešitve (Ležaić, 2010, str. 10). Čezmejno sodelovanje nudi priložnosti za družbeni, ekonomski in organizacijski razvoj v obmejnih območjih. Čezmejno sodelovanje naredi obmejna območja bolj konkurenčna, gospodarsko vzdržna in integrirana (Cividin, 2006, str. 9). Čezmejno sodelovanje je postalo ključni dejavnik konkurenčnosti gospodarstva obmejnih območij. Čezmejno sodelovanje podjetij še posebej spodbuja nastajanje konkurenčnih prednosti gospodarstva. Glavni lokacijski dejavnik v okviru čezmejnega sodelovanja je razvoj institucionalnih kapacitet in zmožnost delovanja na strani političnih in administrativnih oblasti. Izziv, ki se pojavlja, je prepoznati številne načine, v katerih sodelujejo evropski, nacionalni in regionalni elementi pri oblikovanju meja znotraj ali med različnimi političnimi kulturami (Leick, 2011, str. 162; Liikanen, 2010, str. 17; Roeber, 2010, str. 1).

Čezmejno sodelovanje ima veliko prednosti. Spodbuja povezovanje med regijami, občinami in institucijami, kar omogoča osnovo za ciljno usmerjeno komunikacijo in sodelovanje ter pomaga zožiti pomanjkanje informacij o sosednji državi. Spodbuja izmenjavo in prenos izkušenj in znanja ter prispeva k reševanju vsakodnevnih težav na lokalni in regionalni ravni. Čezmejno sodelovanje je pomemben dejavnik konkurenčnosti gospodarstva na obmejnih območjih in prispeva k njihovi večji prepoznavnosti. Velika in srednje velika podjetja tudi vedno pogosteje sodelujejo v okviru čezmejnih mrež, saj so prednosti takega delovanja velike. Poleg prednosti, se pri čezmejnem sodelovanju srečujemo tudi z ovirami in pomanjkljivostmi. Spodbude in oblike čezmejnega sodelovanja pogosto nimajo urejenih ustreznih institucionalnih pogojev. Partnerji v čezmejnem sodelovanju se srečujejo z različnimi administrativnimi asimetrijami, jezikovnimi ovirami in pomanjkanjem človeških virov. Partnerji v čezmejnem sodelovanju pogosto gledajo le na enostranski namen doseganja določenih kriterijev za pridobitev evropskih sredstev in ne posvečajo toliko pozornosti pravemu in ključnemu interesu sodelovanja. Kvalifikacija sodelujočih oseb in organizacija oblik čezmejnega sodelovanja je pogosto pomanjkljiva, prav tako se srečujejo s pomanjkanjem potrebnih finančnih sredstev za izvedbo skupnih projektov, kar lahko vodi do tekmovanja med sosednjimi lokalnimi skupnostmi. Veliko čezmejnih sodelovanj je odvisnih le od zunanjih finančnih sredstev in se pogosto končajo, ko se sredstva porabijo. Vse te pomanjkljivosti lahko vodijo do razočaranj med akterji čezmejnega sodelovanja in lahko celo zabrišejo prednosti (Bufon & Markelj, 2010, str. 24–25; Knippschild, 2009, str. 13, 15; Lungwitz, Le & Campagna, 2006, str. 372).

3.1 Raziskava »Čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na območju Alpe-Jadran« in vloga javne uprave

Čezmejno sodelovanje lahko vpliva na večjo kakovost javne uprave in posledično na večjo konkurenčnost gospodarstva. Z izboljšanjem upravnih procesov preko čezmejnega sodelovanja lahko dosežemo večjo kakovost javne uprave, predvsem s prenosom dobrih praks med sosednjimi državami, z odpravo administrativnih ovir in s spremembami v zakonodaji. V letu 2010 je bila izvedena čezmejna raziskava na temo čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na območju Alpe-Jadran, podrobneje, med Slovenijo, Koroško v Avstriji in Furlanijo Julijsko Krajino v Italiji. Pri raziskavi so sodelovali Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani, Carinthia University of Applied Sciences (Avstrija) in inštitut Forser (Italija).

Namen raziskave je bil primerjati stanje na področju čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije (Koroška) in Italije (Furlanija Julijska Krajina) na območju Alpe-Jadran ter omogočiti boljše možnosti za prihodnje čezmejno sodelovanje in odpravo administrativnih ovir.

Cilj raziskave je bil ugotoviti trenutno stanje in nadaljnje možnosti čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo (Koroška) in Italijo (Furlanija Julijska Krajina) na območju Alpe-Jadran, odkriti potencialne administrativne ovire pri čezmejnem sodelovanju in možnosti za njihovo zmanjšanje oziroma odstranitev, ugotoviti področja in dejavnosti čezmejnega sodelovanja in prednosti čezmejnega sodelovanja za posamezno proučevano državo.

V raziskovalni vzorec so bile vključene organizacije iz javne uprave na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, gospodarske zbornice, nevladne organizacije, podjetja in drugi, saj smo želeli dobiti celovit pogled na čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo (Koroška) in Italijo (Furlanija Julijska Krajina) na območju Alpe-Jadran, tako s strani javnega kot zasebnega sektorja. Vzporedno smo v vseh treh državah vsem vključenim organizacijam po elektronski pošti poslali dopis s prošnjo k sodelovanju pri raziskavi in povezavo na spletni anketni vprašalnik. Elektronsko sporočilo z dopisom je bilo posredovano tisoč naslovnikom v vsaki od proučevanih držav, petsto profitnim in petsto neprofitnim organizacijam, v drugi polovici julija 2010, odgovore pa smo zbirali do novembra 2010. Do vključno 10. novembra 2010 je bilo v vseh treh državah izpolnjenih skupaj 421 spletnih anketnih vprašalnikov. Na anketo se je tako odzvalo le okoli 15 % vseh povabljenih k sodelovanju.

3.2 Metodologija

Za empirično raziskovanje v magistrskem delu je bil izdelan standardiziran spletni anketni vprašalnik v treh jezikih, slovenskem, nemškem in italijanskem. Idejna zasnova oblike in vsebine vprašalnika je bila postavljena na srečanju partnerjev s Carinthia University of Applied Sciences iz Avstrije, inštituta Forser iz Italije in Fakultete za Upravo iz Slovenije

aprila 2010 v Vidmu. Vprašalnik je bil nato večkrat dopolnjen in izoblikovan preko elektronskega sodelovanja med partnerji. Vsak partner je končno verzijo vprašalnika prevedel v svoj jezik. S strani vsakega partnerja je bil nato izbranim organizacijam posredovan dopis s prošnjo k sodelovanju pri raziskavi in spletno povezavo na spletni vprašalnik.

Vprašalnik je sestavljalo 24 vprašanj, ki so bila razdeljena na šest vsebinskih sklopov. Prvi vsebinski sklop je obsegal informacije o anketirancu. Sledil je drugi sklop splošnih vprašanj, ki so se nanašali na že morebitno čezmejno sodelovanje, na področja in glavne poudarke čezmejnega sodelovanja, vrsto sodelovanja, splošno oceno in načrte čezmejnega sodelovanja. Tretji vsebinski sklop je zastavljal vprašanja o pričakovanjih pri čezmejnem sodelovanju, in sicer smer razvoja, vloga, pomembnost čezmejnega sodelovanja in področja sodelovanja v prihodnosti. Četrty sklop je zajemal vprašanja o dejavnikih spodbujanja čezmejnega sodelovanja in prednostih čezmejnega sodelovanja, peti sklop je spraševal po ovirah za uspešno čezmejno sodelovanje in šesti sklop je poskušal zbrati predloge za izboljšanje čezmejnega sodelovanja. Vprašalnik je vključeval vprašanja različnih tipov: izbirni tip (ponekod je bilo možnih tudi več odgovorov), lestvice od 1 do 5 in odprta vprašanja. Uporabljen je bil predvsem kvantitativni pristop zaradi možnosti mednarodne primerjave podatkov. Podatki so se zbirali v vsaki državi posebej. Analiza podatkov vseh treh držav je bila narejena združeno v enem vzorcu s pomočjo uporabe statističnega programa SPSS.

V magistrskem delu so rezultati raziskave prikazani le na podlagi odgovorov izbranih 13 vprašanj, ki se vsebinsko najbolj povezujejo s tematiko predhodnjih dveh poglavij magistrskega dela o konkurenčnosti gospodarstev in kakovosti javne uprave.

3.3 Rezultati raziskave

3.3.1 Struktura vzorca

V raziskavi je skupaj v vseh treh državah sodelovalo 421 anketirancev, kar prikazuje Tabela 18. Vseh 421 izpolnjenih vprašalnikov je bilo veljavnih. Zaradi razlik v populaciji proučevanih področij je v Sloveniji sodelovalo 181 anketirancev, v Avstriji na Koroškem 103 anketiranci in v Italiji v Furlaniji Julijski Krajini 137 anketirancev.

V nadaljevanju bo namesto poimenovanja regij, Koroška in Furlanija Julijska Krajina, ki sta bili vključeni v raziskavo poleg Slovenije, zaradi lažje povezave s predhodnjima poglavjema magistrskega dela, uporabljeno širše poimenovanje, Avstrija in Italija.

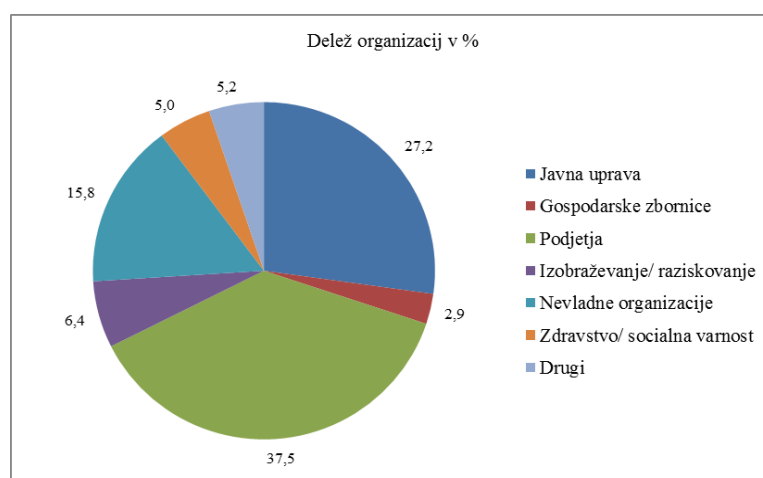
Tabela 18: Struktura vzorca

Vrsta organizacije	Slovenija		Avstrija		Italija		Skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Javna uprava	37	20,5	44	42,8	33	24,1	114	27,2
Gospodarske zbornice	3	1,7	1	1,0	8	5,8	12	2,9
Podjetja	51	28,2	37	35,9	70	51,1	158	37,5
Izobraževanje/raziskovanje	21	11,6	2	1,9	4	2,9	27	6,4
Nevladne organizacije	56	30,9	9	8,7	2	1,5	67	15,8
Zdravstvo/socialna varnost	10	5,5	1	1,0	10	7,3	21	5,0
Drugi	3	1,7	9	8,7	10	7,3	22	5,2
Skupaj	181	100,0	103	100,0	137	100,0	421	100,0

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 1.

Tabela 18 kaže, da je največ anketirancev v Sloveniji sodelovalo iz nevladnih organizacij, v Avstriji iz organizacij javne uprave in v Italiji iz podjetij. V Sloveniji so nevladnim organizacijam sledili anketiranci iz podjetij in javne uprave, v Avstriji iz podjetij in nevladnih organizacij ter v Italiji iz javne uprave ter zdravstva in socialne varnosti. Razlike v sami strukturi vzorca posameznih proučevanih držav zato vplivajo tudi na rezultate raziskave, še zlasti pri odgovorih o področjih in dejavnostih čezmejnega sodelovanja.

Slika 24: Struktura vzorca

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 1.

Gledano celotni vzorec raziskave na Sliki 24, je v podjetjih vprašalnik izpolnilo 37,5 % anketirancev, okoli 27 % anketirancev je sodelovalo iz institucij javne uprave, malo manj kot 16 % iz nevladnih organizacij, okoli 6 % iz področja raziskovanj in izobraževanja, 5 % s področja zdravstva in socialne varnosti ter okoli 3 % iz gospodarskih zbornic. Največ sodelujočih organizacij v raziskavi je bilo torej podjetij, katerih večina, ki je opredelila število zaposlenih, sodi med majhna in srednje velika podjetja (35,6 %), 29 % sodelujočih podjetij pa ima manj kot 10 zaposlenih, kar prikazuje Slika 25.

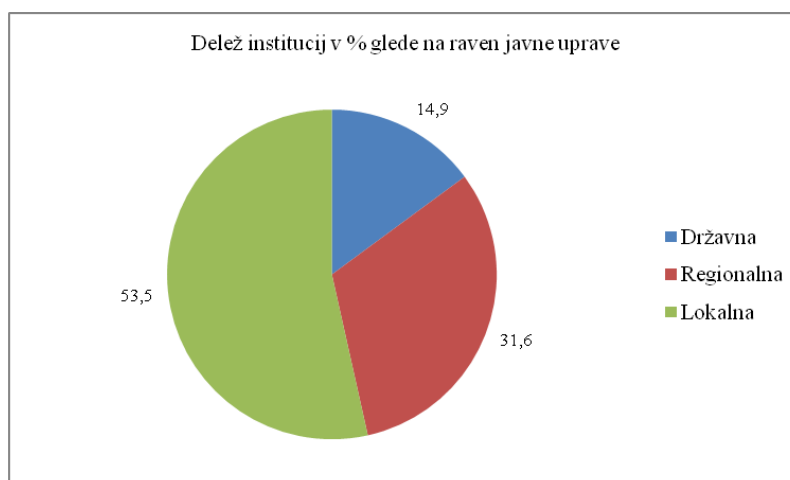
Slika 25: Struktura vzorca podjetij

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 2.

Na drugem mestu sodelujočih so bile institucije javne uprave, katerih največ, kar 53,5 %, je bilo z lokalne ravni, z regionalne ravni okoli 32 % in z državne ravni le okoli 15 %, kar je razvidno iz Slike 26.

Slika 26: Struktura vzorca javne uprave

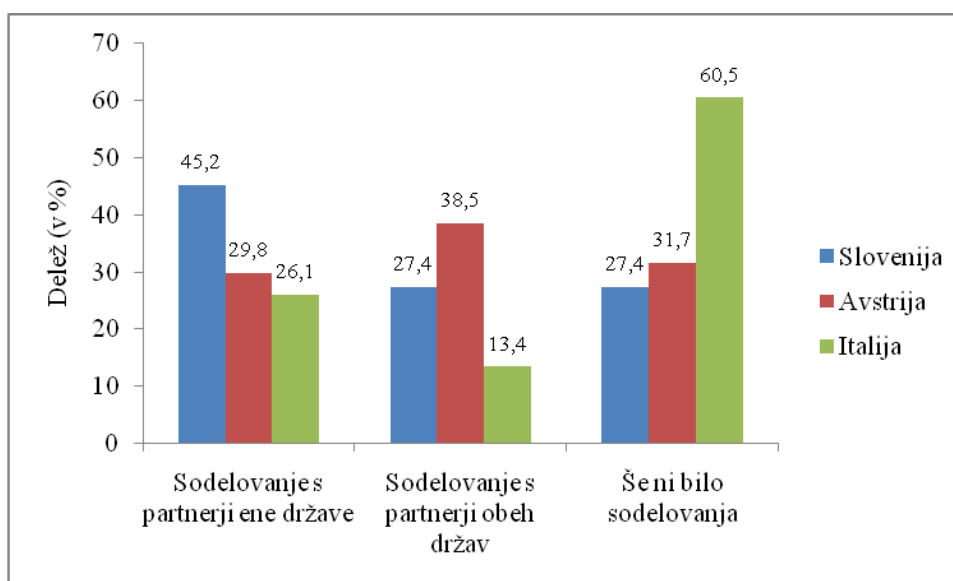

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 1.

3.3.2 Čezmejno sodelovanje Slovenije, Avstrije in Italije na območju Alpe-Jadran

Javna uprava na eni strani postavlja pravila za čezmejno sodelovanje, na drugi strani pa tudi sama sodeluje kot udeleženec čezmejnega sodelovanja. Za uspešno čezmejno sodelovanje in za pridobitev želenih rezultatov sodelovanja potrebujemo pogoje, postavljene s strani javnih oblasti. Izboljšanje kvalitete regulatornega okvirja, kot tudi odprava administrativnih bremen je v veliko primerih mogoče s pomočjo tesnega sodelovanja med akterji javnega sektorja v sosednjih regijah.

Slika 27: Dosedanje čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 2.

Slika 27 kaže, da je v Sloveniji okoli 72 % anketirancev že formalno ali neformalno sodelovalo s partnerji ene ali obeh sosednjih držav, v Avstriji okoli 68 % in v Italiji okoli 40 % anketirancev. V Sloveniji in Avstriji je torej večina anketirancev že čezmejno sodelovala, medtem ko v Italiji manj kot polovica anketiranih. Ker je večina anketirancev že čezmejno sodelovala z eno ali obema sosednjima državama, se je že srečala s težavami oziroma ovirami in prednostmi pri čezmejnem sodelovanju ter tako spoznala, kakšno vlogo ima pri tem javna uprava in na kakšen način lahko prispeva k boljšemu in uspešnejšemu čezmejnemu sodelovanju in posledično tudi k bolj konkurenčnemu gospodarstvu.

Slika 28: Področja čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji (skupaj)

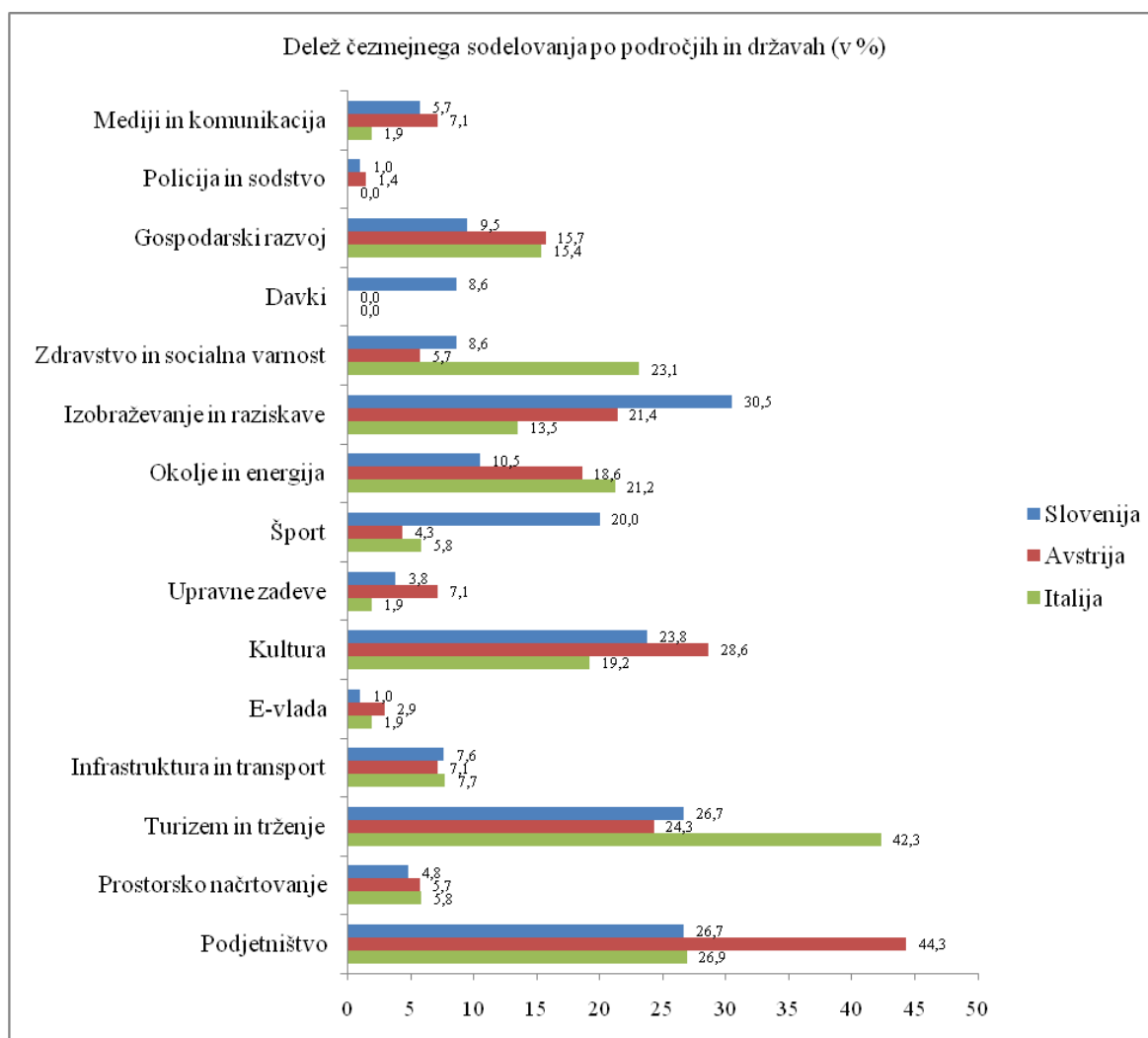

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 3.

Institucije v Sloveniji, Avstriji in Italiji, ki so že vzpostavile obliko čezmejnega sodelovanja znotraj območja Alpe-Jadran, so večinoma vključene v sodelovanje na področjih podjetništva, turizma in trženja, kulture, raziskav in izobraževanja ter gospodarskega razvoja. Področja, kjer je čezmejno sodelovanje najmanj prisotno, so policija in sodstvo, e-vlada, davki in upravne zadeve.

Slika 28 prikazuje, da je med anketiranimi institucijami v Sloveniji, Avstriji in Italiji bilo do sedaj največ čezmejnega sodelovanja na področju podjetništva, kjer so sodelovali v približno 32 % primerov, sledilo je področje turizma in trženja z 29,5 % sodelovanjem, kultura ter izobraževanje in šolanje z okoli 24 % sodelovanjem. Države so nekoliko manj čezmejno sodelovale na področjih okolja in energije, gospodarskega razvoja, športa, zdravstva in socialne varnosti ter infrastrukture in transporta, kjer se odstotki sodelovanja gibljejo med 7,5 % in 15,4 %. Najmanj pa so proučevane države do sedaj sodelovale na področjih prostorskega načrtovanja, medijev in komunikacije, upravnih zadev, davkov, e-vlade ter policije in sodstva, kjer so čezmejno sodelovale le med 0,9 % in 5,3 % primerov.

Slika 29: Področja čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji

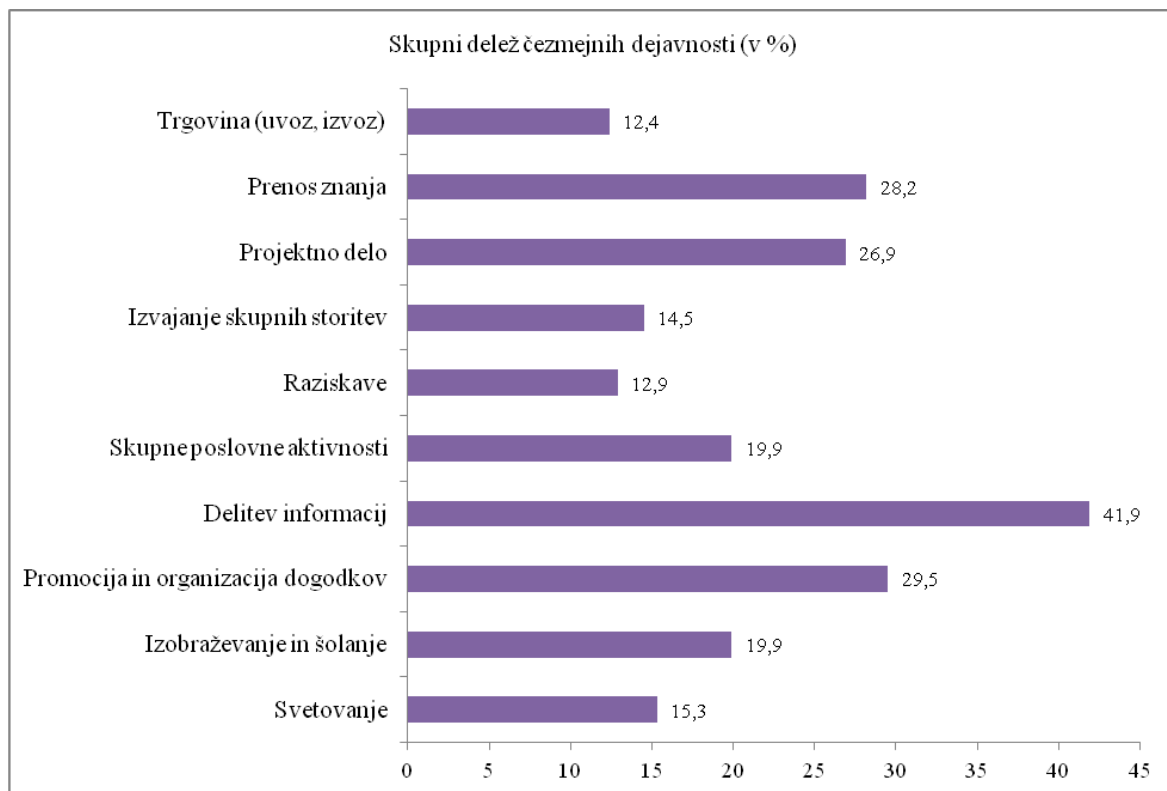

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 3.

Slika 29 prikazuje, da v Sloveniji anketirane institucije, ki so vključene v čezmejno sodelovanje z Avstrijo in/ali Italijo, največ sodelujejo na področjih izobraževanja in raziskav, podjetništva ter turizma in trženja. V Avstriji najpogosteje čezmejno sodelujejo s Slovenijo in/ali Italijo na področjih podjetništva, kulture ter turizma in trženja. V Italiji so najpogostejša področja čezmejnega sodelovanja s Slovenijo in/ali Avstrijo turizem in trženje, podjetništvo, zdravstvo in socialna varnost ter okolje in energija. Čezmejno sodelovanje je najmanj prisotno na področjih upravnih zadev, e-vlade, davkov, policije in sodstva. Iz rezultatov je razvidno, da čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na področjih podjetništva, turizma in trženja, kulture ter izobraževanja in raziskav dobro poteka, zato je potrebno tovrstno sodelovanje na omenjenih področjih ohraniti oziroma še bolj spodbujati, medtem ko je predvsem na področjih upravnih zadev, e-vlade, davkov ter policije in sodstva čezmejno sodelovanje potrebno spodbuditi in bolj razviti, saj so tovrstna področja pomembna pri delovanju javne uprave. Večje čezmejno sodelovanje na omenjenih področjih bi lahko

prineslo dobre izkušnje in rešitve mnogih težav s katerimi se srečuje javna uprava in posledično tudi ostali sektorji gospodarstva. Z odpravo nekaterih težav, ki se pojavljajo tako na strani javnega kot zasebnega sektorja, in z odpravo administrativnih ovir, lahko izboljšamo konkurenčnost poslovnega okolja in posledično tudi konkurenčnost celotnega gospodarstva.

Slika 30: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji (skupaj)

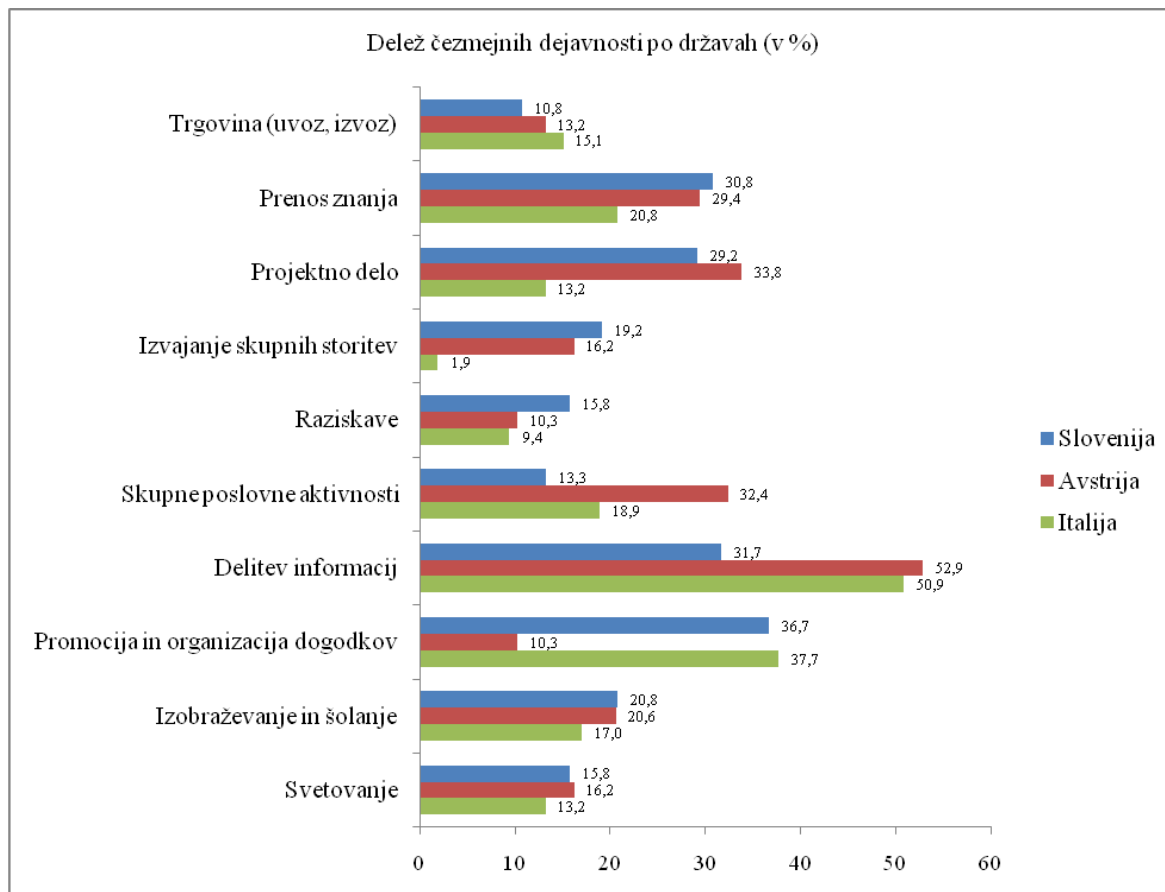

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 4.

Znotraj področij, kjer je čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo prisotno, je najbolj osredotočeno na dejavnosti, kot so: delitev informacij, prenos znanja, skupne poslovne aktivnosti, promocija in organizacija dogodkov, projektno delo ter izobraževanje in šolanje. Iz Slike 30 je razvidno, da skoraj 42 % vseh aktivnosti, ki potekajo v okviru čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, predstavlja delitev informacij med sosednjima državama. Sledita promocija in organizacija dogodkov, kar predstavlja skoraj 30 % vseh aktivnosti, in projektno delo, ki obsega skoraj 27 % vseh aktivnosti čezmejnega sodelovanja. Okoli 20 % predstavljajo aktivnosti na področju izobraževanja in šolanja ter na področju skupnih poslovnih aktivnosti. Manj kot 16 % pa predstavljajo čezmejne dejavnosti, kot so svetovanje, izvajanje skupnih storitev, raziskave in trgovina. Iz rezultatov je razvidno, da sta delitev informacij in prenos znanja zelo pogosti dejavnosti čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, kar posamezni državi prinaša velike prednosti, predvsem zopet v smislu odprave težav pri čezmejnem sodelovanju, odprave administrativnih ovir, izboljšanja

regulatornega okvirja, izboljšanja poslovnega okolja in posledično izboljšanja konkurenčnosti gospodarstva.

Slika 31: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 4.

Slika 31 kaže, da je Slovenija pri čezmejnem sodelovanju najbolj osredotočena na promocijo in organizacijo dogodkov, sledijo delitev informacij in prenos znanja, projektno delo ter izobraževanje in šolanje. V Avstriji približno polovica anketirancev pravi, da je pri čezmejnem sodelovanju v prvi vrsti osredotočena na delitev informacij, sledita projektno delo in skupne poslovne aktivnosti. Poleg tega so osredotočeni tudi na prenos znanja ter na izobraževanje in šolanje. Podobno tudi v Italiji pravijo, da je glavni poudarek čezmejnega sodelovanja na delitvi informacij, sledijo promocija in organizacija dogodkov, prenos znanja, skupne poslovne aktivnosti ter izobraževanje in šolanje. Najmanjši poudarek čezmejnih dejavnosti v Sloveniji je na področjih trgovine in skupnih poslovnih aktivnostih; v Avstriji na področjih promocije in organizacije dogodkov ter raziskav, v Italiji pa je najmanjši poudarek na področjih izvajanja skupnih storitev in raziskav. Čezmejno sodelovanje postaja vse bolj pomembno tako za učinkovitejše delovanje javne uprave kot tudi za ustvarjanje boljšega poslovnega okolja, zato smo anketirance povprašali tudi o pomembnosti čezmejnega sodelovanja za njihove organizacije v prihodnosti.

3.3.3 Pričakovanja pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije na območju Alpe-Jadran

Pričakovanja anketirancev o čezmejnem sodelovanju na območju Alpe-Jadran so zelo pozitivna. Tabela 19 prikazuje, da okoli 44 % anketirancev iz vseh treh proučevanih držav meni, da bo čezmejno sodelovanje za njih v prihodnosti zelo pomembno, okoli 27 % meni, da bo tovrstno sodelovanje pomembno in le okoli 16 % anketirancev je mnenja, da čezmejno sodelovanje v prihodnosti ne bo pomembno oziroma bo popolnoma nepomembno.

Tabela 19: Pomembnost čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji v prihodnosti

Pomembnost čezmejnega sodelovanja v prihodnosti	Slovenija (v %)	Avstrija (v %)	Italija (v %)	Skupaj (v %)
Zelo pomembno	40,1	49,5	44,0	44,5
Pomembno	26,6	34,0	19,0	27,1
Nevtralno	14,7	6,8	14,0	12,6
Nepomembno	16,4	5,8	12,0	12,6
Popolnoma nepomembno	0,6	3,9	7,0	3,2
Ni odgovora	1,7	0,0	4,0	1,9

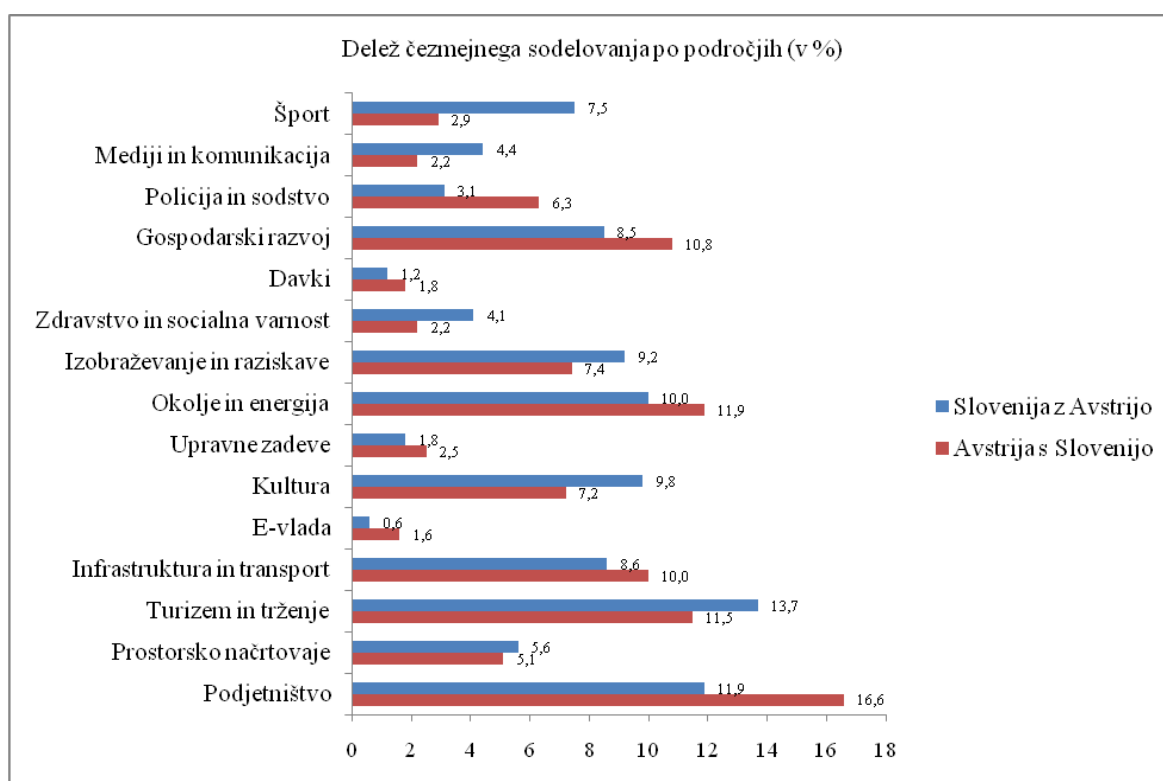
Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 10.

Tabela 19 kaže, da v Sloveniji okoli 67 % anketirancev meni, da bo čezmejno sodelovanje v prihodnosti zelo pomembno ali pomembno in le 17 % meni, da čezmejno sodelovanje ne bo pomembno oziroma bo popolnoma nepomembno. V Avstriji je okoli 83 % anketirancev mnenja, da bo čezmejno sodelovanje zelo pomembno ali pomembno v prihodnosti in le malo manj kot 10 % meni, da bo nepomembno ali popolnoma nepomembno. Podobni rezultati so vidni tudi za Italijo, in sicer 63 % anketirancev meni, da bo čezmejno sodelovanje v prihodnosti zelo pomembno ali pomembno ter 11 % anketirancev meni, da čezmejno sodelovanje ne bo pomembno ali bo popolnoma nepomembno. Rezultati so pokazali, da bo po mnenju organizacij, vključenih v raziskavo, čezmejno sodelovanje v prihodnosti pomembno, kjer lahko brezdvomno dodamo, da bo pomembno tako za organizacije same kot tudi za razvoj in konkurenčnost celotnega gospodarstva. Pri tem bo imela pomembno vlogo tudi javna uprava, predvsem pri oblikovanju regulatornega okvirja in pri odpravi administrativnih ovir, pri čemer pa si bo lahko sama pomagala tudi s čezmejnimi sodelovanjem, predvsem s prenosom znanja, dobrih praks in s skupnim reševanjem podobnih težav. Na podlagi rezultatov lahko potrdimo tretjo hipotezo, ki pravi, da bo čezmejno sodelovanje za Slovenijo, Avstrijo in Italijo v prihodnosti pomembno tako za javni kot zasebni sektor.

Področja, za katera anketirane organizacije menijo, da bodo v prihodnosti najpomembnejša pri čezmejnem sodelovanju, so: podjetništvo pri čezmejnem sodelovanju Slovenije z Avstrijo in Italijo ter Avstrije s Slovenijo in Italijo; turizem in trženje, okolje in energija ter

infrastruktura in transport pri čezmejnem sodelovanju med vsemi tremi proučevanimi državami; gospodarski razvoj pri čezmejnem sodelovanju Avstrije s Slovenijo in Italijo ter Italije s Slovenijo in Avstrijo in kultura pri čezmejnem sodelovanju Slovenije z Avstrijo in Italijo ter Italije s Slovenijo in Avstrijo.

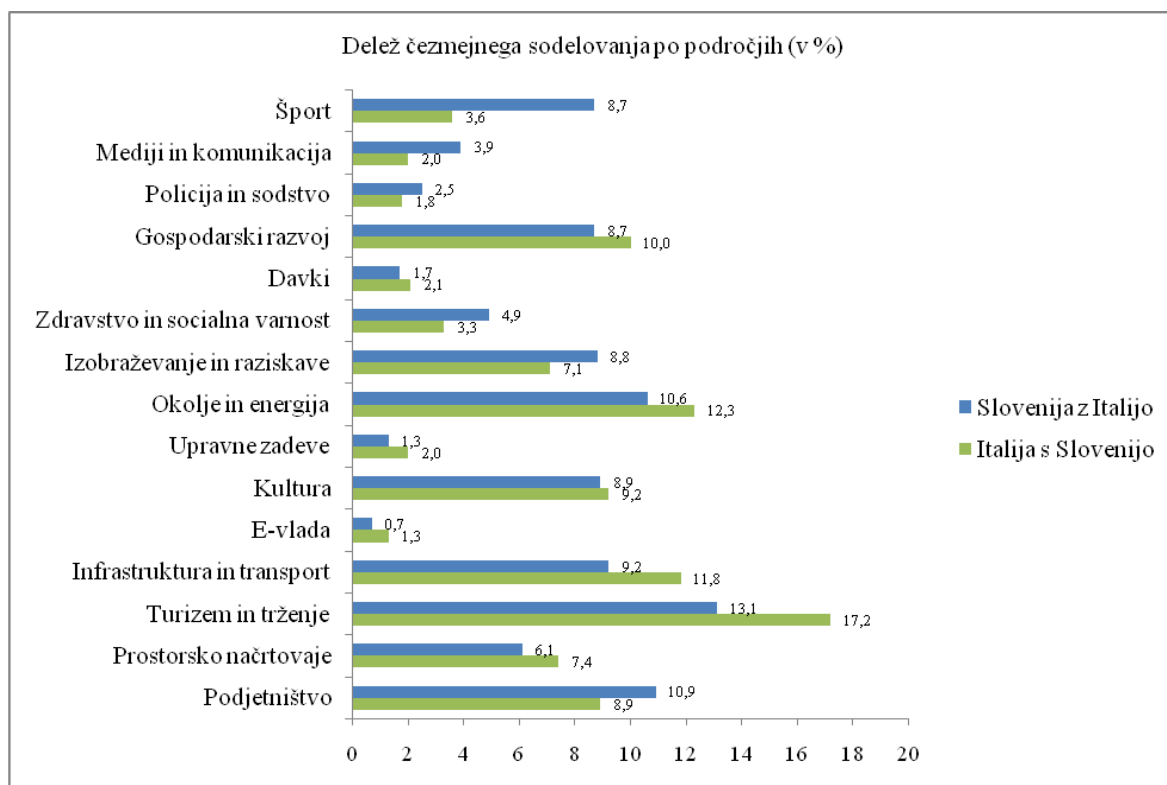
Slika 32: Področja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Avstrijo, ki bodo pomembna v prihodnosti

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 11–12.

Iz Slike 32 je razvidno, da bo pri čezmejnem sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo v prihodnosti za Slovenijo najpomembnejše področje čezmejnega sodelovanja z Avstrijo turizem in trženje, medtem ko v Avstriji menijo, da bo najpomembnejše področje sodelovanja s Slovenijo podjetništvo. Na drugo mesto so v Sloveniji postavili podjetništvo, v Avstriji pa okolje in energijo. Tretje mesto po mnenju slovenskih anketirancev zavzema okolje in energija in četrto mesto kultura. Na tretje mesto so Avstrijci postavili turizem in trženje in na četrto mesto gospodarski razvoj.

Slika 33: Področja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo, ki bodo pomembna v prihodnosti

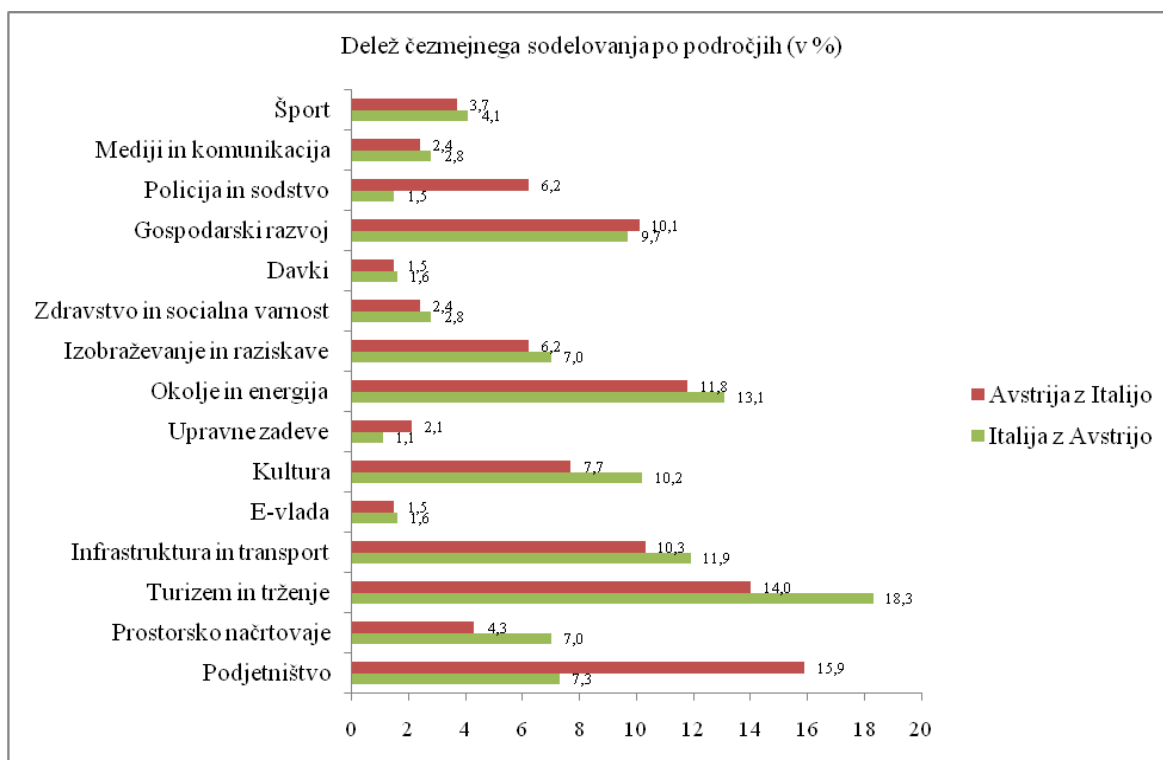

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 15–16.

Pri čezmejnem sodelovanju med Slovenijo in Italijo, kar prikazuje Slika 33, Slovenija prav tako kot pri sodelovanju z Avstrijo na prvo mesto področij sodelovanja z Italijo v prihodnosti postavlja turizem in trženje. Tudi Italija v sodelovanju s Slovenijo na prvem mestu vidi turizem in trženje. Na drugem mestu je po mnenju anketirancev iz Slovenije podjetništvo, v Italiji pa okolje in energija. Tretje mesto pri sodelovanju Slovenije z Italijo zaseda okolje in energija, pri sodelovanju Italije s Slovenijo pa infrastruktura in transport. Infrastrukturo in transport Slovenija postavlja na četrto mesto, Italija pa na četrto mesto postavlja gospodarski razvoj.

Glede čezmejnega sodelovanja med Avstrijo in Italijo, kar je razvidno iz Slike 34, v Avstriji menijo, da bo v prihodnosti najpomembnejše področje sodelovanja z Italijo podjetništvo, medtem ko v Italiji pravijo, da bo najpomembnejše področje sodelovanja z Avstrijo turizem in trženje. Na drugo mesto v Avstriji postavljajo turizem in trženje, v Italiji pa okolje in energijo. Avstrija meni, da bo okolje in energija tretje najpomembnejše področje sodelovanja z Italijo, Italija pa meni, da bo na tretjem mestu sodelovanja z Avstrijo področje infrastrukture in transporta. Četrto mesto bo po mnenju Avstrijcev v prihodnjem sodelovanju z Italijo zasedla infrastruktura in transport, po mnenju Italijanov pa kultura.

Slika 34: Področja čezmejnega sodelovanja med Avstrijo in Italijo, ki bodo pomembna v prihodnosti

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 13–14.

Iz Tabele 20 je razvidno, da se turizem in trženje kažeta kot najpomembnejše področje za čezmejno sodelovanje Slovenije z Avstrijo in Italijo kot tudi Italije s Slovenijo in Avstrijo v prihodnosti. Čezmejno sodelovanje Avstrije s Slovenijo in Italijo pa naj bi bilo v prihodnosti najpomembnejše na področju podjetništva. Podjetništvo je drugo najpomembnejše področje čezmejnega sodelovanja v prihodnosti za Slovenijo z Avstrijo in Italijo, medtem ko se podjetništvo ne kaže kot eno najpomembnejših področij v Italiji. Kljub temu, lahko na podlagi rezultatov raziskave zaključimo, da je podjetništvo eno izmed najpomembnejših področij čezmejnega sodelovanja v prihodnosti, predvsem za Avstrijo in Slovenijo, pri čemer ima veliko vlogo predvsem javna uprava s svojim regulatornim okvirjem. Iz tega vidika je sodelovanje javne uprave pri čezmejnem sodelovanju še kako pomembno, predvsem v smislu odprave administrativnih ovir. S tem lahko omogočimo lažje in bolj uspešno čezmejno sodelovanje na področju podjetništva in posledično tudi na ostalih področjih in tako izboljšamo konkurenčnost celotnega gospodarstva.

Tabela 20: Najpomembnejša področja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo v prihodnosti

Slovenija z Avstrijo		Avstrija s Slovenijo	
1.	Turizem in trženje	1.	Podjetništvo
2.	Podjetništvo	2.	Okolje in energija
3.	Okolje in energija	3.	Turizem in trženje
4.	Kultura	4.	Gospodarski razvoj
Slovenija z Italijo		Italija s Slovenijo	
1.	Turizem in trženje	1.	Turizem in trženje
2.	Podjetništvo	2.	Okolje in energija
3.	Okolje in energija	3.	Infrastruktura in transport
4.	Infrastruktura in transport	4.	Gospodarski razvoj
Avstrija z Italijo		Italija z Avstrijo	
1.	Podjetništvo	1.	Turizem in trženje
2.	Turizem in trženje	2.	Okolje in energija
3.	Okolje in energija	3.	Infrastruktura in transport
4.	Infrastruktura in transport	4.	Kultura

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 11–16.

3.3.4 Prednosti čezmejnega sodelovanja za konkurenčnost gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije ter dejavniki spodbujanja čezmejnega sodelovanja

Rezultati raziskave so pokazali, da čezmejno sodelovanje prinaša veliko prednosti tako za celotno gospodarstvo kot tudi za posamezne organizacije v vseh treh proučevanih državah. Prednosti, ki jih lahko izpostavimo v vseh treh proučevanih državah so predvsem v gospodarskem razvoju, razvoju podjetij, prenosu znanja, izkušenj in dobrih praks, boljšemu sodelovanju in povezovanju, boljših možnostih za projekte in boljšem dostopu do finančnih virov.

Tabela 21: Splošne prednosti čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije

Splošne prednosti čezmejnega sodelovanja			
Razvrstitev	Slovenija	Avstrija	Italija
1.	Gospodarski razvoj	Prenos znanja in izkušenj	Prenos znanja, izkušenj, dobrih praks
2.	Razvoj podjetij	Kulturna obogatitev	Razvoj podjetij
3.	Prenos znanja, izkušenj, dobrih praks	Gospodarski razvoj	Tržne priložnosti

se nadaljuje

nadaljevanje

Splošne prednosti čezmejnega sodelovanja			
Razvrstitev	Slovenija	Avstrija	Italija
4.	Boljše sodelovanje in povezovanje	Boljši medsebojni odnosi	Gospodarski razvoj
5.	Kulturni razvoj in obogatitev	Razvoj regije	Integracija, izmenjava kultur
6.	Več možnosti za pridobitev finančnih sredstev	Razvoj podjetij	Večja produktivnost
7.	Učinkovit trg dela	Razvoj novih sodelovanj in projektov	Družbeni razvoj
8.	Internacionalizacija, mreženje	Boljše znanje tujih jezikov	Razvoj turizma

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 21.

Pri splošnih prednostih, prikazanih v Tabeli 21, so vse tri države izpostavile gospodarski razvoj, razvoj podjetij, prenos znanja, izkušenj in dobrih praks, boljše povezovanje in medsebojne odnose ter kulturni razvoj kot glavne prednosti. V Sloveniji je največ anketirancev izpostavilo prednost gospodarskega razvoja, nato pa prednost razvoja podjetij ter prenos znanja, izkušenj in dobrih praks. V Avstriji se kot največja prednost kaže prenos znanja in izkušenj, sledita kulturna obogatitev in gospodarski razvoj. V Italiji prav tako na prvo mesto postavljajo prenos znanja, izkušenj in dobrih praks, sledita razvoj podjetij in gospodarski razvoj. Poleg skupnih prednosti, ki so jih izpostavile vse tri proučevane države, je Slovenija izpostavila še boljše možnosti za pridobivanje finančnih sredstev, bolj učinkovit trg dela, internacionalizacijo in mreženje, Avstrija razvoj novih projektov, okrepitev regije in boljše znanje tujih jezikov ter Italija večjo produktivnost, več tržnih priložnosti in razvoj turizma.

Poleg splošnih prednosti čezmejnega sodelovanja za gospodarstvo, smo anketirance povprašali tudi, katere prednosti čezmejno sodelovanje prinaša za njihove organizacije. Odgovori so precej podobni odgovorom za splošne prednosti. Zopet se predvsem izpostavlja prenos znanja, izkušenj in dobrih praks, razvoj organizacije in trga, več možnosti za pridobitev projektov, boljše možnosti za pridobitev finančnih virov, višja zaposlenost in izmenjava kultur. Slovenija poleg že omenjenih prednosti organizacije izpostavlja še odpravo administrativnih ovir, kjer so anketiranci poudarili iskanje skupnih rešitev na področju zakonodaje, poenostavitev upravnih postopkov in izmenjavo tehničnih predpisov. Rezultati torej kažejo, da čezmejno sodelovanje lahko prispeva k večji konkurenčnosti poslovnega okolja in gospodarstva kot celote. Prednosti same po sebi niso dovolj, čezmejno sodelovanje mora biti uspešno, da končni rezultat lahko prispeva k večji konkurenčnosti poslovnega okolja in gospodarstva. Anketiranci so kot glavne dejavnike spodbujanja čezmejnega

sodelovanja opredelili izkušnje sodelovanja vključenih partnerjev, dobre medsebojne odnose, skupne interese in težave, možnosti financiranja sodelovanja in poznavanje jezika. Poleg naštetih dejavnikov čezmejno sodelovanje spodbujajo tudi pozitivne izkušnje predhodnih sodelovanj, potreba po spodbujanju gospodarskega razvoja, nizki transakcijski stroški in vključenost strokovnjakov za čezmejno sodelovanje.

Tabela 22: Dejavniki spodbujanja čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije

Dejavnik	Povprečna ocena od 1 do 5*			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Velikost področja sodelovanja	3,2	3,2	3,3	3,2
Izkušnje sodelovanja vključenih partnerjev	4,1	3,7	4,0	4,0
Dobri medsebojni odnosi	4,3	4,2	4,2	4,2
Skupni interesi in težave	4,3	4,1	4,1	4,2
Obstoj mednarodnih organizacij	3,2	3,6	3,7	3,5
Jezikovne in kulturne podobnosti	3,5	3,4	3,4	3,4
Poznavanje jezika	4,2	4,0	3,9	4,0
Potreba po spodbujanju gospodarskega razvoja	3,9	3,9	3,9	3,9
Pozitivne izkušnje predhodnih sodelovanj	4,0	3,7	3,7	3,8
Možnosti financiranja sodelovanja	4,2	4,0	4,2	4,2
Nizki transakcijski stroški	3,6	4,0	3,9	3,8
Podobne podjetniške strukture	3,6	3,4	3,5	3,5
Podobne lokalne in regionalne upravne strukture	3,5	3,3	3,5	3,4
Obstoj strokovnjaka za čezmejno sodelovanje znotraj organizacije	3,8	3,7	3,9	3,8
Možnosti zunanjih strokovnjakov za čezmejno sodelovanje	3,4	3,5	3,7	3,5

Legenda: * 1...ni pomembno; 5...zelo pomembno.

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 18–20.

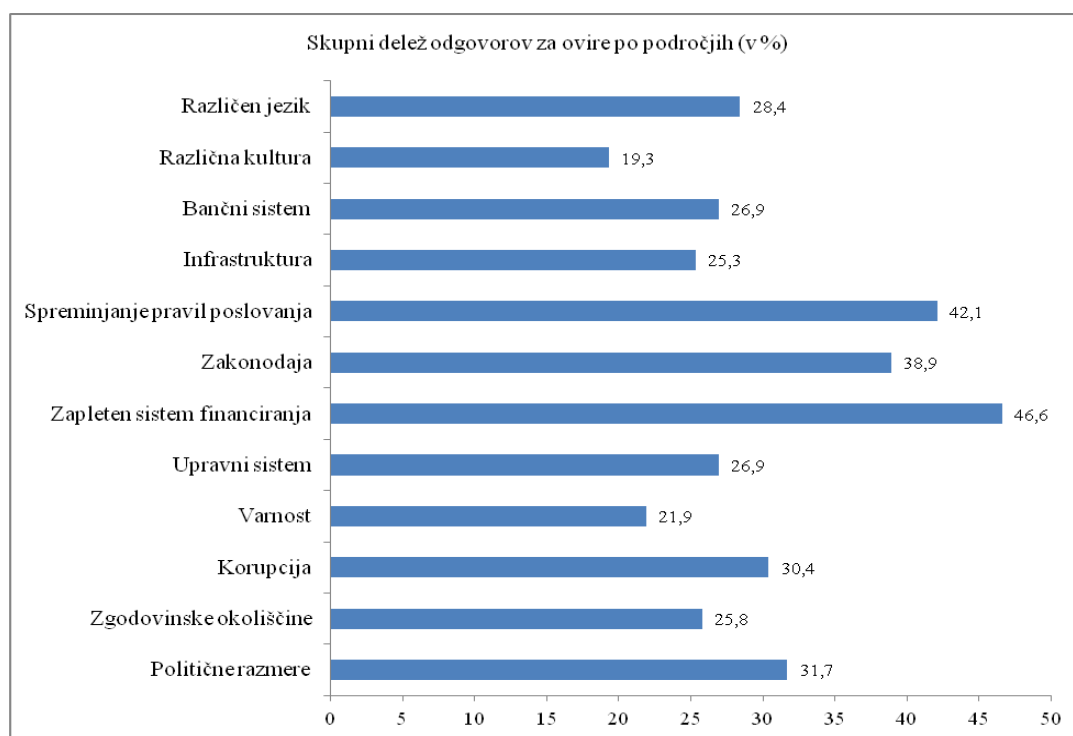
Iz Tabele 22 je razvidno, da v Sloveniji, Avstriji in Italiji anketiranci na prvo mesto dejavnikov spodbujanja čezmejnega sodelovanja postavljajo dobre medsebojne odnose. V Sloveniji poleg tega dejavnika izpostavljajo tudi skupne interese in težave ter v Italiji možnosti financiranja sodelovanja. Na drugo mesto dejavnikov spodbujanja čezmejnega sodelovanja Slovenija postavlja poznavanje jezika in možnosti financiranja sodelovanja, v Avstriji in Italiji pa skupne interese in težave. Sledijo izkušnje sodelovanja vključenih partnerjev v Sloveniji in Italiji. V Avstriji na tretje mesto postavljajo poznavanje jezika in možnosti financiranja sodelovanja. Iz rezultatov je razvidno, da ključno vlogo pri spodbujanju

čezmejnega sodelovanja igrajo dobri medsebojni odnosi ter skupni interesi in težave, saj se s pomočjo čezmejnega sodelovanja, predvsem s prenosom znanja in dobrih praks med vključenimi partnerji, najlažje dosežejo skupni interesi in odpravijo težave, s katerimi se srečujejo na obeh straneh meje. To prispeva k še uspešnejšemu čezmejnemu sodelovanju, poleg tega pa kaže tudi na možnosti, da se s čezmejnim sodelovanjem lahko izboljša učinkovitost in uspešnost javne uprave in posledično pridobi tudi na večji konkurenčnosti poslovnega okolja in gospodarstva.

3.3.5 Potencialne ovire za uspešno čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo

Z raziskavo smo odkrili tudi potencialne ovire, ki ovirajo uspešnost čezmejnega sodelovanja. Rezultati pokažejo na katerih področjih regulacije so potrebne izboljšave in kakšno vlogo ima pri tem javna uprava. Anketiranci so kot ovire za uspešno čezmejno sodelovanje izpostavili predvsem zapleten sistem financiranja, zakonodajo, spreminjanje pravil poslovanja in politične razmere. Posebej lahko poudarimo, da so podjetja in trgovinske zbornice izpostavile upravni sistem in zakonodajo kot največji oviri pri čezmejnem sodelovanju. To kaže na velik vpliv regulatornega okvirja na prihodnji razvoj čezmejnega sodelovanja, ki ga postavlja javna uprava.

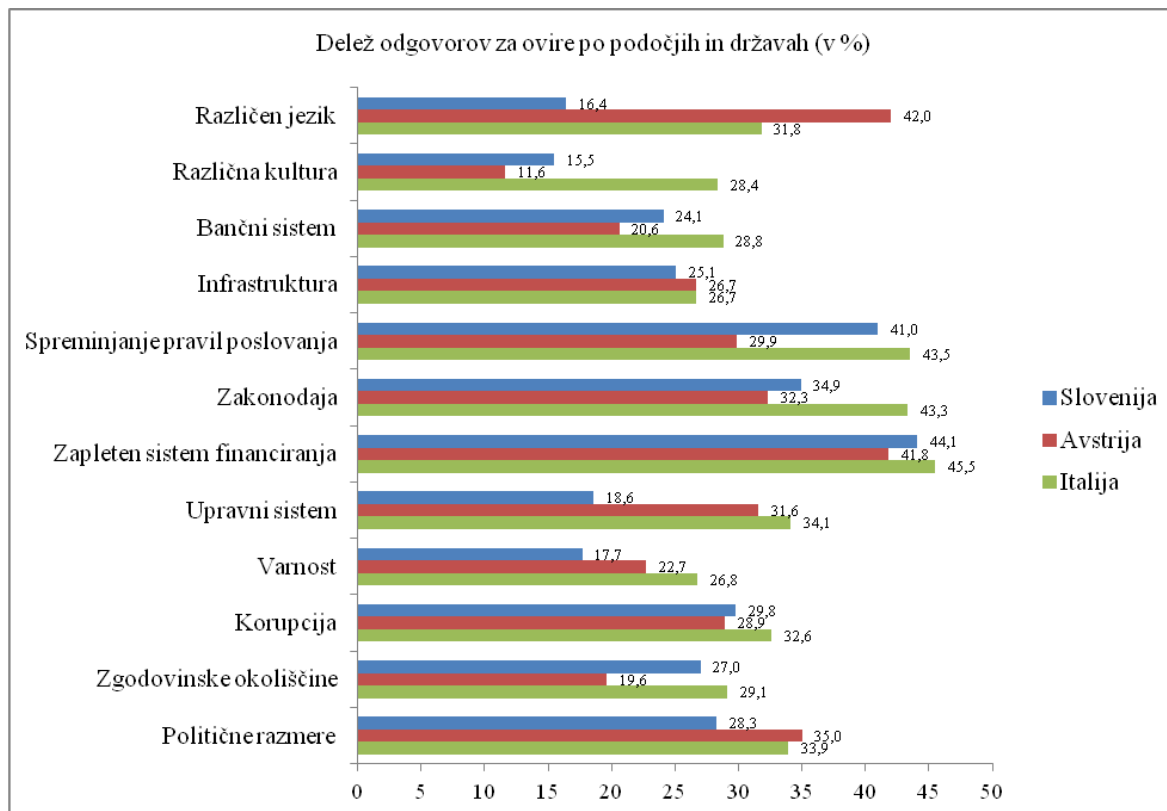
Slika 35: Splošni pogoji kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije (skupaj)

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 23–24.

Slika 35 prikazuje, da so anketiranci kot največjo oviro izpostavili zapleten sistem financiranja s skoraj 47 % odgovorov. Sledijo ovire spreminjanja pravil poslovanja z okoli 42 % odgovorov, zakonodaja s skoraj 39 % odgovorov in politične razmere s skoraj 32 % odgovorov. Med potencialnimi ovirami za čezmejno sodelovanje lahko omenimo še korupcijo z nekaj več kot 30 % odgovorov, upravni sistem kot oviro z okoli 27 % odgovorov, bančni sistem prav tako z okoli 27 % odgovorov in različen jezik s približno 28 % odgovorov.

Slika 36: Splošni pogoji kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije

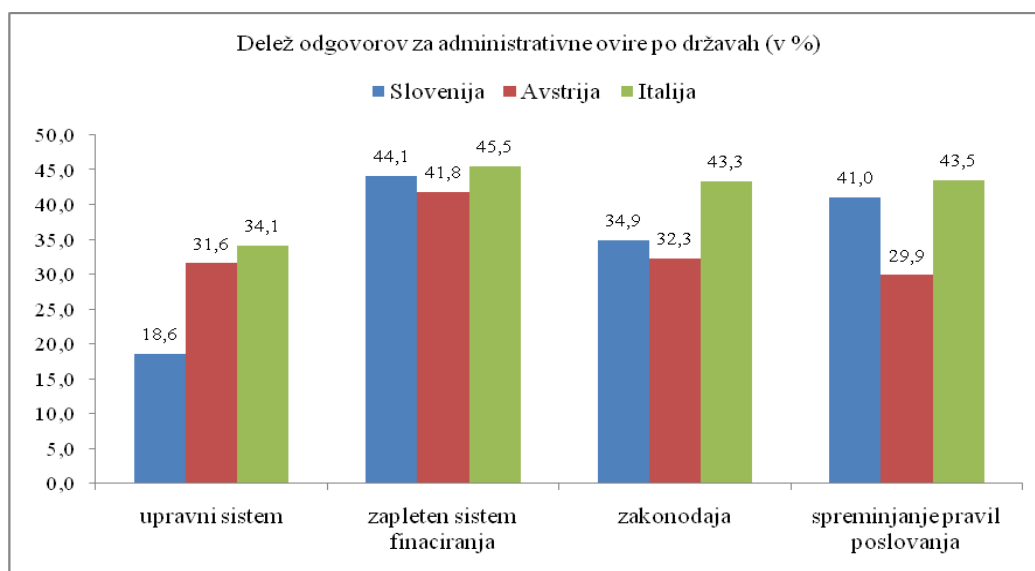

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 23–24.

Slika 36 kaže delež anketirancev, ki so splošne pogoje označili kot oviro oziroma zelo veliko oviro pri čezmejnem sodelovanju med Slovenijo, Avstrijo in Italijo. Med omenjenimi splošnimi pogoji se v Sloveniji in Italiji kot največja ovira pri čezmejnem sodelovanju izpostavlja zapleten sistem financiranja, sledita spreminjanje pravil poslovanja in zakonodaja. V Avstriji največjo oviro predstavlja različen jezik, na drugem mestu je zapleten sistem financiranja in na tretjem mestu zakonodaja. Vse tri proučevane države kot največjo oviro izpostavljajo zapleten sistem financiranja. Spreminjanje pravil poslovanja prav tako predstavlja visoko oviro pri čezmejnem sodelovanju, zakonodaja in upravni sistem, kažeta na nekoliko manjšo oviro, vendar je le-ta v večini večja v primerjavi z ostalimi omenjenimi ovirami. Vloga javne uprave je torej pri čezmejnem sodelovanju pomembna in predvsem z izboljšanjem delovanja javne uprave bomo lahko naredili čezmejno sodelovanje uspešnejše in bolj zaželeno. V prvi vrsti lahko poskusimo izboljšati delovanje javne uprave s pomočjo

čezmejnega sodelovanja, predvsem s prenosom znanja in dobrih praks ter z reševanjem skupnih težav med sodelujočimi akterji in tako oblikujemo bolj privlačen regulatorni okvir, ki bo bolj prijazen do domačega poslovnega okolja in posledično tudi čezmejnega sodelovanja samega. Vse skupaj bo povečalo tudi konkurenčnost celotnega gospodarstva.

Slika 37: Administrativne ovire kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 23–24.

Slika 37 podrobneje pokaže, kako so anketiranci v posamezni proučevani državi opredelili delovanje javne uprave kot oviro pri čezmejnem sodelovanju. Kot največjo oviro so anketiranci izpostavili zapleten sistem financiranja in pogosto spreminjanje pravil poslovanja. To kaže predvsem na prevelike administrativne ovire, s katerimi se sodelujoče institucije srečujejo pri svojem poslovanju oziroma delovanju tako doma kot tudi pri čezmejnem sodelovanju. Sledi zakonodaja in na koncu upravni sistem, kar zopet kaže na preveliko birokracijo pri zakonodaji in upravnem sistemu kot celoti. Z zapletenim sistemom financiranja so najmanj zadovoljni Italijani, sledi Slovenija in nato Avstrija. Podobno, najpogosteje spreminjajo pravila poslovanja v Italiji, na drugem mestu je Slovenija in na tretjem Avstrija. Tudi glede zakonodaje so najbolj nezadovoljni v Italiji, sledita Slovenija in Avstrija. Upravni sistem pa smo najbolj ocenili v Sloveniji, precej slabšo oceno sta upravnemu sistemu dali Avstrija in Italija. Potrebne so torej spremembe v delovanju javne uprave, predvsem v smislu odprave administrativnih ovir, s katerimi se, glede na rezultate, srečujejo vse tri proučevane države. To pa bo, kot že omenjeno zgoraj, pozitivno vplivalo tako na konkurenčnost poslovnega okolja kot tudi na konkurenčnost posameznega gospodarstva in bo posledično naredilo čezmejno sodelovanje še bolj privlačno za sosednje države. Na kakšen način bi anketiranci izboljšali delovanje javne uprave in čezmejno sodelovanje, je prikazano v nadaljevanju.

3.3.6 Predlogi za izboljšanje čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na območju Alpe-Jadran

Rezultati predlogov za izboljšanje čezmejnega sodelovanja so pokazali, da se vse tri proučevane države srečujejo s podobnimi težavami pri čezmejnem sodelovanju in bi le-te želele odpraviti. V tem kontekstu so anketiranci vseh treh držav podali zelo podobne predloge, ki so prikazani v Tabeli 23 in se nanašajo predvsem na regulativo, ki vpliva na čezmejno sodelovanje. Glavni predlogi so: poenostavitev upravnih postopkov, odprava administrativnih ovir, spremembe v zakonodaji, poenostavitev sistema financiranja in možnosti večjega financiranja čezmejnega sodelovanja. Poleg omenjenih predlogov so anketiranci kot pomembne predloge podali tudi na temo harmonizacije javne uprave, davčnega sistema in zakonodaje. V Sloveniji je največ anketirancev predlagalo poenostavitev upravnih postopkov, razpisov in zakonodaje, sledilo je izboljšanje možnosti financiranja ter boljše informacije. V Avstriji je bilo največ predlogov na temo poenostavitve sistema financiranja in zmanjšanja birokracije, sledil je predlog o izboljšanju znanja tujih jezikov ter predlog o ustanovitvi središča za informacije. V Italiji so anketiranci podobno največkrat predlagali poenostavitev birokracije in upravnih postopkov, sledil je predlog o spodbujanju mreže malih in srednje velikih podjetij, združenj in lokalnih skupnosti ter predlog o večji finančni podpori in pomoči.

Tabela 23: Predlogi za izboljšanje čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije

Predlogi za izboljšanje čezmejnega sodelovanja			
Razvrstitev	Slovenija	Avstrija	Italija
1.	Poenostavitev upravnih postopkov, razpisov, zakonodaje	Poenostavitev sistema financiranja in zmanjšanje birokracije	Poenostavitev birokracije, upravnih postopkov
2.	Izboljšanje možnosti financiranja	Izboljšanje znanja jezikov	Spodbuditev mreže malih in srednje velikih podjetij, združenj in lokalnih skupnosti
3.	Boljše informacije	Ustanovitev središča za informacije	Več finančne podpore in pomoči
4.	Ustanovitev agencije za čezmejno sodelovanje	Spodbujanje manjših projektov	Ustanovitev informacijske točke
5.	Izboljšanje znanja jezikov in več izobraževanja	Harmonizacija javne uprave, zakonodaje, davčnega sistema	Boljša komunikacija

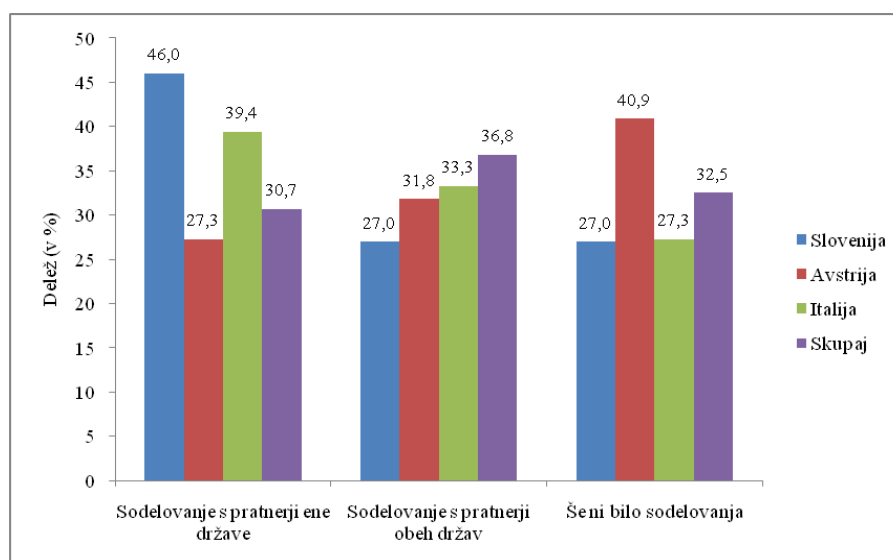
Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 27.

Regulativa vpliva na čezmejno sodelovanje in zaradi tega izboljšanje in poenostavitev administrativnih postopkov pozitivno prispeva h konkurenčnosti gospodarstva. Čezmejno sodelovanje predstavlja potencial za kakovostnejše delovanje javne uprave in možnost za odpravo administrativnih ovir. Izboljšanje delovanja javne uprave in odprava administrativnih ovir predstavljata pomemben korak k povečanju konkurenčnosti poslovnega okolja in gospodarstva kot celote. Zato je pomembno ugotoviti obseg delovanja javne uprave in področja čezmejnega sodelovanja javne uprave (Setnikar Cankar, Petkovšek, Mundschild & Knappitsch, 2011, str. 9, 12).

3.3.7 Vloga javne uprave pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije na območju Alpe-Jadran

Raziskava o čezmejnem sodelovanju med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na področju Alpe-Jadran nam prikaže tudi rezultate o čezmejnem sodelovanju le med organizacijami javne uprave. V raziskavi je sodelovalo skupaj 114 organizacij iz javne uprave oziroma okoli 27 % vseh sodelujočih (glej Tabela 18 v poglavju 3.3.1). Med sodelujočimi organizacijami javne uprave je bilo največ organizacij z lokalne ravni, skoraj 54 %, z regionalne ravni okoli 32 % in z državne ravni okoli 15 % (glej Slika 26 v poglavju 3.3.1). Slika 38 prikazuje, da je okoli 31 % anketirancev iz javne uprave že vstopilo v kakršno koli obliko čezmejnega sodelovanja s partnerji iz obeh sosednjih držav. V sodelovanje s partnerji iz ene države je že bilo vključenih skoraj 37 % anketirancev iz javne uprave, okoli 33 % anketirancev pa še ni bilo nikoli vključenih v čezmejno sodelovanje z eno ali drugo sosednjo državo.

Slika 38: Dosedanje čezmejno sodelovanje na področju javne uprave med Slovenijo, Avstrijo in Italijo

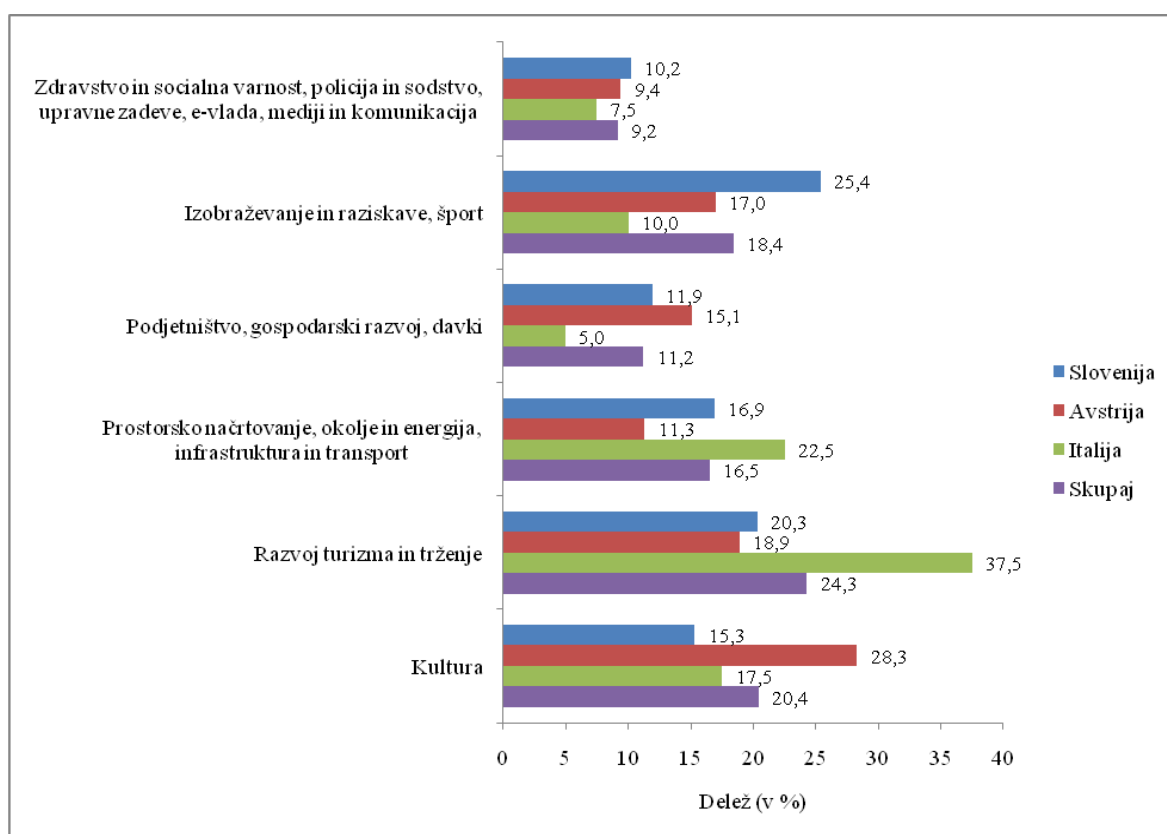

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 2.

Slika 38 pokaže tudi, da je bil največji delež organizacij javne uprave, ki ne sodelujejo pri čezmejnem sodelovanju, v Avstriji, kjer kar 40,9 % anketiranih še ni sodelovalo s partnerji ene ali druge sosednje države. V Sloveniji in Italiji je bil največji delež organizacij, ki so že vstopili v čezmejno sodelovanje z eno sosednjo državo. V Sloveniji je bilo takih organizacij 46 %, v Italiji pa 39,4 %.

Večina anketiranih, ki so vključeni v čezmejno sodelovanje, sodeluje na področju razvoja turizma in trženja, na področju kulture ter na področju izobraževanja, raziskav in športa.

Slika 39: Področja čezmejnega sodelovanja javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji

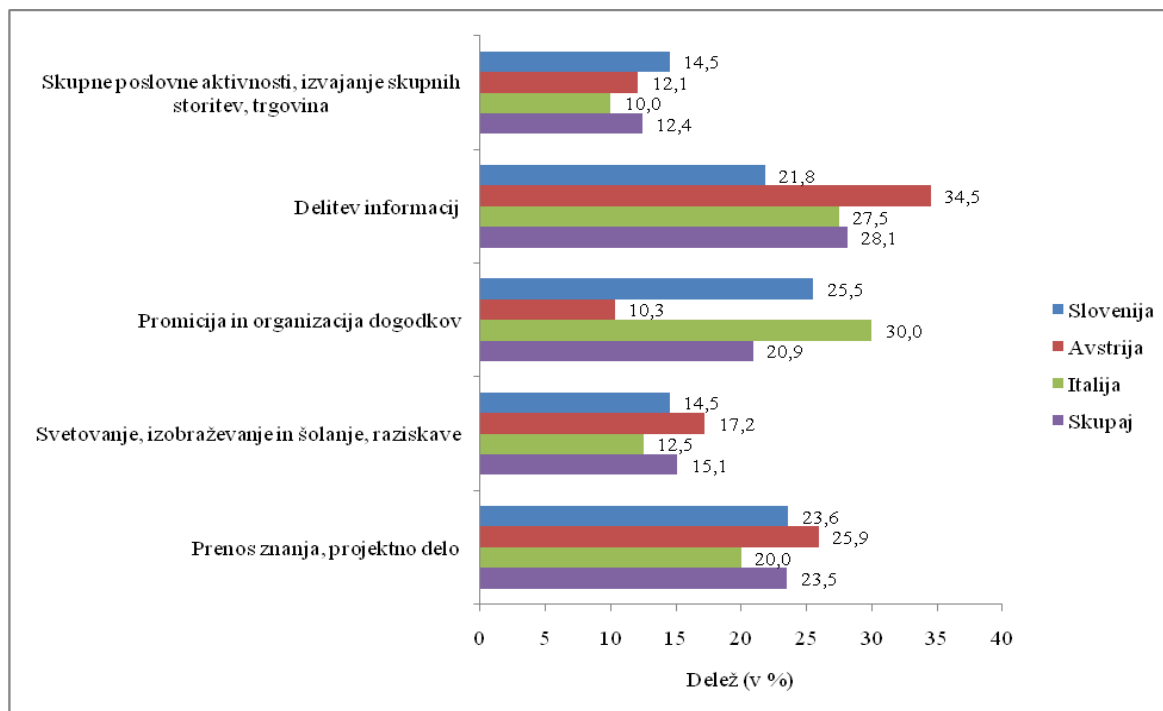

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 3.

Pri področjih sodelovanja so se pokazale razlike med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, kar je razvidno iz Slike 39. V Sloveniji največ anketirancev iz javne uprave sodeluje na področju izobraževanja, raziskav in športa, v Avstriji na področju kulture in v Italiji na področju razvoja turizma in trženja.

Glavni poudarek čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na področju javne uprave je pri dejavnostih: delitev informacij, prenos znanja in projektno delo ter promocijske dejavnosti in organizacija dogodkov.

Slika 40: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja na področju javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 4.

Slika 40 prikazuje, da so se tudi pri dejavnostih čezmejnega sodelovanja na področju javne uprave pokazale razlike med proučevanimi državami. Slovenija in Italija dajeta pri čezmejnem sodelovanju na področju javne uprave glavni poudarek promocijskim dejavnostim in organizaciji dogodkov, medtem ko Avstrija daje poudarek dejavnostim v obliki delitve oziroma posredovanja informacij.

V Tabeli 24 je prikazano, da je okoli 74 % anketirancev iz javne uprave proučevanih držav ocenilo čezmejno sodelovanje v prihodnosti kot pomembno oziroma zelo pomembno. Le okoli 14 % vprašanih je bilo mnenja, da bo tovrstno sodelovanje v prihodnosti za njih nepomembno ali popolnoma nepomembno. V Sloveniji anketiranci v okoli 71 % odgovorov prihodnje čezmejno sodelovanje na področju javne uprave ocenili kot pomembno ali zelo pomembno, v Avstriji v skoraj 84 % odgovorov in v Italiji v 63 % odgovorov. Da bo čezmejno sodelovanje v prihodnosti na področju javne uprave nepomembno oziroma popolnoma nepomembno, je v Italiji odgovorilo okoli 22 % anketirancev, v Sloveniji 20 % anketirancev in v Avstriji le malo manj kot 5 % anketirancev.

Tabela 24: Pomembnost čezmejnega sodelovanja v prihodnosti na področju javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Pomembnost čezmejnega sodelovanja v prihodnosti	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Zelo pomembno	40,0	44,2	51,9	44,8
Pomembno	31,4	39,5	11,1	29,5
Nevtralno	8,6	11,6	14,8	11,4
Nepomembno	20,0	0,0	14,8	10,5
Popolnoma nepomembno	0,0	4,7	7,4	3,8

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 10.

Čezmejno sodelovanje na področju delovanja javne uprave že ima pomembno vlogo, prav tako pa bo pomembno oziroma še pomembnejšo vlogo imelo tudi v prihodnosti. Okoli 68 % anketirancev iz javne uprave že čezmejno sodeluje, okoli 74 % anketirancev iz javne uprave pa meni, da bo čezmejno sodelovanje na področju javne uprave pomembno ali zelo pomembno v prihodnosti. Tudi na podlagi rezultatov za javno upravo lahko ponovno potrdimo tretjo hipotezo, ki pravi, da bo čezmejno sodelovanje za Slovenijo, Avstrijo in Italijo v prihodnosti pomembno tako za javni kot zasebni sektor.

Anketirani so pri čezmejnem sodelovanju najpogosteje vključeni pri sodelovanju na področjih razvoja turizma in trženja, kulture, izobraževanja, raziskav in športa, kjer dajejo največji poudarek dejavnostim v obliki delitve informacij, prenosa znanja, projektnega dela, promocijskih dejavnosti in organizacije dogodkov. Uspešno čezmejno sodelovanje na področju javne uprave v prihodnosti bo lahko zelo pozitivno vplivalo na splošno čezmejno sodelovanje v posamezni državi. Z delitvijo informacij, prenosom znanja in dobrih praks ter z dobrimi medsebojnimi odnosi na strani javnih uprav sodelujočih držav lahko odpravimo marsikatero administrativne ovire in izboljšamo zakonodajo na področju čezmejnega sodelovanja.

3.3.8 Predlogi prenosa dobrih praks med Slovenijo, Avstrijo in Italijo v okviru čezmejnega sodelovanja z namenom povečanja konkurenčnosti gospodarstva

Avstrija, kot eno izmed dobro uvrščenih gospodarstev na svetovnih lestvicah konkurenčnosti IMD in WEF, kaže kar nekaj konkurenčnih prednosti na področjih, kjer se Slovenija in Italija srečujeta s konkurenčnimi slabostmi. V okviru čezmejnega sodelovanja z Avstrijo bi Slovenija in Italija lahko na najslabše uvrščenih področjih konkurenčnosti s pomočjo prenosa dobrih praks iz Avstrije izboljšali svoj konkurenčni položaj gospodarstva. Kot so pokazali rezultati raziskave, prenos dobrih praks, znanja in izkušenj predstavlja eno izmed največjih prednosti čezmejnega sodelovanja v vseh treh proučevanih državah. S prenosom dobrih praks bi proučevane države lahko v prvi vrsti zmanjšale administrativne ovire na posameznih

področjih, to pa bi posledično vplivalo na večjo konkurenčnost gospodarstva. Rezultati raziskave so tudi pokazali, da administrativne ovire, predvsem na področjih sistema financiranja, pravil poslovanja, zakonodaje in upravnega sistema, predstavljajo največjo oviro tudi pri čezmejnem sodelovanju. Predlogi anketirancev za izboljšanje čezmejnega sodelovanja pa so bili večinoma usmerjeni na ukrepe odprave administrativnih ovir. Torej, prenos dobrih praks in izkušenj sosednjih držav lahko pripomore k zmanjšanju ali odpravi administrativnih ovir tako za čezmejno sodelovanje kot tudi za gospodarstvo posamezne države.

Rezultati raziskave so pokazali, da bo čezmejno sodelovanje v vseh treh proučevanih državah v prihodnosti pomembno, tako za javni kot zasebni sektor. Čezmejno sodelovanje je zelo pomembno za prenos dobrih praks na ravni zasebnega in javnega sektorja, prav tako pa tudi na ravni lokalne, regionalne in državne uprave. Za izboljšanje dejavnikov kakovosti delovanja javne uprave na ravni mednarodne konkurenčnosti bi bilo zaželeno predvsem povečanje čezmejnega sodelovanja na državni ravni. To bi lahko storili z mednarodnimi projekti, ki bi se osredotočali na prenos dobrih praks med sosednjimi državami. V primeru čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo bi se osredotočili predvsem na prenos dobrih praks iz Avstrije pri ključnih dejavnikih institucionalnega okolja in učinkovitosti vlade. Primera tovrstnih projektov sta projekta, razpisana v letu 2012, v okviru Leonardo da Vinci – Transfer of Innovation, in sicer projekta »Creativity and innovation for public administration«, katerega koordinator je inštitut ForSer (Italija), ter »Professionalizing actors of transfrontier cooperation – Adaptation of selected tools within the Transfrontier Euro-Institut Network«, katerega koordinator je Euro Institut (Nemčija).

Najpomembnejša področja sodelovanja v prihodnosti bodo podjetništvo, turizem in trženje, okolje in energija, kultura, infrastruktura in transport ter gospodarski razvoj. Podjetništvo, turizem in trženje ter kultura se kot najpomembnejša področja sodelovanja kažejo že sedaj. Glede na pomembnost omenjenih področij sodelovanja še posebej velja izpostaviti prenos dobrih praks na področjih institucionalnega okvirja, podjetniške zakonodaje, izkušnosti managerjev, osnovne infrastrukture in razvoja finančnega trga. Navedena področja, potrebna za prenos dobrih praks, so se na lestvicah konkurenčnosti IMD in WEF v letu 2010 pokazala kot področja konkurenčnih prednosti Avstrije in konkurenčnih slabosti predvsem Slovenije, ponekod pa tudi Italije.

Na področju institucionalnega okvirja in podjetniške zakonodaje po metodologiji IMD je bilo že v poglavju 2 ugotovljeno, da lahko povežemo konkurenčne prednosti Avstrije s konkurenčnimi slabostmi Slovenije, predvsem na podpodročjih vladnih odločitev, konkurenčne zakonodaje in delovnopравnih predpisov. Vladne odločitve v Sloveniji, glede na slabo uvrstitev na lestvici v letu 2010, niso bile dovolj učinkovito uresničene. Podobno konkurenčna zakonodaja ni bila dovolj učinkovita pri preprečevanju nepoštene konkurence, delovnopравni predpisi pa so preveč ovirali poslovne aktivnosti (Institute for Management Development, 2010, str. 356, 363, 366). Da bi zmanjšali ali odpravili konkurenčne slabosti na omenjenih področjih, bi bilo potrebno narediti podrobnejšo analizo kazalnikov vladne

učinkovitosti v Avstriji ter ugotoviti, zakaj se pri določenih kazalnikih na lestvici konkurenčnosti uvršča tako dobro. Pridobljene ugotovitve bi lahko nato s pomočjo čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Avstrijo, predvsem s prenosom dobrih praks iz Avstrije, aplicirali na slovenske razmere in poskušali izboljšati stanje. Podobno bi lahko na podlagi uvrstitev na lestvici konkurenčnosti IMD storili tudi za ostala področja in podpodročja konkurenčnosti, kjer lahko zaznamo možnosti za prenos dobrih praks v okviru čezmejnega sodelovanja. Tako bi lahko tudi na področju učinkovitosti podjetij v Sloveniji uporabili prenos dobrih praks iz Avstrije, predvsem pri podpodročju izkušenosti managerjev, kjer je imela Avstrija v letu 2010 konkurenčne prednosti, Slovenija pa konkurenčne slabosti pri kazalnikih prilagodljivost podjetij na spremembe trga ter primernost uporabe računovodskih in knjigovodskih znanj v podjetjih (Institute for Management Development, 2010, str. 404, 406). Prav tako bi prenos dobrih praks v Sloveniji lahko uporabili na področju infrastrukture, predvsem na podpodročju osnovne infrastrukture, kjer je leta 2010 v Avstriji urbanizacija precej boljše podpirala razvoj podjetij kot v Sloveniji, distribucijska infrastruktura dobrin in storitev je bila običajno precej bolj učinkovita v Avstriji kot v Sloveniji ter vzdrževanje in razvoj infrastrukture sta bila precej bolj učinkovito načrtovana in financirana v Avstriji (Institute for Management Development, 2010, str. 417, 422, 423).

Pri lestvici konkurenčnosti WEF velja izpostaviti področji institucij in razvoja finančnega trga, kjer se je Slovenija v letu 2010 uvrstila precej slabše kot Avstrija. Pri področju institucij je bilo že v poglavju 2 ugotovljeno, da so Sloveniji v letu 2010 konkurenčne slabosti prinesli predvsem kazalniki zaščita interesov malih delničarjev, učinkovitost upravljanja podjetij in potratnost vlade. Na področju razvoja finančnega trga pa so se v letu 2010 pokazale konkurenčne slabosti predvsem pri kazalnikih financiranja preko lokalnih trgov, preskrba s finančnimi storitvami in razpoložljivost finančnih storitev (World Economic Forum, 2010, str. 301). Za obe področji in izpostavljene kazalnike bi lahko opravili podrobnejše analize in ugotovili, zakaj Avstrija dosega boljše uvrstitve na lestvici konkurenčnosti. Dobre prakse Avstrije bi nato aplicirali na slovenske razmere in jih poskušali izboljšati.

Konkurenčne prednosti, na primer Avstrije, lahko torej v okviru čezmejnega sodelovanja, predvsem v obliki prenosa dobrih praks, vplivajo na zmanjšanje konkurenčnih slabosti, na primer Slovenije, na enakih področjih konkurenčnosti. S tem lahko potrdimo četrto hipotezo, ki pravi, da prenos dobrih praks iz Avstrije v okviru čezmejnega sodelovanja lahko pozitivno vpliva na večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Enostavnejše opravljanje podrobnejših analiz konkurenčnih prednosti in s tem povezanih možnosti prenosa dobrih praks med proučevanimi državami bi lahko omogočil informacijski center za čezmejno sodelovanje, katerega ustanovitev so v raziskavi predlagali anketiranci v vseh treh proučevanih državah. Informacijski center bi se lahko oblikoval kot e-informacijski center oziroma skupna e-informacijska točka, kjer bi bile na enem mestu zbrane vse informacije o čezmejnem sodelovanju proučevanih držav ter informacije o dobrih praksah s področja javne uprave in gospodarstva v proučevanih državah, ki jih je mogoče prenesti s

čezmejnem sodelovanjem. Tovrstni informacijski center bi trenutnim in bodočim udeležencem v čezmejnem sodelovanju nudil več informacij, boljše informacije, predvsem pa enostavnejši dostop do informacij in s tem enostavnejšo nadaljnjo uporabo, analiziranje in proučevanje pridobljenih informacij (Knappitsch et al., 2011, str. 11, 13). S tovrstnim načinom dela bi olajšali in hkrati spodbudili prenos dobrih praks med proučevanimi državami, predvsem na področjih, za katera je v magistrskem delu ugotovljeno, da na primer za Slovenijo predstavljajo konkurenčno slabost, medtem ko na primer v Avstriji predstavljajo konkurenčno prednost gospodarstva. Okrepilo bi se tako čezmejno sodelovanje med proučevanimi državami kot posledično tudi konkurenčnost njihovih gospodarstev.

SKLEP

Konkurenčnost gospodarstva je eden ključnih kazalnikov vsake države. V veliki meri je odvisna od poslovnega okolja, poslovno okolje pa od učinkovitosti regulatornega okvira, v katerem deluje. Pri tem ima pomembno vlogo javna uprava, zato kakovost delovanja javne uprave pomembno vpliva na konkurenčnost gospodarstva. Kakovost delovanja javne uprave lahko izboljšamo s pomočjo čezmejnega sodelovanja, predvsem s prenosom dobrih praks med sosednjimi državami. Magistrsko delo tako z vpeljavo prenosa dobrih praks preko čezmejnega sodelovanja predstavlja nov vidik in odpira nove možnosti za izboljšanje konkurenčnosti gospodarstev.

Primerjalna analiza konkurenčnosti gospodarstev Slovenije, Avstrije in Italije je pokazala, da je v letu 2010 na uvrstitev na svetovnih lestvicah konkurenčnosti IMD in WEF pozitivno ali negativno vplivalo veliko enakih dejavnikov konkurenčnosti v vseh treh proučevanih državah. Slovenija je v letu 2010 močno nazadovala na svetovnih lestvicah konkurenčnosti, medtem ko sta Avstrija in Italija ohranili ali celo izboljšali svoj položaj. Pri tem moramo upoštevati, da se uvrstitev posamezne države na svetovnih lestvicah konkurenčnosti IMD in WEF med seboj razlikuje zaradi različnosti metodologije in ideologije posamezne ocenjevalne institucije. Močan padec Slovenije na lestvicah konkurenčnosti lahko pripišemo predvsem posledicam gospodarske krize, ki so se v Sloveniji izraziteje pokazale šele v letu 2010. Pri konkurenčnosti Slovenije v letu 2010 lahko izpostavimo predvsem negativne dejavnike konkurenčnosti, kot so premajhna povezanost podjetniškega sektorja z znanstveno-raziskovalno dejavnostjo, nizka učinkovitost terciarnega izobraževanja, zapleteni birokratski postopki, tog trg dela, plačilna nedisciplin in nestabilen finančni sistem. Ker na konkurenčnost gospodarstva močno vpliva vloga podjetniškega sektorja, je v Sloveniji v prvi vrsti potrebno ustvariti spodbudnejše poslovno okolje.

Poslovno okolje je v veliki meri odvisno od institucionalnih okvirov oziroma delovanja javne uprave. Javna uprava lahko z ukrepi, kot na primer odprava administrativnih ovir, poenostavitev upravnih postopkov, razvoj ustreznega podpornega okolja, izboljša poslovno okolje in s tem pripomore k večji konkurenčnosti gospodarstva. Primerjalna analiza kakovosti javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji je pokazala, da so v letu 2010 na kakovost

delovanja javne uprave v vseh treh državah vplivali le nekateri enaki dejavniki konkurenčnosti. Kakovost delovanja javne uprave je bila v letu 2010 v Avstriji precej višja kot v Sloveniji in Italiji, medtem ko so bile razlike med Slovenijo in Italijo manjše. Izpostavimo lahko kazalnike: prilagodljivost vladne politike, konkurenčna zakonodaja, državno lastništvo podjetij, delovnopравни predpisi in zaščita interesov malih delničarjev, ki so se v letu 2010 pokazali kot najbolj negativni dejavniki kakovosti javne uprave v Sloveniji in kot najbolj ali dobri dejavniki kakovosti javne uprave v Avstriji. Iz tega sledi, da bi Slovenija lahko zvišala kakovost delovanja javne uprave in s tem konkurenčnost gospodarstva s pomočjo prenosa dobrih praks na omenjenih področjih iz Avstrije.

Podobno bi prenos dobrih praks, glede na zelo dobre uvrstitve Avstrije v letu 2010, na večini področij konkurenčnosti gospodarstva na lestvicah IMD in WEF, lahko uporabili tudi pri ostalih področjih oziroma kazalnikih konkurenčnosti, ki so se v Sloveniji pokazali kot najbolj problematični. Tako bi Slovenija lahko uporabila prenos dobrih praks iz Avstrije na področjih podjetniške zakonodaje, trga dela, vedenja in vrednot, izkušenosti managerjev, mednarodnih investicij, domačega gospodarstva, osnovne in znanstvene infrastrukture ter finančnega trga.

Ena od možnosti za prenos dobrih praks na omenjenih področjih konkurenčnosti je čezmejno sodelovanje. Rezultati raziskave o čezmejnem sodelovanju med Slovenijo, Avstrijo in Italijo na območju Alpe-Jadran so pokazali, da je večina anketirancev iz vseh treh držav že formalno ali neformalno čezmejno sodelovala z eno ali obema sosednjima državama, sodelovanje pa bo za vse tri države pomembno tudi v prihodnje, tako v javnem kot zasebnem sektorju. Države so najpogosteje vključene v sodelovanje na področjih podjetništva, turizma in trženja, kulture, raziskav, izobraževanja in gospodarskega razvoja. Podobno ostajajo podjetništvo, turizem in trženje, kultura in gospodarski razvoj najpomembnejša področja sodelovanja tudi v prihodnje, poleg tega pa tudi okolje in energija, infrastruktura in transport. Gre torej za pretežno sektorsko usmerjenost, saj čezmejno sodelovanje poteka večinoma na lokalni oziroma regionalni ravni. Pri čezmejnem sodelovanju so proučevane države najbolj osredotočene na dejavnosti delitve informacij, prenosa znanja, skupnih poslovnih aktivnosti, projektne delo in izobraževanja.

Glede na pomembnost področij čezmejnega sodelovanja in osredotočenost na omenjene dejavnosti pri sodelovanju lahko ponovno izpostavimo možnost prenosa dobrih praks med proučevanimi državami, kar bi izboljšalo konkurenčni položaj posameznega gospodarstva, hkrati pa še dodatno spodbudilo čezmejno sodelovanje.

Prenos dobrih praks, znanja in izkušenj med sodelujočimi državami je bila ena od najpomembnejših prednosti čezmejnega sodelovanja, ki so jo navedli anketiranci v vseh treh državah. Poleg že omenjene prednosti, so anketiranci izpostavili tudi gospodarski razvoj in razvoj podjetij, boljše povezovanje in medsebojni odnosi, kulturni razvoj, boljše možnosti za pridobivanje finančnih sredstev, novih projektov, tržnih priložnosti in drugo. Poleg prednosti čezmejnega sodelovanja je raziskava pokazala tudi nekatere ovire pri čezmejnem sodelovanju.

Kot največje ovire so anketiranci navedli zapleten sistem financiranja, spreminjanje pravil poslovanja, neustreznost zakonodaje, politične razmere in upravni sistem. Najpogostejši predlogi za odpravo ovir pri čezmejnem sodelovanju oziroma za izboljšanje čezmejnega sodelovanja so bili sledeči: poenostavitev upravnih postopkov in zakonodaje, poenostavitev sistema financiranja in povečanje informiranosti.

Rezultati raziskave kažejo na možnost uporabe čezmejnega sodelovanja kot instrumenta za povečanje konkurenčnosti gospodarstva. V prvi vrsti lahko čezmejno sodelovanje, predvsem s prenosom dobrih praks, pozitivno vpliva na zvišanje kakovosti delovanja javne uprave. Višja kakovost javne uprave in institucionalnega okolja pozitivno vpliva na večjo konkurenčnost poslovnega okolja, kar pa je ključno za doseganje večje konkurenčnosti celotnega gospodarstva.

Glede na velik potencial čezmejnega sodelovanja v prihodnosti, ki ga je zaznala raziskava, in glede na pozitivno povezanost med čezmejnim sodelovanjem ter kakovostjo delovanja javne uprave in konkurenčnostjo gospodarstva, lahko izpostavimo nekatere možnosti za nadaljnje raziskovanje na omenjenem področju, ki bi pokazale nove, zanimive rezultate in uporabne rešitve tako za prakso kot stroko na področju čezmejnega sodelovanja, javne uprave in konkurenčnosti gospodarstva. Možnosti za nadaljnje raziskovanje so: prvič, podrobnejše raziskave posameznih področij in dejavnosti čezmejnega sodelovanja na območju Alpe-Jadran, z namenom ugotoviti, kako najbolje zadostiti potrebam udeležencev čezmejnega sodelovanja, in z namenom vplivati na politiko čezmejnega sodelovanja v prihodnje; drugič, nadaljnje raziskave o dejanskih možnostih zmanjšanja administrativnih bremen in odprave administrativnih ovir, z namenom zagotoviti enostavnejše in bolj učinkovito čezmejno sodelovanje ter večjo konkurenčnost gospodarstev; tretjič, podrobnejše raziskave o trenutni razpoložljivosti podatkov o čezmejnem sodelovanju na območju Alpe-Jadran in o dejanskih potrebah po tovrstnih podatkih, z namenom zagotoviti potrebne in ustrezne podatke o možnostih čezmejnega sodelovanja in o možnostih prenosa dobrih praks v javno upravo in gospodarstvo preko čezmejnega sodelovanja ter tako vplivati na večjo konkurenčnost gospodarstev. Poleg omenjenih možnosti za nadaljnje raziskave lahko izpostavimo tudi možnosti prenosa dobrih praks preko različnih projektov na državni ravni, zlasti tistih, ki so osredotočeni na spremembe zakonodaje na področju institucionalnega okolja in učinkovitosti vlade ter na spremembe v izvajanju zakonodaje, to je postopkov in procesov.

LITERATURA IN VIRI

1. Bergsteiner, H., & Avery, G. C. (2011). When Ethics are Compromised by Ideology: The Global Competitiveness Report. *Journal of Business Ethics*, 104(3), 1–21.
2. Bufon, M., & Markelj, V. (2010). »Regional Policies and Cross-border Cooperation: New Challenges and New Development Models in Central Europe«. *Revista Română de Geografie Politică*, 8(1), 18–28.
3. Cividin, A. (2006). Irish Cross-border Cooperation: the Case of the Northwest Region. Mapping Frontiers, Plotting Pathways. *Working Paper No. 14*. Dublin: Institute for British-Irish Studies.
4. Engl, A. (2009). Territorial Cooperation in Europe: Coordinated Strategy or lost in Confusion? *Conference »Innovation for Good Local and Regional Governance – A European Challenge«*. Enschede: University of Twente.
5. Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences and ForSer. (2011). *Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study* (interno gradivo). Ljubljana: Fakulteta za upravo, Beljak: Carinthia University of Applied Sciences, Udine: ForSer.
6. Garelli, S. (2010). *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*. Lausanne: Institute for Management Development.
7. Governo italiano. (2009). *Modernization of the Public Administration*. Roma: Governo italiano.
8. IMD: kriza Slovenijo na lestvici konkurenčnosti potisnila navzdol za 20 mest. (2011, 19. maj). *Krizno ogledalo*. Najdeno 7. marca 2011 na spletnem naslovu <http://kr-og.sta.si/2010/05/imd-kriza-slovenijo-na-lestvici-konkurenčnosti-potisnila-navzdol-za-20-mest/>
9. Institute for Management Development. (2010). *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*. Lausanne: Institute for Management Development.
10. Jaklič, M. (2002). *Poslovno okolje podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
11. Knappitsch, E., Mundschütz, C., Petkovšek, V., & Setnikar Cankar, S. (2011). Beyond needs analysis in the Alps-Adriatic Region. *Conference »Cross- Border Training and Impact Assessment in Ireland and Europe: an International Conference«*. Cavan: The Centre for Cross Border Studies.
12. Knippschild, R. (2009). Benchmarking Cross-Border Cooperation. *Central European Journal of Spatial and Landscape Planning*, 20(1), 13–18.
13. Kovač, P., et al. (2008). *Raziskava o poslovni odličnosti v povezavi z uporabo orodij za stalne izboljšave in inovativnost, dvig kakovosti in odličnosti v organizacijah Republike Slovenije*. Končno poročilo projekta. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
14. Kovač, P., & Leskovšek, B. (2009). Inovativnost kot del razvoja kakovosti in odličnosti v slovenski javni upravi. *Uprava*, VII(1), 71–95.
15. Kovačič, A. (2004). *Globalna konkurenčnost Slovenije v času njenega vključevanja v Evropsko unijo* (doktorska disertacija). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

16. Kovačič, A. (2005). Competitiveness as a source of development. *Working Paper No. 28*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
17. Kovačič, A., Stanovnik, P., & Drnovšek, M. (2009). *Globalna konkurenčnost slovenske ekonomije*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
18. Leick, B. (2011). Barriers to co-operation and competitive advantage: cross-border business networks of Saxon and Northern Bohemian firms. *Journal for East European Management Studies*, 16(2), 162–184.
19. Ležaić, K. (2010). *Cross Border Cooperation as an Instrument of EU Regional Policy: Case Study: Croatia*. Nice: Institut européen des hautes études internationales.
20. Liikanen, I. (2010). From Post-Modern Visions to Multiplex Scales of Bordering: Recent Trends. *European Study of Borders and Border Areas Eurasia Border Review*, 1(1), 17–28.
21. Lopez-Claros. (2006). *Executive Summary. The Global Competitiveness Report 2006–2007*. New York: World Economic Forum.
22. Lungwitz, R.-E., Le, P., & Campagna, S. (2006). Co-ordination media in cross-national networks of small and medium-sized enterprises. *Journal for East European Management Studies*, 11(4), 372–380.
23. Markovčič, R. (2010). Učinkovito delovanje državne uprave kot dejavnik za povečanje nacionalne konkurenčnosti. V P. Kovač (ur.), *Referati XVII. dnevov slovenske uprave 2010: Kako do bolj kakovostne in racionalne uprave?* Portorož: Fakulteta za upravo.
24. Medeiros Rocha, E. J. (2010). Old vs. recent cross-border cooperation: Portugal – Spain and Norway – Sweden. *Area*, 42(4), 434–443.
25. Mencinger, J. (2012). Lestvice uspešnosti in Slovenija. *Gospodarska gibanja*, 443, 6–13.
26. Mikunovič, G. (2009). Orodja za dvig kakovosti in odličnosti – pomoč pri vodenju organizacij javne uprave v času krize. V M. Vintar (ur.), *Referati XVI. dnevov slovenske uprave 2009: Kriza kot izziv in priložnost za reforme javne uprave*. Portorož: Fakulteta za upravo.
27. Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije. (2006). *Prijazna in učinkovita javna uprava*. Slovenija jutri. Ljubljana: Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.
28. Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije. (2009). *Program vlade Republike Slovenije za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen za 25 % do leta 2012*. Ljubljana: Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.
29. Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije. (2011). Poti, ki vodijo k poenostavitvam v okviru odprave administrativnih bremen. Najdeno 12. junija 2011 na spletnem naslovu http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/.../Poti_k_poenostavitvi_oao.doc
30. *Odprava administrativnih ovir na ravni Evropske unije*. Najdeno 3. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.mju.gov.si/si/delovna_podrocja/e_uprava_in_upravni_procesi/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/25_program_vlade_republike_slovenije/

31. *Odprava administrativnih ovir in zniževanje administrativnih bremen*. Najdeno 12. junija 2011 na spletnem naslovu http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/izhod_iz_krize/odprava_administrativnih_ovir/
32. Organization for Economic Co-operation and Development. (2010). *Better Regulation in Europe: Austria 2010*. Paris: Organization for Economic Co-operation and Development.
33. Pavlič Damijan, J. (2011, 3. februar). Zakaj smo zabredli v letu 2010? *Manager plus*, februar 2011.
34. Porter, M. E. (1992). *The Competitive Advantage of Nations*. London, Basingstoke: The MacMillian Press.
35. Radić, D. (2010). Nagovor mag. Darje Radić, ministrice za gospodarstvo Republike Slovenije. »*Posvet slovenske diplomacije*«. Brdo pri Kranju.
36. Roeber, J. (2010). Towards an Ever-Closer Region? Explaining Administrative Cross-Border (Non) Cooperation from the Vantage Point of Lake Constance. *EGPA Study Group on Regional and Local Government*, September 8–10, 2010, IEP Toulouse: European Group for Public Administration.
37. Setnikar Cankar, S., Petkovšek, V., Mundschtütz, C., & Knappitsch, E. (2011). Improving national competitiveness through cross-border cooperation in the field of public administration: the status quo and future potential of cross-border cooperation of public administration in the Alps-Adriatic region. V: A. Kuhelj & S. Setnikar Cankar (ur.), *Symposium proceedings of the 4th International Symposium on the Development of Public Administration in South East Europe: Rise and fall of the regulatory state?* Ljubljana: Faculty of Administration.
38. Setnikar Cankar, S., & Petkovšek, V. (2011a). Odgovornost zasebnega in javnega sektorja za konkurenčnost Slovenije. V J. Stare (ur.), *Referati XVIII. dnevov slovenske uprave: Odgovornost javnega sektorja: znanstvena konferenca*. Portorož: Fakulteta za upravo.
39. Setnikar Cankar, S., & Petkovšek, V. (2011b). Reduction of Administrative Burdens and Impact on the Competitiveness of Business. *2011 Barcelona European Academic Conference*. Barcelona: The Clute Institut.
40. Stanovnik, P., & Uršič, U. (2010a, 5. junij). Kontradiktorne uvrstitve. *Delo, Sobotna priloga*, str. 38.
41. Stanovnik, P., & Uršič, U. (2010b, 9. september). Pričakovani padec konkurenčnosti Slovenije. *Delo*, str. 5.
42. Stojkov, B., & Nikolov, A. (2009). Cultural Cross-Border Cooperation Among Balkan's Countries With The Case of Serbia And Bulgaria. *Central European Journal of Spatial and Landscape Planning*, 20(1), 26–32.
43. Strokovni svet SDS – odbor za gospodarstvo. (2010). Ocena stanja na področju gospodarstva. Najdeno 1. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://www.sds.si/file/2010/11/strateska-ocena.../Strateska%20ocena%20MG.doc>
44. Stryjakiewicz, T., & Tölle, A. (2009). Cross-Border Cooperation and Governance: the case of the twinn cities of Frankfurt – Upon – Oder and Slubice. *Central European Journal of Spatial and Landscape Planning*, 20(1), 19–25.

45. *Učinkovita javna uprava in pravosodje*. (n.l.). Najdeno 11. septembra 2011 na spletnem naslovu <http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/ucindr2.pdf>
46. Urad za makroekonomske analize in razvoj. (2010). *Ekonomsko ogledalo*, XVI(5). Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.
47. Virant, G. (2009). *Javna uprava*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
48. Virant, G. (2010). Izboljševanje kakovosti regulacije – razvoj v Sloveniji. *Uprava*, VIII(3), 113–130.
49. Virant, G., & Kovač, P. (2010). Reducing Administrative Burdens as Part of the »Better Regulation« Programme – the Case of Slovenia. *Journal of Local Self-Government*, 8(4), 369–393.
50. Vlada Republike Slovenije. (2011). Konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Pregled stanja in ukrepi za izboljšanje. Ljubljana: Vlada Republike Slovenije.
51. Vlaj, S. (2004). *Lokalna samouprava: teorija in praksa*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
52. World Economic Forum. (2009). *The Global Competitiveness Report 2009–2010*. New York: World Economic Forum.
53. World Economic Forum. (2010). *The Global Competitiveness Report 2010–2011*. New York: World Economic Forum.
54. Zatler, R. (2009). Odprava administrativnih ovir. *XV. dnevi javnega prava in javnega managementa*. Portorož: Inštitut za javno upravo.
55. Zatler, R. (2010). Kako s kakovostnejšimi predpisi do (bolj) dinamične gospodarske rasti. V P. Kovač (ur.), *Referati XVII. dnevov slovenske uprave 2010: Kako do bolj kakovostne in racionalne uprave?* Portorož: Fakulteta za upravo.
56. Žurga, G. (2006). Kakovost in pravica do dobre uprave. *Zbornik referatov konference Dobre prakse v slovenski javni upravi 2006* (str. 5–22). Brdo pri Kranju: Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.
57. Žurga, G. (2007). Javne storitve med kakovostjo, učinkovitostjo in javnim interesom. *Zbornik referatov konference Dobre prakse v slovenski javni upravi 2007* (str. 47–63). Brdo pri Kranju: Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.
58. Žurga, G. (2009). Kakovost kot vrednota v slovenski javni upravi. *Zbornik referatov konference Dobre prakse v slovenski javni upravi 2009* (str. 5–18). Brdo pri Kranju: Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.
59. Žurga, G. (2010). Divergentni pristopi v javnem menedžmentu – politiki – gospodarstvu za kakovostne javne storitve. *Zbornik referatov 10. konference kakovosti v javni upravi Republike Slovenije 2010* (str. 39–65). Brdo pri Kranju: Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam kratic.....	1
Priloga 2: Tabele k poglavju 1 Konkurenčnost gospodarstva.....	2
Priloga 3: Tabele k poglavju 2 Kakovost javne uprave kot dejavnik konkurenčnosti gospodarstva.....	7
Priloga 4: Tabele k poglavju 3 Primerjalna analiza možnosti prenosa dobrih praks s pomočjo čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo z namenom povečanja kakovosti javne uprave ter konkurenčnosti gospodarstva.....	10
Priloga 5: Dopis k anketnemu vprašalniku »Survey of Cross-border Cooperation in the Alps-Adriatic Region«.....	15
Priloga 6: Anketni vprašalnik »Survey of Cross-border Cooperation in the Alps-Adriatic Region«.....	16

KAZALO TABEL PRILOG

Tabela 1: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD v letih 2009 in 2010.....	2
Tabela 2: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju gospodarske uspešnosti po IMD v letih 2009 in 2010.....	2
Tabela 3: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti po IMD v letu 2010.....	2
Tabela 4: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti vlade po IMD v letih 2009 in 2010.....	2
Tabela 5: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti vlade po IMD v letu 2010.....	3
Tabela 6: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti podjetij po IMD v letih 2009 in 2010.....	3
Tabela 7: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti podjetij po IMD v letu 2010.....	3
Tabela 8: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju infrastrukture po IMD v letih 2009 in 2010.....	3
Tabela 9: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja infrastrukture po IMD v letu 2010.....	4
Tabela 10: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF v letih 2009 in 2010.....	4
Tabela 11: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010.....	4
Tabela 12: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010.....	4

Tabela 13: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010	5
Tabela 14: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010	5
Tabela 15: Uvrstitev Slovenija, Avstrije in Italije na področju inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010.....	5
Tabela 16: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010	5
Tabela 17: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici IMD in na štirih konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010	6
Tabela 18: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici WEF in na treh konkurenčnih področjih v letu 2010	6
Tabela 19: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov državne učinkovitosti v letu 2010.....	7
Tabela 20: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov odprtosti v letu 2010.....	7
Tabela 21: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov konkurence in predpisov v letu 2010.....	8
Tabela 22: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov delovnopравниh predpisov v letu 2010.....	8
Tabela 23: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri kazalnikih področja institucij v letu 2010.....	9
Tabela 24: Struktura vzorca	10
Tabela 25: Struktura vzorca podjetij	10
Tabela 26: Struktura vzorca javne uprave.....	10
Tabela 27: Dosedanje čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo	11
Tabela 28: Področja čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji	11
Tabela 29: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji.....	12
Tabela 30: Področja čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije, ki bodo pomembna v prihodnosti.....	12
Tabela 31: Splošni pogoji kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije	13
Tabela 32: Dosedanje čezmejno sodelovanje na področju javne uprave med Slovenijo, Avstrijo in Italijo	14
Tabela 33: Področja čezmejnega sodelovanja javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji.....	14
Tabela 34: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja na področju javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji na območju Alpe-Jadran	14

Priloga 1: Seznam kratic

WEF	Svetovni gospodarski forum
IMD	Inštitut za razvoj managementa
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
GCI	Indeks konkurenčne rasti
BCI	Indeks poslovne učinkovitosti
BDP	Bruto domači proizvod
R&R	Raziskave in razvoj
DDV	Davek na dodano vrednost

Priloga 2: Tabele k poglavju 1 Konkurenčnost gospodarstva

Tabela 1: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti IMD v letih 2009 in 2010

	2009	2010
Avstrija	16	14
Italija	50	40
Slovenija	32	52

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010*, str. 70, 162, 246.

Tabela 2: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju gospodarske uspešnosti po IMD v letih 2009 in 2010

	2009	2010
Avstrija	18	18
Italija	47	33
Slovenija	21	42

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010*, str. 72, 164, 248.

Tabela 3: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja gospodarske uspešnosti po IMD v letu 2010

	Domače gospodarstvo	Mednarodna trgovina	Mednarodne investicije	Zaposlenost	Cene
Avstrija	15	16	16	15	43
Italija	21	37	19	45	45
Slovenija	52	29	55	36	15

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010*, str. 72, 164, 248.

Tabela 4: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti vlade po IMD v letih 2009 in 2010

	2009	2010
Avstrija	24	27
Italija	54	49
Slovenija	38	53

Vir: Institute for Management Development, *IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010*, str. 72, 164, 248.

Tabela 5: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti vlade po IMD v letu 2010

	Javne finance	Fiskalna politika	Institucionalni okvir	Podjetniška zakonodaja	Družbeni okvir
Avstrija	30	55	11	12	18
Italija	55	54	33	40	42
Slovenija	44	53	46	49	46

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 72, 164, 248.

Tabela 6: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju učinkovitosti podjetij po IMD v letih 2009 in 2010

	2009	2010
Avstrija	12	12
Italija	48	48
Slovenija	39	57

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

Tabela 7: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja učinkovitosti podjetij po IMD v letu 2010

	Produktivnost in učinkovitost	Trg dela	Finance	Izkušnost managerjev	Vedenje in vrednote
Avstrija	2	16	21	8	27
Italija	25	56	48	50	46
Slovenija	50	54	53	54	57

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

Tabela 8: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju infrastrukture po IMD v letih 2009 in 2010

	2009	2010
Avstrija	13	10
Italija	34	32
Slovenija	27	34

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

Tabela 9: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja infrastrukture po IMD v letu 2010

	Osnovna	Tehnološka	Znanstvena	Zdravstvo in okolje	Izobraževanje
	infrastruktura				
Avstrija	9	17	15	4	10
Italija	54	32	20	25	34
Slovenija	40	36	38	30	25

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 73, 165, 249.

Tabela 10: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici konkurenčnosti WEF v letih 2009 in 2010

	2009	2010
Avstrija	17	18
Italija	48	48
Slovenija	37	45

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 11: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010

	Osnovni dejavniki gospodarskega razvoja
Avstrija	15
Italija	46
Slovenija	34

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 12: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine osnovnih dejavnikov gospodarskega razvoja po WEF v letu 2010

	Institucije	Infrastruktura	Makroekonomsko okolje	Zdravstvo in primarno izobraževanje
Avstrija	15	20	24	17
Italija	92	31	76	26
Slovenija	50	36	34	23

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 13: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije v skupini dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010

	Dejavniki pospeševanja učinkovitosti
Avstrija	19
Italija	45
Slovenija	46

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 14: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih skupine dejavnikov pospeševanja učinkovitosti po WEF v letu 2010

	Visok. izobr. in usposabljanje	Učinkovitost trga		Razvoj finančnega trga	Tehno-loška pripravljenost	Velikost trga
		blaga	dela			
Avstrija	16	19	32	23	18	33
Italija	47	68	118	101	43	9
Slovenija	21	39	80	77	35	78

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 15: Uvrstitev Slovenija, Avstrije in Italije na področju inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010

	Inovacije in podjetniško delovanje
Avstrija	13
Italija	32
Slovenija	35

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 16: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri poddejavnikih področja inovacij in podjetniškega delovanja po WEF v letu 2010

	Podjetniško delovanje	Inovacije
Avstrija	6	20
Italija	23	50
Slovenija	36	34

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Tabela 17: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici IMD in na štirih konkurenčnih področjih v letih 2009 in 2010

	Indeks svetovne konkurenčnosti	Gospodarska uspešnost	Učinkovitost vlade	Učinkovitost podjetij	Infra- struktura
Avstrija 2009	16	18	24	12	13
Avstrija 2010	14	18	27	12	10
Italija 2009	50	47	54	48	34
Italija 2010	40	33	49	48	32
Slovenija 2009	32	21	38	39	27
Slovenija 2010	52	42	53	57	34

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 70–73, 162–165, 246–249.

Tabela 18: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na svetovni lestvici WEF in na treh konkurenčnih področjih v letu 2010

	Indeks globalne konkurenčnosti	Osnovni dejavniki gospodarskega razvoja	Dejavniki pospeševanja učinkovitosti	Inovacije in podjetniško delovanje
Avstrija 2009	17	13	19	11
Avstrija 2010	18	15	19	13
Italija 2009	48	67	46	34
Italija 2010	48	46	45	32
Slovenija 2009	37	29	37	30
Slovenija 2010	45	34	46	35

Vir: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2010–2011, 2010, str. 86, 192, 300.

Priloga 3: Tabele k poglavju 2 Kakovost javne uprave kot dejavnik konkurenčnosti gospodarstva

Tabela 19: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov državne učinkovitosti v letu 2010

	Slovenija	Avstrija	Italija
Pravni in regulatorni okvir	46	12	45
Prilagodljivost vladne politike	52	27	48
Vladne odločitve	49	12	41
Transparentnost	44	14	47
Birokracija	47	15	44
Podkupovanje in korupcija	34	10	37

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 355–357.

Tabela 20: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov odprtosti v letu 2010

	Slovenija	Avstrija	Italija
Carinske omejitve	11	11	11
Carinski organi	27	7	37
Protekcijonizem	54	10	36
Pogodbe javnega sektorja	48	14	50
Tuji investitorji	48	10	42
Kapitalski trgi	49	6	47
Investicijske pobude	53	8	52

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 358–361.

Tabela 21: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov konkurence in predpisov v letu 2010

	Slovenija	Avstrija	Italija
Vladne subvencije	40	47	23
Subvencije	43	11	50
Državno lastništvo podjetij	54	11	37
Konkurenčna zakonodaja	54	3	42
Vzporedno gospodarstvo	50	9	48
Enostavnost poslovanja	49	14	43
Ustanovitev podjetja	44	24	52
Število dni za ustanovitev podjetja	8	46	18
Število postopkov za ustanovitev podjetja	4	37	19

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 361–365.

Tabela 22: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije na področju kazalnikov delovnopравниh predpisov v letu 2010

	Slovenija	Avstrija	Italija
Delovnopравни predpisi	57	14	45
Zakonodaja o brezposelnosti	57	22	25
Imigracijska zakonodaja	39	46	37
Stroški odpuščanja	36	4	13
Fleksibilnost trga dela	56	26	35

Vir: Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2010, 2010, str. 366–368.

Tabela 23: Uvrstitev Slovenije, Avstrije in Italije pri kazalnikih področja institucij v letu 2010

	Slovenija	Avstrija	Italija
Lastninske pravice	58	7	69
Zaščita intelektualne lastnine	39	11	61
Zloraba javnih sredstev	52	17	77
Zaupanje javnosti v politiko	70	28	110
Neredno plačevanje in podkupnine	36	18	73
Sodna neodvisnost	56	18	81
Preferiranje odločitev vladnih funkcionarjev	69	26	115
Potratnost vlade	92	28	108
Ovire vladnih predpisov	52	39	133
Učinkovitost zakonodaje pri reševanju sporov med podjetji	81	18	129
Učinkovitost zakonodaje pri izpodbijanju predpisov	79	10	122
Transparentnost vladnih politik	23	17	119
Poslovni stroški terorizma	10	7	73
Poslovni stroški kriminala in nasilja	19	22	92
Organizirano nasilje	42	10	130
Zanesljivost policijskih storitev	48	23	44
Etika v podjetjih	49	11	82
Krepkost revizije in standardov poročanja	48	17	111
Učinkovitost upravljanja podjetij	118	30	126
Zaščita interesov malih delničarjev	119	38	128
Krepkost zaščite investitorjev	20	109	45

Vir: World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, 2010, str. 87, 193, 301.

Priloga 4: Tabele k poglavju 3 Primerjalna analiza možnosti prenosa dobrih praks s pomočjo čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, Avstrijo in Italijo z namenom povečanja kakovosti javne uprave ter konkurenčnosti gospodarstva

Tabela 24: Struktura vzorca

Vrsta organizacije	Delež organizacij (%)
Javna uprava	27,2
Gospodarske zbornice	2,9
Podjetja	37,5
Izobraževanje / raziskovanje	6,4
Nevladne organizacije	15,8
Zdravstvo / socialna varnost	5,0
Drugi	5,2

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 1.

Tabela 25: Struktura vzorca podjetij

Število zaposlenih	Delež podjetij (%)
Manj kot 10	29,0
11-25	13,7
26-50	10,6
51-250	11,3
251-500	1,3
Več kot 500	3,3
Ni odgovora	30,8

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 2.

Tabela 26: Struktura vzorca javne uprave

Raven javne uprave	Št. institucij	Delež institucij (%)
Državna	17	14,9
Regionalna	36	31,6
Lokalna	61	53,5
Skupaj	114	100,0

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 1.

Tabela 27: Dosedanje čezmejno sodelovanje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo

	Delež (v %)		
	Slovenija	Avstrija	Italija
Sodelovanje s partnerji ene države	45,2	29,8	26,1
Sodelovanje s partnerji obeh držav	27,4	38,5	13,4
Še ni bilo sodelovanja	27,4	31,7	60,5

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 2.

Tabela 28: Področja čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Področje	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Podjetništvo	26,7	44,3	26,9	32,2
Prostorsko načrtovanje	4,8	5,7	5,8	5,3
Turizem in trženje	26,7	24,3	42,3	29,5
Infrastruktura in transport	7,6	7,1	7,7	7,5
E-vlada	1,0	2,9	1,9	1,8
Kultura	23,8	28,6	19,2	24,2
Upravne zadeve	3,8	7,1	1,9	4,4
Šport	20,0	4,3	5,8	11,9
Okolje in energija	10,5	18,6	21,2	15,4
Izobraževanje in raziskave	30,5	21,4	13,5	23,8
Zdravstvo in socialna varnost	8,6	5,7	23,1	11,0
Davki	8,6	0,0	0,0	3,9
Gospodarski razvoj	9,5	15,7	15,4	12,8
Policija in sodstvo	1,0	1,4	0,0	0,9
Mediji in komunikacija	5,7	7,1	1,9	5,3

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 3.

Tabela 29: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Dejavnost	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Svetovanje	15,8	16,2	13,2	15,3
Izobraževanje in šolanje	20,8	20,6	17,0	19,9
Promocija in organizacija dogodkov	36,7	10,3	37,7	29,5
Delitev informacij	31,7	52,9	50,9	41,9
Skupne poslovne aktivnosti	13,3	32,4	18,9	19,9
Raziskave	15,8	10,3	9,4	12,9
Izvajanje skupnih storitev	19,2	16,2	1,9	14,5
Projektno delo	29,2	33,8	13,2	26,9
Prenos znanja	30,8	29,4	20,8	28,2
Trgovina (uvoz, izvoz)	10,8	13,2	15,1	12,4

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 4.

Tabela 30: Področja čezmejnega sodelovanja Slovenije, Avstrije in Italije, ki bodo pomembna v prihodnosti

Področje	Delež (v %)					
	Slovenija z Avstrijo	Avstrija s Slovenijo	Slovenija z Italijo	Italija s Slovenijo	Avstrija z Italijo	Italija z Avstrijo
Podjetništvo	11,9	16,6	10,9	8,9	15,9	7,3
Prostorsko načrtovanje	5,6	5,1	6,1	7,4	4,3	7,0
Turizem in trženje	13,7	11,5	13,1	17,2	14,0	18,3
Infrastruktura in transport	8,6	10,0	9,2	11,8	10,3	11,9
E-vlada	0,6	1,6	0,7	1,3	1,5	1,6
Kultura	9,8	7,2	8,9	9,2	7,7	10,2
Upravne zadeve	1,8	2,5	1,3	2,0	2,1	1,1
Okolje in energija	10,0	11,9	10,6	12,3	11,8	13,1
Izobraževanje in raziskave	9,2	7,4	8,8	7,1	6,2	7,0
Zdravstvo in socialna varnost	4,1	2,2	4,9	3,3	2,4	2,8

se nadaljuje

nadaljevanje

Področje	Delež (v %)					
	Slovenija z Avstrijo	Avstrija s Slovenijo	Slovenija z Italijo	Italija s Slovenijo	Avstrija z Italijo	Italija z Avstrijo
Davki	1,2	1,8	1,7	2,1	1,5	1,6
Gospodarski razvoj	8,5	10,8	8,7	10,0	10,1	9,7
Policija in sodstvo	3,1	6,3	2,5	1,8	6,2	1,5
Mediji in komunikacija	4,4	2,2	3,9	2,0	2,4	2,8
Šport	7,5	2,9	8,7	3,6	3,7	4,1

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 11–16.

Tabela 31: Splošni pogoji kot ovira pri čezmejnem sodelovanju Slovenije, Avstrije in Italije

Ovira	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Politične razmere	28,3	35,0	33,9	31,7
Zgodovinske okoliščine	27,0	19,6	29,1	25,8
Korupcija	29,8	28,9	32,6	30,4
Varnost	17,7	22,7	26,8	21,9
Upravni sistem	18,6	31,6	34,1	26,9
Zapleten sistem financiranja	44,1	41,8	45,5	46,6
Zakonodaja	34,9	32,3	43,3	38,9
Spreminjanje pravil poslovanja	41,0	29,9	43,5	42,1
Infrastruktura	25,1	26,7	26,7	25,3
Bančni sistem	24,1	20,6	28,8	26,9
Različna kultura	15,5	11,6	28,4	19,3
Različen jezik	16,4	42,0	31,8	28,4

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 23–24.

Tabela 32: Dosedanje čezmejno sodelovanje na področju javne uprave med Slovenijo, Avstrijo in Italijo

	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Sodelovanje s pratnerji ene države	46,0	27,3	39,4	30,7
Sodelovanje s pratnerji obeh držav	27,0	31,8	33,3	36,8
Še ni bilo sodelovanja	27,0	40,9	27,3	32,5

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 2.

Tabela 33: Področja čezmejnega sodelovanja javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji

Področje	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Kultura	15,3	28,3	17,5	20,4
Razvoj turizma in trženje	20,3	18,9	37,5	24,3
Prostorsko načrtovanje, okolje in energija, infrastruktura in transport	16,9	11,3	22,5	16,5
Podjetništvo, gospodarski razvoj, davki	11,9	15,1	5,0	11,2
Izobraževanje in raziskave, šport	25,4	17,0	10,0	18,4
Zdravstvo in socialna varnost, policija in sodstvo, upravne zadeve, e-vlada, mediji in komunikacija	10,2	9,4	7,5	9,2

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 3.

Tabela 34: Dejavnosti čezmejnega sodelovanja na področju javne uprave v Sloveniji, Avstriji in Italiji na območju Alpe-Jadran

Dejavnost	Delež (v %)			
	Slovenija	Avstrija	Italija	Skupaj
Prenos znanja, projektno delo	23,6	25,9	20,0	23,5
Svetovanje, izobraževanje in šolanje, raziskave	14,5	17,2	12,5	15,1
Promocija in organizacija dogodkov	25,5	10,3	30,0	20,9
Delitev informacij	21,8	34,5	27,5	28,1
Skupne poslovne aktivnosti, izvajanje skupnih storitev, trgovina	14,5	12,1	10,0	12,4

Vir: Fakulteta za upravo, Carinthia University of Applied Sciences & ForSer, Survey of Cross-border cooperation in the Alps-Adriatic region: data presentation study, 2011, str. 4.

Priloga 5: Dopis k anketnemu vprašalniku »Survey of Cross-border Cooperation in the Alps-Adriatic Region«

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za upravo

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Datum: 23. 7. 2010

Spoštovani,

Fachhochschule Kärnten (Avstrija) v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani, Fakulteto za upravo (Slovenija), inštitutom ForSer (Italija), univerzo Università degli Studi di Udine (Italija) in s podporo Euro Instituta (Nemčija/Francija) izvaja raziskavo s temo "Čezmejno sodelovanje na območju Alpe-Jadran".

Cilj raziskave je proučiti stanje, morebitne prednosti in ovire, ter na podlagi rezultatov nakazati nadaljnje možnosti čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, regijami v Italiji ter Koroško v Avstriji.

Ta mednarodna raziskava bo omogočila pregled primerljivih podatkov regij Koroške, Furlanije-Juljske krajine in Slovenije ter omogočila boljše možnosti za prihodnje čezmejno sodelovanje in odpravo administrativnih ovir.

Prosimo vas za izpolnitev elektronskega vprašalnika, ki ga najdete na spletni povezavi <http://www.zoomerang.com/Survey/WEB22AY2CUCXVV>, do 31. 8. 2010.

Za morebitna vprašanja se obrnite na gospo Marijo Sušnik, na e-naslov marija.susnik@fu.uni-lj.si.

Ministrstvo za javno upravo
Ministrica

UNIVERZA V Ljubljani
Fakulteta za upravo
Dekanja

Irma Pavlinič Krebs

Prof. dr. Stanka Setnikar Cankar

Setnikar-Cankar

Priloga 6: Anketni vprašalnik »Survey of Cross-border Cooperation in the Alps-Adriatic Region«

Čezmejno sodelovanje v alpsko-jadranski regiji:

Najlepše se vam zahvaljujemo za vaše sodelovanje v raziskavi, ki jo izvaja Fachhochschule Kärnten (Avstrija) v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani, Fakulteto za upravo (Slovenija), inštitutom ForSer (Italija), univerzo Università degli Studi di Udine (Italija) in s podporo Euro Instituta (Nemčija/Francija).

Čezmejno sodelovanje razumemo kot dejavnosti in/ali pobude, ki jih organizirajo posamezniki ali skupine in temeljijo na specifičnih področjih, kjer so vzpostavljeni redni stiki in razviti posebni delovni sporazumi, projekti, ideje, strategije ali skupne strukture.

Cilj raziskave je proučiti stanje, morebitne prednosti in ovire, ter na podlagi rezultatov nakazati nadaljnje možnosti čezmejnega sodelovanja med Slovenijo, regijami v Italiji ter Koroško, z zornega kota vseh sedanjih in prihodnjih ključnih akterjev.

INFORMACIJE O ANKETIRANCU (1/6)

1. Ime vaše organizacije (opcijsko)

2. Vrsta organizacije

Upravna	☐ državna	☐ Izobraževanje/ Raziskave
	☐ lokalna	☐ NVO
	☐ regionalna	☐ Zdravstvo in socialna varnost
Urad	☐ lokalni	☐ Drugo
	☐ regionalni	Prosimo, opredelite:
Podjetje	☐ število zaposlenih:	

3. Vaša funkcija v organizaciji

4. Podjetje: število zaposlenih?

SPLOŠNA VPRAŠANJA (2/6)

5. Ali je vaša organizacija že kdaj kakorkoli (formalno ali neformalno) sodelovala s partnerji v Italiji ali s partnerji na Koroškem?

- Da, s partnerji v obeh državah
- Da, s partnerji v Italiji
- Da, s partnerji na Koroškem
- Ne

**6. Na katerem področju čezmejnega sodelovanja je vključena vaša organizacija?
(Več odgovorov)**

☐ Podjetništvo	☐ Okolje in energija
☐ Prostorsko načrtovanje	☐ Izobraževanje in raziskave
☐ Razvoj turizma in trženje	☐ Zdravstvo in socialna varnost
☐ Infrastruktura in transport	☐ Davki
☐ E-vlada (IT)	☐ Gospodarski razvoj
☐ Kultura	☐ Politika in pravice
☐ Upravne zadeve	☐ Mediji in komunikacija
☐ Šport	☐ Drugo:

7. Kje je glavni poudarek čezmejnih dejavnosti vaše organizacije?

☐ Svetovanje	☐ Raziskave
☐ Izobraževanje/šolanje	☐ Izvajanje skupnih storitev
☐ Promocijske dejavnosti/organizacija dogodkov	☐ Projektno delo
☐ Delitev informacij	☐ Prenos znanja
☐ Skupne poslovne dejavnosti	☐ Trgovina (dejavnosti pri uvozu/izvozu)
☐ Drugo:	

8. Kakšne vrste sodelovanja ima vaša organizacija s partnerji v Italiji ali na Koroškem?

(Možnih je več odgovorov)

- Formalni (pogodbeni) sporazumi o sodelovanju z organizacijami v Italiji
- Formalni (pogodbeni) sporazumi o sodelovanju z organizacijami na Koroškem
- Neformalno (prosto, neuradno) sodelovanje z organizacijami v Italiji
- Neformalno (prosto, neuradno) sodelovanje z organizacijami na Koroškem
- Udeležba pri čezmejnih financiranih programih z drugimi organizacijami v Italiji
- Udeležba pri čezmejnih financiranih programih z drugimi organizacijami na Koroškem

9. Ali vaša organizacija trenutno razmišlja o vstopu v obstoječe sporazume o sodelovanju ali o uvedbi novih sporazumov s čezmejnimi partnerji?

	Da	Ne
Italija	☐	☐
Koroška	☐	☐

PRIČAKOVANJA PRI ČEZMEJNEM SODELOVANJU (3/6)

13. Kako ocenjujete smer splošnega razvoja čezmejnega sodelovanja/dejavnosti v prihodnjih letih?

1: izjemen upad

5: izjemen porast

n.o.: ne vem

Kako se bo spremenil obseg čezmejnega sodelovanja?

izjemen upad

izjemen porast

	1	2	3	4	5	n.o.
Obseg čezmejnega sodelovanja/aktivnosti z Italijo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obseg čezmejnega sodelovanja/aktivnosti s Koroško	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Glede na vaše mnenje, kako pomembno bo čezmejno sodelovanje v prihodnosti?

1: zelo pomembno

5: nepomembno

n.o.: ne vem

1	2	3	4	5	n.o.
☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Na splošno, za katera področja sodelovanja menite, da bi bila pomembna za čezmejno sodelovanje z regijami v Italiji v prihodnosti? (Možnih je več odgovorov)

16. Na splošno, za katera področja sodelovanja menite, da bi bila pomembna za čezmejno sodelovanje z regijami na Koroškem v prihodnosti? (Možnih je več odgovorov)

	Italija	Koroška
Podjetništvo	☐	☐
Prostorsko načrtovanje	☐	☐
Razvoj turizma in trženje	☐	☐
Infrastruktura in transport	☐	☐
E-vlada (IT)	☐	☐
Kultura	☐	☐
Upravne zadeve	☐	☐
Okolje in energija	☐	☐
Izobraževanje in raziskave	☐	☐
Zdravstvo in socialna varnost	☐	☐
Davki	☐	☐
Gospodarski razvoj	☐	☐
Politika in pravice	☐	☐
Mediji in komunikacija	☐	☐
Sport	☐	☐
Drugo:		

17. Kakšno vlogo bo v prihodnosti imelo čezmejno sodelovanje v vaši organizaciji?

- Načrtujemo okrepitev tovrstnih obstoječih dejavnosti.
 Načrtujemo razširitev tovrstnega sodelovanja na nova področja.
 Načrtujemo začetki z dejavnostmi.
 Čezmejno sodelovanje bo ostalo stabilno na nizki ravni.
 Čezmejno sodelovanje bo ostalo stabilno na visoki ravni.
 Načrtujemo zmanjšanje čezmejnih dejavnosti v prihodnjih letih.
 Ne načrtujemo nikakršnega čezmejnega sodelovanja v prihodnjih letih.

DEJAVNIKI SPODBUJANJA ČEZMEJNEGA SODELOVANJA (4/6)**18. Kateri dejavniki so pomembni pri pospeševanju čezmejnega sodelovanja?**

1: ni pomembno

5: zelo pomembno

n.o.: ne vem

	ni pomemb.			zelo pomemb.		
	1	2	3	4	5	n.o.
Velikost področja sodelovanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Izkušnje sodelovanja vključenih partnerjev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dobri osebni odnosi (stiki)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skupni interesi ali problemi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obstoj mednarodnih organizacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jezikovne in kulturne podobnosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Potreba po pospeševanju gospodarskega razvoja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pozitivne izkušnje s predhodnimi uspešnimi čezmejnimi sodelovanji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost financiranja sodelovanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nizki transakcijski stroški	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podobne podjetniške strukture	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Podobne lokalne in regionalne upravne strukture	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Obstoj strokovnjakov za čezmejno sodelovanje znotraj organizacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost zunanjih strokovnjakov za čezmejno sodelovanje	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Kje menite, so prednosti čezmejnega sodelovanja? Splošne prednosti:**20. Kje menite, so prednosti čezmejnega sodelovanja? Prednosti za vašo organizacijo**

KAJ OVIRA USPEŠNO ČEZMEJNO SODELOVANJE? (5/6)

Ovira za namen te raziskave je: katerakoli dejavnost ali ukrep, ki ovira ali omejuje prosto gibanje in vzajemno delovanje ljudi, kapitala, proizvodov, storitev, idej, itd.

21. Splošni pogoji kot ovira

1: ovira, ki je ni mogoče premagati

5: nobenih ovir

n.o.: ne vem

	večja ovira				ni ovire	
	1	2	3	4	5	n.o.
Politična situacija	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zgodovinski dogodki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Korupcija	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Varnostni problemi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Upravni sistem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zakonodajni sistem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pogosto spreminjanje pravil poslovanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Infrastruktura	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omejen izbor proizvodov lokalnega gospodarstva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kakovost bančnega sistema	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Različna kultura	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Različen jezik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:						

22. Raven pomoči kot ovira

1: ovira, ki je ni mogoče premagati

5: nobenih ovir

n.o.: ne vem

	večja ovira				ni ovire	
	1	2	3	4	5	n.o.
pomanjkanje <u>lokalne</u> vladne pomoči	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pomanjkanje <u>regionalne</u> vladne pomoči	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pomanjkanje <u>nacionalne</u> vladne pomoči	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pomanjkanje pomoči <u>evropskih</u> organizacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pomanjkanje pomoči <u>podjetniških združenj</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pomanjkanje pomoči <u>agencij</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Gospodarske in geografske ovire

1: ovira, ki je ni mogoče premagati

5: nobenih ovir

n.o.: ne vem

	večja ovira				ni ovir	
	1	2	3	4	5	n.o.
Velikost bližnjih trgov na drugi strani meje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kupna moč bližnjih trgov na drugi strani meje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteta in produktivnost lokalnih podjetij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diferenciacija proizvodov lokalnega gospodarstva	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geografski pogoji v mejnih območjih	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Razdalja do večjih mest na drugi strani meje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Transportna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	☐	☐

PREDLOGI (6/6)

24. Katere predloge bi podali za izboljšanje čezmejnega sodelovanja?

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje.

Če vas zanimajo nadaljnje podrobnosti ali informacije, prosimo, izpolnite sledeča polja.

Vaši odgovori bodo ostali anonimni.

Ime:

Organizacija:

E-pošta: